

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.411.004.01.2021

Pani
Agnieszka Olbrycht-Banach
Prezes
Śląskiej Sieci Metropolitalnej Sp. z o.o.
ul. Bojkowska 37P
44-100 Gliwice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.206.2022
Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 20 lutego 2023 r.

I/21/004/LKA – Wybrane aspekty funkcjonowania Śląskiej Sieci Metropolitalnej Sp. z o.o. z siedzibą
w Gliwicach

Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2022 r. poz. 1233) Najwyższa Izba Kontroli wyłączyła jawność informacji, ze względu na prywatność osoby fizycznej lub dane kontrahentów, poprzez usunięcie fragmentów wystąpienia pokontrolnego w miejscach oznaczonych nawiasem [...].

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Śląska Sieć Metropolitalna Sp. z o.o. ¹ , ul. Bojkowska 37P, 44-100 Gliwice.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Agnieszka Olbrycht-Banach, Prezes Zarządu, od 30 kwietnia 2020 r. do nadal. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: - od 20 stycznia 2020 r. do 29 kwietnia 2020 r. pan Ludomir Utratny, - od 1 maja 2019 r. do 19 stycznia 2020 r. pani Ewa Weber, - od 12 stycznia 2009 r. do 30 kwietnia 2019 r. pan Grzegorz Nitkiewicz.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie i realizacja wybranych przedsięwzięć inwestycyjnych Spółki, w tym zapewnienie środków na ich finansowanie. 2. Wybrane zagadnienia związane z uczestnictwem Spółki w innych spółkach, sprawowaniem przez ŚSM nadzoru właścicielskiego nad nimi oraz udzielaniem im wsparcia, w tym pożyczek. 3. Sytuacja ekonomiczno-finansowa Spółki (w szczególności w kontekście wpływu, jaki wywarło na nią zaangażowanie Spółki w badane przedsięwzięcia inwestycyjne i kapitałowe) oraz podejmowane w związku z tym działania, a także współdziałanie z Miastem Gliwice jako właścicielem Spółki (jej wszystkich udziałów).
Okres objęty kontrolą	Lata 2015-2022 (do czasu zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	Jacek Kordanowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/276/2021 z 9 grudnia 2021 r. Renata Gigoń, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/275/2021 z 9 grudnia 2021 r. Monika Bukowiec, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/273/2021 z 9 grudnia 2021 r. Nina Poloczek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/274/2021 z dnia 9 grudnia 2021 r.

(akta kontroli: Tom I str. 1-8)

¹ Dalej: „ŚSM” lub „Spółka”.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność Śląskiej Sieci Metropolitalnej w Gliwicach w zakresie planowania, realizacji oraz finansowania *Projektu Centrum Usług Wspólnych, jako samorządowej platformy świadczenia dojrzałych e-usług publicznych oraz digitalizacji zasobów w celu zapewnienia otwartego dostępu do ich postaci cyfrowej*⁴. Negatywnie również oceniono brak sprawowanego nadzoru nad spółką zależną.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ocenę tę uzasadniają negatywne oceny częściowe wszystkich kontrolowanych obszarów, które sformułowano w związku z wagą stwierdzonych w nich nieprawidłowości. NIK dostrzega podjęte po dniu 1 maja 2019 r. działania mające na celu usunięcie zdiagnozowanych przez nowo powołany Zarząd Spółki nieprawidłowości oraz poprawę wyników działalności gospodarczej Spółki. Jednakże wobec istotności i charakteru stwierdzonych nieprawidłowości w obszarach objętych kontrolą, negatywna ocena działalności Spółki w zakresie planowania, realizacji oraz finansowania Projektu CUW oraz nadzoru nad spółką zależną, jest uzasadniona.

Poddany badaniu Projekt *Centrum Usług Wspólnych, jako samorządowej platformy świadczenia dojrzałych e-usług publicznych oraz digitalizacji zasobów w celu zapewnienia otwartego dostępu do ich postaci cyfrowej* był prowadzony w sposób niegospodarny, nierzetelny i niezgodny z zawartymi umowami.

Pomimo tego, że wytworzona w ramach Projektu infrastruktura aktywna i sprzętowa została ostatecznie zagospodarowana na cele Standaryzacji teleinformatycznej Miejskich Jednostek Organizacyjnych Miasta Gliwice, to zapłacone wartości niematerialne i prawne Projektu zostały w części zlikwidowane ze względu na ich bezużyteczność a w części nie zostały nigdy do Spółki dostarczone.

Spółka podjęła się realizacji Projektu CUW bez należytego przygotowania pod względem finansowym i technicznym. ŚSM nie otrzymała zakładanego dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego w konsekwencji czego zaciągnęła pożyczkę, która następnie została aneksowana, co skutkowało podniesieniem jej kosztów. Na etapie przygotowania Projektu Spółka nie uwzględniła konieczności przebudowy stacji transformatorowej oraz dokonania uzgodnień z właścicielem obiektu warunkujących przebudowę serwerowni.

W wyniku działań byłego Zarządu dokonano niegospodarnego wydatkowania środków bowiem podwójnie zapłacono za przebudowę serwerowni i trafostacji. Ponadto ŚSM zawarła umowy z trzema podmiotami na usługi, których zakresy częściowo się pokrywały, co skutkowało niegospodarnymi wydatkami.

Były Prezes Spółki potwierdzał wykonanie usług/dostaw, które nie zostały zrealizowane. Zarząd Spółki zawierał umowy z kontrahentami oraz dokonywał rozporządzania prawem bez uzyskania zgody bądź z przekroczeniem zakresu upoważnienia ze strony Rady Nadzorczej.

Spółka realizując Projekt CUW zawarła dwie umowy z pominięciem ustawy Prawo zamówień publicznych a także dokonała nierzetelnej i niezgodnie z obowiązującymi przepisami wyceny środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych związanych z Projektem CUW.

Prezes Spółki w trakcie procedury o dofinansowanie Projektu CUW ze środków UM RPO podał nierzetelne informacje w zakresie procentowego udziału zadań zleconych

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ W okresie objętym kontrolą nazwa projektu ulegała modyfikacjom. Dalej: „Projekt CUW” albo „Projekt”.

przez Miasto Gliwice. Spółka nie dochowała również należytej staranności w zakresie utrzymania przez Wykonawcę ciągłości polisy z tytułu należytego wykonania umowy.

Spółka nie sprawowała faktycznego nadzoru nad spółką zależną E[...]. W wyniku nierzetelnych działań byłego Prezesa Spółki, który nie zabezpieczył należycie jej interesów, ŚSM nie uzyskała zwrotu czterech udzielonych pożyczek.

W sprawozdaniach finansowych ŚSM stwierdzono nierzetelne informacje, co utrudniało prawidłową analizę jej sytuacji finansowej. Badane w latach 2016-2017 dowody księgowo dotyczące zakupów dokonywanych w ramach Projektu CUW, ujmowane były w księgach bez wymaganego ustawą o rachunkowości sprawdzenia. W okresie objętym kontrolą księgi rachunkowe nie były prowadzone na bieżąco, a dowody były księgowane dopiero w momencie zamknięcia roku obrotowego i po sporządzeniu sprawozdania finansowego. Przechowywanie zapisów księgowych w buforze umożliwiało ich modyfikację, w niektórych przypadkach nawet do kilku lat po sporządzeniu sprawozdania finansowego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Przygotowanie i realizacja wybranych przedsięwzięć inwestycyjnych Spółki, w tym zapewnienie środków na ich finansowanie

Kontroli poddano Projekt CUW, którego głównym założeniem było wsparcie rozwoju Miasta i zwiększenie dostępu obywateli i przedsiębiorców do dojrzałych cyfrowych usług publicznych z jednoczesnym komplementarnym wykorzystaniem szerokopasmowej infrastruktury telekomunikacyjnej.

(akta kontroli: Tom II str. 41-106, 124, 357-359)

Opis stanu faktycznego

1.1. Na posiedzeniu w dniu 14 marca 2014 r. Rada Nadzorcza omówiła planowane zadania rzeczowo-finansowe Spółki na 2014 r., w tym zadanie *Budowa Centrum Usług Wspólnych na dawnych terenach Fabryki Drutu – opracowanie koncepcji i projektu*. Zatwierdzony przez Prezesa Zarządu plan rzeczowo-inwestycyjny nie zawierał szacunkowej wartości realizowanego zadania. W pierwotnym zamysśle głównym celem powołania Centrum Usług Wspólnych dla Miasta Gliwice była budowa centrum usług outsourcingowych na rzecz Miasta Gliwice i jednostek podległych oraz spółek, w których Miasto Gliwice posiadało ponad 50% udziałów. Utworzenie Centrum Usług Wspólnych miało umożliwić jednostkom samorządu terytorialnego, które je tworzą skoncentrowanie się na kluczowych procesach związanych z ich statutową działalnością. CUW miało stanowić wydzieloną organizacyjnie i instytucjonalnie jednostkę realizującą usługi (księgowe, IT, rozliczeniowe, kadrowo-płacowe, zakupowe i inne) dla i jednostek wewnętrznych, zewnętrznych podmiotów finansów publicznych oraz spółek. Projekt miał przynieść oszczędności funkcjonowania

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

samorządu terytorialnego poprzez: lepsze wykorzystanie zasobów, unikanie zwielokrotnienia funkcji i kompetencji realizowanych w wielu miejscach, zmniejszenie kosztów operacyjnych, optymalne wykorzystanie narzędzi (infrastruktury, sprzętu, licencji etc.), poprawę jakości i efektywności procesów, zdolność do szybkiego i efektywnego wdrożenia najlepszych praktyk opartych na ustandaryzowanym podejściu wykonywania czynności, zwiększenie efektywności administracji, poprzez skoordynowanie podstawowych czynności, harmonizację oraz standaryzację form oraz przekazu informacji, łatwość zarządzania zmianą, zwiększony potencjał do kolejnych zmian w ramach organizacji dzięki zintegrowanemu środowisku, wprowadzenie specjalizacji jako sposobu zwiększenia efektywności i poprawy poziomu usług.

W 2015 r. koncepcja Projektu CUW została zmieniona na utworzenie samorządowej platformy świadczenia dojrzałych e-usług publicznych obejmującej wykonanie niezbędnych instalacji technicznych serwerowni Centrum Usług Wspólnych, wyposażenie serwerowni w sprzęt oraz oprogramowanie i uruchomienie oprogramowania specjalistycznego dla świadczenia e-usług publicznych.

(akta kontroli: Tom I str. 148, 156 Tom str. II 27-30, Tom V str.74-80)

W dniu 3 listopada 2014 r. ŚSM zawarła z firmą NB (...) Sp. z o.o.⁶ umowę zapewniającą wsparcie konsultacyjne oraz reprezentację Spółki w toku pozyskiwania finansowania pomostowego dla Projektu CUW. Wartość zawartej umowy przekraczała limit określony w akcie założycielskim Spółki uprawniający do zaciągnięcia zobowiązania jakie bez zgody Rady Nadzorczej może zaciągnąć Zarząd Spółki, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Umowa zawarta z NB (...) przewidywała opracowanie założeń merytorycznych oraz wstępnego studium wykonalności Projektu. Spółka nie dysponowała wyżej wskazanymi dokumentami.

Jak wskazała Prezes Spółki (...) *Spółka 06.08.2019 r. oraz 19.08.2019 r. po przeprowadzeniu inwentaryzacji dokumentów wystąpiła pismem do byłego Prezesa Zarządu o wskazanie miejsca przechowywania brakującej dokumentacji w tym studium wykonalności dla przedsięwzięcia Utworzenie Samorządowego Centrum Zarządzania Sieciami dla gmin Górnego Śląska*. Spółka nie otrzymała odpowiedzi w tym zakresie.

(akta kontroli: Tom I str. 230-235, Tom II str. 10-16, 34-40, 371,401)

W dniu 26 lutego 2015 r. Spółka zawarła aneks nr 1 do umowy z dnia 3 listopada 2014 r. zmieniający nazwę przedsięwzięcia na *Utworzenie Centrum Usług Wspólnych, jako samorządowej platformy świadczenia dojrzałych e-usług publicznych oraz digitalizacji zasobów w celu zapewnienia otwartego dostępu do ich postaci cyfrowej*⁷.

ŚSM przedłożyła NIK wyżej wspomniany aneks w dwóch podpisanych, ale różniących się wersjach, a także dokonała zapłaty należności niezgodnie z ich postanowieniami, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: Tom II str. 17-21)

W związku z realizacją projektu Centrum Usług Wspólnych Spółka zawarła z NB (...) jeszcze dwie kolejne umowy.

⁶ Dalej: „NB (...)”.

⁷ Dalej: „Projekt”.

W dniu 1 lutego 2016 r. Spółka zawarła umowę⁸ z ww. podmiotem, gdzie jako przedmiot umowy wskazano usługi eksperckie polegające na kompleksowym wsparciu doradczym – konsultingowym w zakresie merytorycznym przy konsultacji działań strategicznych oraz pozyskaniu alternatywnego źródła finansowania dla projektu pn. *Centrum Usług Wspólnych jako samorządowa platforma świadczenia dojrzałych e-usług publicznych*. Umowa została zawarta z pominięciem ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁹, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W dniu 1 marca 2017 r.¹⁰ została zawarta umowa, której przedmiot stanowiły usługi doradcze i konsultacyjne w zakresie prowadzonej przez ŚSM działalności, w szczególności świadczenie usług doradztwa merytorycznego: w obszarze zarządzania projektami informatycznymi realizowanymi przez ŚSM; w zakresie dotyczącym realizowanych przez ŚSM projektów teleinformatycznych, w tym powierzanych NB (...) Sp. z o.o. zadań z zakresu telekomunikacji; w zakresie realizowanych lub planowanych do realizacji przez ŚSM projektów pochodzących z funduszy europejskich.

Umowy zostały zawarte bez zgody Rady Nadzorczej o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: Tom II str. 401, 551-568 Tom IV str. 184-200)

Spółka posiadała opracowaną przez zewnętrzny podmiot¹¹ koncepcję pn. *Utworzenie Centrum Usług Wspólnych, jako samorządowej platformy świadczenia dojrzałych e-usług publicznych oraz digitalizacji zasobów w celu zapewnienia otwartego dostępu do ich postaci cyfrowej*¹². Dokument ten zawierał m.in. analizę infrastruktury teleinformatycznej Spółki i oprogramowania pod kątem wykorzystania jej dla potrzeb Projektu oraz konieczności ich rozbudowy, analizę potrzeb grup docelowych oraz zgodności z założeniami zakresu dokumentów programowych, opis obszaru oddziaływania portalu e-usług publicznych i architektury logicznej systemu, charakterystyczne parametry określające wielkość i zakres robót oraz dostaw dla CUW, a także opis wymagań w stosunku do elementów infrastruktury Projektu.

(akta kontroli: Tom II str. 41-106)

Spółka posiadała także niekompletny¹³ Biznesplan projektu inwestycyjnego pn. *Utworzenie Centrum Usług Wspólnych jako samorządowej platformy świadczenia dojrzałych e-usług publicznych oraz digitalizacji zasobów w celu zapewnienia otwartego dostępu do ich postaci cyfrowej*¹⁴.

Powyższy Biznesplan został sporządzony w dniu 15 lipca 2015 r., a jego aktualizacja miała miejsce 31 sierpnia 2015 r.

Biznesplan wskazywał, że Projekt CUW jest częścią realizacji strategii rozwoju e-administracji w mieście Gliwice, jak również stanowi komplementarną rozbudowę zrealizowanych dotychczas projektów obejmujących budowę infrastruktury szerokopasmowej oraz świadczenie e-usług w administracji publicznej. Założenia Projektu CUW uwzględniać miały konieczność zapewnienia wsparcia rozwoju i zwiększenia dostępu obywateli i przedsiębiorców do dojrzałych cyfrowych usług publicznych z jednoczesnym komplementarnym wykorzystaniem szerokopasmowej

⁸ Umowa nr 2/2016.

⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm., dalej: „pzp”.

¹⁰ Umowa bez numeru.

¹¹ NB (...) Sp. z o.o.

¹² Dalej: „Koncepcja CUW”.

¹³ Pozyskano 20 stron Biznesplanu. Ze spisu treści wynika, że zawierał on co najmniej 88 stron.

¹⁴ Dalej: „Biznesplan”.

infrastruktury teleinformatycznej zrealizowanej w ramach wykonanych projektów budowy infrastruktury społeczeństwa informacyjnego na terenie gmin Górnego Śląska.

(akta kontroli: Tom X str. 193-212)

1.2. W dniu 28 września 2015 r. Spółka złożyła do Instytucji Zarządzającej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego¹⁵ wniosek aplikacyjny o dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WSL dla osi priorytetowej II. Cyfrowe śląskie, działania 2.1. Wsparcie rozwoju cyfrowych usług publicznych, Projektu *Utworzenie Centrum Usług Wspólnych jako samorządowej platformy świadczenia dojrzałych e-usług publicznych oraz digitalizacji zasobów w celu zapewnienia otwartego dostępu do ich postaci cyfrowej*¹⁶.

(akta kontroli: Tom II str. 119-156)

Zgodnie z wyjaśnieniem Prezes Spółki, *obecny Zarząd nie posiada informacji, kto przygotował wniosek o dofinansowanie projektu ze środków RPO WŚL.*

(akta kontroli: Tom I str. 239)

Były Prezes Spółki zeznał, że nie pamięta kto przygotowywał wniosek o dofinansowanie.

(akta kontroli: Tom I str. 62)

W odpowiedzi na pytanie, kto przygotowywał wniosek o dofinansowanie Projektu ze środków RPO WŚL Dyrektor Zarządzający NB (...) zeznał, że *wydaje mi się, że ten wniosek przygotowywało NB (...)*. Powyższych informacji nie udało się potwierdzić z uwagi na to, że w dniu 28 września 2021 r. NB (...) została wykreślona z KRS.

(akta kontroli: Tom I str. 33)

Podstawą sporządzenia wniosku o dofinansowanie były opracowane przez firmę NB (...) założenia merytoryczne i wstępne studium wykonalności oraz Koncepcja CUW, zawierające dokumentację techniczną obejmującą wymagania funkcjonalności dla niezbędnego sprzętu oraz oprogramowania.

Załączona do wniosku o dofinansowanie z RPO WSL Koncepcja wskazywała jako podstawę do jej opracowania umowę z dnia 11 maja 2015 r. i stanowiła integralną część wniosku o dofinansowanie.

Zgodnie z wyjaśnieniem Prezes Spółki (...) *w dokumentacji Spółki tj. w archiwum i spisie umów będących w Wydziale AU nie widnieje umowa z 11 maja 2015 r. zawarta z firmą NB (...) Sp. z o.o.*

Jedynym dostępnym dokumentem otrzymanym w trakcie kontroli, który stanowił podstawę do opracowania Koncepcji CUW, była umowa zawarta z NB (...) z 3 listopada 2014 r. wraz z aneksami z 26 lutego 2015 r.

(akta kontroli: Tom I str. 230, Tom II str. 10-26, 41-106)

W złożonym do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach¹⁷ wniosku o dofinansowanie ŚSM wskazywała, że w toku prac przygotowawczych zdiagnozowała¹⁸ zainteresowanie jednostek samorządu terytorialnego usługami oferowanymi w ramach Projektu CUW. Powyższe było udokumentowane

¹⁵ Dalej: „IZ RPO WSL”.

¹⁶ Oświadczeniem z dnia 10 grudnia 2015 r. Spółka zmieniła tytuł Projektu na *Utworzenie Centrum Usług Wspólnych jako samorządowej platformy świadczenia dojrzałych e-usług publicznych*.

¹⁷ Dalej: „UM WŚL”.

¹⁸ Na podstawie przeprowadzonych konsultacji.

dołączonymi do wniosku sześcioma listami intencyjnymi. Każdy z listów zawierał sformułowanie *niniejszy list intencyjny stanowi wyraz woli stron podjęcia ze sobą współpracy i nie tworzy żadnych zobowiązań do zawiązania partnerstwa.*

(akta kontroli Tom I str. 238-240, Tom II str. 41-118)

W trakcie postępowania związanego z pozyskiwaniem środków z RPO WSL, ówczesny Prezes Spółki podał nierzetelne dane w zakresie procentowego udziału przychodów Spółki uzyskanych z zadań zleconych przez Miasto Gliwice, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

Zgodnie ze złożonym wnioskiem o dofinansowanie Projekt CUW zakładał:

- 1) wykonanie niezbędnych instalacji technicznych serwerowni CUW, tworzących infrastrukturę rozwoju lokalnego, w celu bezpiecznego przetwarzania danych, zgodnie z wymaganiami dla infrastruktury informatycznej dla implementacji dojrzałych e-usług publicznych;
- 2) wyposażenie serwerowni CUW w niezbędny sprzęt oraz oprogramowanie dedykowane dla udostępniania i przetwarzania danych w obszarze dojrzałych e- usług, na poziomie dostępności 99,95%;
- 3) uruchomienie Portalu Usług Publicznych - oprogramowania specjalistycznego dla świadczenia e-usług publicznych przez Miasto Gliwice dla interesariuszy oraz przetwarzania przez nich danych dla systemów e-administracji przy wykorzystaniu połączenia e-PUAP i SEKAP.

Efektem Projektu miało być udostępnienie:

- 1) czterech usług publicznych czwartego poziomu dojrzałości, tj. wypełnienie i wysłanie wniosku w postaci formularza elektronicznego celem uzyskania wypisu z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wypełnienie i wysłanie wniosku celem uzyskania wyrysu z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wypełnienie i wysłanie wniosku celem uzyskania wypisu ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, wypełnienie i wysłanie wniosku celem uzyskania wyrysu ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- 2) czterech usług publicznych trzeciego poziomu dojrzałości, tj. przekazywania wniosków i uwag do sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przekazywania wniosków i uwag do sporządzanego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przekazywania zawiadomień o organizacji zgromadzenia publicznego, oznaczania i opiniowania punktów użyteczności publicznej znajdujących się na obszarze jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) usługi wewnątrzadministracyjnej, w której określona zostaje przestrzeń dyskowa na potrzeby świadczenia usług publicznych dla systemu, obejmująca zarezerwowaną przestrzeń dla struktur danych i funkcji systemu, zapewniającej świadczenie usług przez CUW.

(akta kontroli: Tom II str. 43-106, 122, 130-132, 158-173)

Spółka we wniosku o dofinansowanie oszacowała wartość całego przedsięwzięcia w wysokości 20 176 305,00 zł brutto (16 403 500,00 zł netto).

Wydatkami kwalifikowanymi miały być:

1. wykonanie instalacji technicznych na potrzeby CUW 3 319 400,00 zł netto, w tym:
 - a) instalacja elektryczna i zasilanie awaryjne 1 710 000,00 zł,
 - b) infrastruktura teletechniczna 944 400,00 zł,
 - c) infrastruktura klimatyzacji 665 000,00 zł,

2. zakup środków trwałych dla infrastruktury w wysokości 11 155 000,00 zł;
3. zakup oprogramowania 815 600,00 zł;
4. wynagrodzenie inżyniera kontraktu 780 000,00 zł.

Łącznie wydatki kwalifikowane wynosiły 16 070 000,00 zł (netto). Wydatkami niekwalifikowanymi były opracowanie Koncepcji CUW i specyfikacji istotnych warunków zamówienia¹⁹ w wysokości 143 500,00 zł netto, promocja projektu 190 000,00 zł i podatek VAT od wszystkich wydatków w wysokości 3 772 805,00 zł. Kwota dofinansowania w wysokości 85% wydatków kwalifikowanych miała wynieść 13 659 500,00 zł.

(akta kontroli: Tom II str.137-146, Tom VI str. 191-197, 382-429)

UM WŚL Wydział Rozwoju Regionalnego w toku oceny formalnej Projektu zwrócił się dwukrotnie²⁰ o dokonanie poprawy i uzupełnień do wniosku o dofinansowanie. UM WŚL negocjował możliwość formalnego starania się o pozyskanie dofinansowania przez ŚSM, jako nie wpisującą się w katalog beneficjentów.

W wyniku udzielonych przez Spółkę wyjaśnień oraz po uzupełnieniach wniosku i przedłożeniu jego ostatecznej wersji, ocena formalna zakończyła się wynikiem pozytywnym i Projekt został przekazany do oceny merytorycznej.

Po przeprowadzeniu oceny merytorycznej, UM WŚL poinformował Spółkę²¹, że Projekt CUW nie zakwalifikował się do dofinansowania, ze względu na negatywny wynik oceny merytorycznej²².

ŚSM pismem z 6 czerwca 2016 r. wniosła protest na ocenę merytoryczną wniosku, zarzucając naruszenie zasad przejrzystości, rzetelności i bezstronności przy ocenie Projektu.

(akta kontroli: Tom II str.2-9, 119-178, 239-241, 592-599)

W piśmie do ŚSM z dnia 5 sierpnia 2016 r. UM WŚL poinformował o nieuwzględnieniu protestu. Z uwagi na fakt, że Projekt w dalszym ciągu nie spełniał kryteriów zerojedynkowych odstąpiono od rozpatrzenia protestu w zakresie kryteriów punktowanych.

W odpowiedzi na powyższe w dniu 24 sierpnia 2016 r. Spółka wniosła do Wojewódzkiego Sadu Administracyjnego w Gliwicach²³ skargę na nieuwzględnienie protestu dotyczącego negatywnej oceny wniosku o dofinansowanie. Sąd wyrokiem z dnia 21 listopada 2016 r.²⁴ stwierdził, że ocena Projektu została przeprowadzona w sposób naruszający prawo, a naruszenie to miało istotny wpływ na wynik oceny i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia przez Zarząd Województwa Śląskiego.

(akta kontroli Tom II str.197-238, 808-815)

Mając na uwadze powyższe, UM WŚL zlecił kolejne ekspertyzy ponownie oceniające wniosek²⁵ i po dokonaniu ponownej oceny pismem z 3 kwietnia 2017 r. poinformował Spółkę o nieuwzględnieniu protestu ze względu na nieosiągnięcie minimum punktowego.

W kryteriach punktowanych *poprawność szacowania budżetu inwestycyjnego* oraz

¹⁹ Dalej: „SIWZ”.

²⁰ pismami z dnia 27 listopada 2015 r. i 11 stycznia 2016 r.

²¹ Pismem z 13 maja 2016 r.

²² Nie spełnił co najmniej jednego kryterium zerojedynkowego i nie uzyskał min. 24 pkt. Projekt uzyskał 21,8 pkt i nie spełnił trzech kryteriów zerojedynkowych.

²³ Dalej: „Sąd” lub „WSA”.

²⁴ Sygn. akt IV SA/GI 732/16.

²⁵ Ocena pierwszego eksperta 23,5 pkt, ocena drugiego eksperta 23,9 pkt.

zasadność przedstawionych w projekcie danych określonych w analizie finansowej i ekonomicznej podnosił, że budżet inwestycyjny został przeszacowany, zwłaszcza wynagrodzenie Inżyniera Kontraktu oraz liczba serwerów w stosunku do planowanych efektów (19 użytkowników korzystających z projektu po 7 latach). Natomiast w kryteriach *funkcjonalność zaplanowanych rozwiązań* oraz *realizacja projektu zgodnie z przyjętą metodyką* obniżono punktację jednego z ekspertów w stosunku do poprzedniej oceny.

(akta kontroli: Tom II str. 242-259)

Spółka ponownie wniosła do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego skargę kwestionując ocenę merytoryczną wniosku oraz przeprowadzenie ponownej oceny Projektu. Sąd w wyroku z dnia 6 czerwca 2017 r.²⁶ uwzględnił skargę i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia przez Zarząd Województwa Śląskiego. Sąd uznał argumenty Spółki, która wskazała, że pod pojęciem Inżyniera Kontraktu należy rozumieć nie jedną osobę, ale grupę osób reprezentującą specjalistów z różnych sfer działalności, co ma wpływ na wysokość wynagrodzenia oraz że instytucja rozpoznająca protest nie była uprawniona do weryfikowania oceny eksperta nieobjętej protestem.

(akta kontroli Tom II str. 260-275)

UM WŚL po ponownym rozpatrzeniu protestu pismem z dnia 1 sierpnia 2017 r. poinformował Spółkę, że Projekt otrzymał ocenę pozytywną²⁷ i został skierowany do oceny w zakresie kryteriów dodatkowych. W dniu 20 września 2017 r. Spółka została poinformowana, że ostateczna ocena projektu wyniosła 27,8 pkt co oznaczało, że znalazł się on na 61 pozycji listy projektów ocenionych pozytywnie, jednak nie wybranych do dofinansowania ze względu na niewystarczającą ilość środków.

(akta kontroli Tom II str. 32-33, 276-293)

Pismem z 12 października 2017 r. były Prezes Spółki zwrócił się do IZ RPO WSL z pytaniem o wydanie wiążącej interpretacji co do możliwości ukończenia rzeczowej realizacji Projektu i podjęcia eksploatacji infrastruktury nabytej i wytworzonej w Projekcie przed otrzymaniem dofinansowania bez uszczerbku dla możliwości otrzymania tego dofinansowania. W odpowiedzi UM WSL wyjaśnił, że Projekt może nie otrzymać dofinansowania ze względu na niespełnienie efektu zachęty wymaganego w przypadku udzielania pomocy publicznej²⁸. Spółka zawarła umowę z wykonawcą 30 września 2015 r., tj. przed złożeniem drugiej wersji wniosku²⁹. Zarówno Spółka jak i IZ RPO WSL zwróciły się do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o wydanie opinii w ww. wymienionym zakresie, który stwierdził, że Projekt nie spełnia efektu zachęty, ponieważ wnioskodawca w momencie złożenia pierwszej wersji wniosku nie zakładał pomocy publicznej. Efekt zachęty zostałby spełniony, gdyby realizacja Projektu rozpoczęła się po złożeniu wniosku. W przypadku ŚSM była to data po 14 grudnia 2015 r.

Ostatecznie pismem z 24 września 2019 r. IZ RPO WSL poinformowała ŚSM, że w sytuacji wystąpienia wolnych środków na realizację projektu IZ powinna przeprowadzić jego ponowną weryfikację pod kątem spełnienia kryteriów oceny.

²⁶ Sygn. akt IV SA/GI 356/17.

²⁷ Ekspert pierwszy – 26,3 pkt; Ekspert drugi – 28,1 pkt.

²⁸ Spółka we wniosku złożonym w dniu 28 września 2015 r. nie ubiegała się o pomoc publiczną ze względu na fakt, że Projekt dotyczyć miał realizacji zadań publicznych. Spółka złożyła korektę wniosku, w którym ubiegała się o pomoc publiczną na skutek wezwania do korekty przez IZ RPO WSL w dniu 14 grudnia 2015 r.

²⁹ Zgodnie z art.6 ust. 2 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, uznaje się, że pomoc wywołuje efekt zachęty, jeżeli beneficjent złożył do danego państwa członkowskiego pisemny wniosek o przyznanie pomocy przed rozpoczęciem prac nad projektem lub rozpoczęciem działalności.

Wobec przedłużającej się procedury o przyznanie dofinansowania z RPO WSL oraz rozpoczętej już realizacji Projektu, Spółka poszukiwała możliwości wykorzystania CUW w wariantcie komercyjnym.

W opracowanej przez Collect (...) Sp. z o.o. w grudniu 2017 r. *Analizie specjalistycznej w obszarze modelu przychodowego dla projektu pn.: „Utworzenie Centrum Usług Wspólnych, jako samorządowej platformy świadczenia dojrzałych e-usług publicznych oraz digitalizacji i przetwarzania zasobów”*³⁰ przewidywano dalszą rozbudowę Projektu poprzez dostawę infrastruktury i wdrożenie dodatkowego oprogramowania dla usług miejskich oraz komercyjnych. Dotychczas planowane e-usługi publiczne miały zostać poszerzone o usługę udostępniania danych przestrzennych należących do jednostek samorządu terytorialnego, digitalizacji i przetwarzania danych mapowych oraz digitalizacji i archiwizacji danych dotyczących złożeń specjalistycznych. Ponadto ww. analiza zawierała poszerzenie wcześniej opracowanej koncepcji CUW o:

- usługi informatyczne świadczone na rynku komercyjnym którymi miały być: wideokonferencje, webinaria, wirtualizacja, wynajem i kolokacja serwerów, usługi przetwarzania danych w obszarze e-zdrowia dla jednostek medycznych zewnętrznych;
- usługi świadczone na rzecz jednostek miejskich takie jak: wideokonferencje, webinaria, wirtualizacja zasobów jednostek miejskich, szkolenia i usługi doradcze z zakresu m.in. bezpieczeństwa IT, usługi migracji danych, audytu bezpieczeństwa jednostki, kolokacja serwerów, usługi SaaS³¹ dla jednostek miejskich (m.in. EZD³²) oraz przetwarzanie danych w obszarze e-zdrowia dla jednostek medycznych znajdujących się w strukturach samorządu Miasta Gliwice.

Wariant komercyjny Projektu zakładał docelowo korzystanie z CUW przez 80% jednostek Miasta Gliwice.

W analizie zaplanowano, że w 2018 r. z CUW skorzysta siedem podmiotów komercyjnych, w 2019 r. dziesięć i ich liczba będzie wzrastać co rok o pięciu aż do 40 w 2025 r. Podobnie miała się kształtować liczba jednostek samorządu terytorialnego³³ korzystających z e-usług publicznych. Z Projektu miały korzystać również w latach 2018-2025 pozostałe jednostki miejskie w liczbach, odpowiednio 20, 36, 51, 50, 55, 58, 62, 71. Roczny przychód z tytułu e-usług publicznych uzyskany od jednej JST miał wynosić 69 tys. zł, z usług komercyjnych od jednego podmiotu 59,34 tys. zł, a z tytułu usług świadczonych na rzecz innych jednostek miejskich 82,08 tys. zł od jednostki.

Koszty jakie miał generować Projekt to przede wszystkim amortyzacja zakupionego sprzętu i wartości niematerialnych i prawnych, zużycie energii elektrycznej ok. 240 MW rocznie, koszty ochrony i sprzątnięcia około 48 tys. rocznie, koszty łącza internetowego 180 tys. rocznie oraz wynagrodzenia z narzutami. Przyjęto, że w zakresie obsługi informatycznej Spółka korzystać będzie z własnych zasobów kadrowych. Planowano zatrudnienie elektryka do obsługi instalacji wysokiego napięcia oraz osoby do prowadzenia administracji centrum danych.

³⁰ Analiza pozyskana od kontrahenta Spółki.

³¹ SaaS to kompletne rozwiązanie programowe kupowane w modelu płatności zgodnie z rzeczywistym użyciem od dostawcy usług w chmurze. Zapewnia użytkownikom możliwość łączenia się z aplikacjami opartymi na chmurze za pośrednictwem Internetu i korzystania z nich. Typowe przykłady to poczta e-mail, kalendarz i narzędzia biurowe (takie jak usługa Microsoft Office 365).

³² EZD - elektroniczne zarządzanie dokumentacją.

³³ Dalej: „JST”.

Na odbywających się cyklicznie posiedzeniach Rada Nadzorcza Spółki podejmowała uchwały dotyczące CUW oraz omawiała realizację projektu CUW, m.in. rozbudowę serwerowni w sprzęt do archiwizacji danych i sprzęt aktywny.

(akta kontroli: Tom II str. 551-568)

Jak wskazała członek Rady Nadzorczej ŚSM (...) proces podejmowania uchwał Rady Nadzorczej wyglądał tak, że Przewodniczący Rady, (...) prezentował tematy jakie mają być omawiane na Radzie Nadzorczej Wydziałowi Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta Gliwice oraz resortowemu Wiceprezydentowi (...). Tematy, które były poruszane na Radzie Nadzorczej ŚSM nie były tematami, które zostały zainicjowane na Radzie, one wcześniej, z tego co wiem, były omawiane w Urzędzie Miasta oraz z Prezesem Spółki. Tematy te nie były dla Miasta czy Spółki zaskoczeniem. Mówię o ważniejszych a nie drobnych tematach. Projekty tych uchwał były przygotowywane wcześniej. Według mojej wiedzy protokoły z Rady były przygotowywane przez Przewodniczącego, a projekty uchwał były przygotowywane przez pracowników Spółki, tj. Biuro Zarządu wraz z przewodniczącym Rady Nadzorczej. Następnie uchwały i protokoły były przekazywane do Wydziału Nadzoru Właścicielskiego.

(akta kontroli: Tom I str. 47)

Jak wyjaśnił były Naczelnik Wydziału Nadzoru Właścicielskiego w Urzędzie Miasta był prowadzony dla każdej spółki, w tym ŚSM, rejestr uchwał Rady Nadzorczej. Spółka prowadziła również korespondencję z Urzędem Miasta w sprawie ustanowienia hipoteki pod zabezpieczenie kredytu, który planowała zaciągnąć na potrzeby realizacji CUW.

(akta kontroli: Tom II str. 355-356, Tom VII str. 105-126, Tom IX str. 645-654)

Do wniosku o dofinansowanie Projektu CUW załączono analizę rentowności obliczoną za okres od 2015 r. do 2024 r. Analizę przeprowadzono w cenach stałych, przyjmując stopę dyskontową na poziomie 4%.

Okres ponoszenia nakładów w Projekcie CUW obejmował lata 2015-2016, a analiza opierała się na założeniu uzyskiwania przychodów za usługi od JST w wysokości 40 200 zł rocznie. Przewidywano, że w 2017 r. z Projektu skorzysta siedem JST. Ilość jednostek korzystających z usług miała systematycznie rosnać aż do 19 w 2024 r. Po oddaniu do użytkowania Projekt miał generować w pierwszym pełnym roku funkcjonowania, tj. w 2017 r. koszty operacyjne w wysokości 3 848 tys. zł rocznie, w tym 609 tys. zł z tytułu zużycia energii i innych mediów, wynagrodzeń, promocji i logistyki działania. Pozostałe koszty stanowiła amortyzacja zakupionego sprzętu i oprogramowania przyjęta w wysokości 20% rocznie (zakończenie amortyzacji w 2021 r.). Z wyjątkiem amortyzacji koszty miały być aktualizowane począwszy od 2018 r. wskaźnikiem inflacji na poziomie 5% rocznie. Analiza zakładała również dofinansowanie zakupionego sprzętu i oprogramowania w 2023 r. w wysokości 10% jego wartości, co stanowiło kwotę 1 619 tys. zł.

W początkowych latach funkcjonowania infrastruktury Projekt CUW miał generować przychody niższe od kosztów operacyjnych bez amortyzacji, tj. w okresie 2017-2024 kolejno: 281,4 tys. zł, 402, 0 tys. zł, 522,6 tys. zł, 603,0 tys. zł, 683,4 tys. zł, 723,6 tys. zł, 723,6 tys. zł, 763,8 tys. zł, co skutkowało koniecznością zapewnienia środków na utrzymanie jego trwałości.

Były Prezes ŚSM w piśmie z dnia 24 października 2018 r. skierowanym do Dyrektora Wydziału Rozwoju Regionalnego UM WŚL wskazywał na niekomercyjny charakter Projektu, podając, że jego istotą było realizowanie celów o charakterze społecznym, a Spółka wykonuje zadania publiczne powierzone jej przez Miasto Gliwice i nie ma możliwości kierowania się rachunkiem ekonomicznym przy wykonywaniu tych zadań. Analiza wysokości przychodów i kosztów uzyskiwanych z Projektu wskazywała,

że Spółka nie była w stanie zrealizować go samodzielnie, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli Tom II str. 132-133, 304-315, 336-359)

1.3. W piśmie do Prezydenta Miasta Gliwice z 29 maja 2015 r. w zakresie finansowania Projektu CUW Spółka zakładała wysokość całego przedsięwzięcia na kwotę 20 288,9 tys. zł, z czego wysokość wydatków kwalifikowanych, tj. 16 495 tys. zł planowała sfinansować kredytem inwestycyjnym, a pozostałą kwotę w wysokości 3 793,9 kredytem obrotowym na pokrycie podatku VAT.

Docelowo planowano uzyskaniem dofinansowaniem z RPO-WSL w wysokości 85% wydatków kwalifikowanych, tj. 14 020,8 tys. zł spłacić część kredytu inwestycyjnego, a pozostałe 15 %, tj. 2 474,2 tys. zł spłacić w 60 ratach do 31 grudnia 2021 r. Kredyt obrotowy miał być spłacany cesją należności z Urzędu Skarbowego z tytułu VAT. W dniu 28 września 2015 r. I[...] udzielił Spółce promesę kredytową do wysokości kredytu inwestycyjnego. Jak wynikało z promesy jednym z warunków uruchomienia kredytu było przedłożenie umowy Spółki z UM WŚL na dofinansowanie Projektu w ramach RPO WSL na lata 2014-2020, którego finalnie ŚSM nigdy nie uzyskała. Ostatecznie Spółka pozyskała finansowanie z komercyjnego źródła, o czym szerzej w dalszej części wystąpienia.

(akta kontroli Tom II str. 351-356)

W związku z przedłużającą się procedurą odwoławczą w RPO WSL i podpisaniem we wrześniu 2015 r. umowy z konsorcjum firm D[...]Sp. z o.o. i N[...] Sp. z o.o.³⁴ na realizację Projektu CUW, Spółka poszukiwała alternatywnych komercyjnych źródeł finansowania. Załączone do faktur VAT protokoły wykonania usług przez NB (...) na rzecz ŚSM wskazywały, że były prowadzone rozmowy z podmiotami finansowymi, a także były rozważane możliwości emisji obligacji.

Ostatecznie Spółka zaciągnęła w dniu 11 lipca 2016 r. umowę pożyczki z podmiotem komercyjnym, tj. AD (...), której łączna kwota do zapłaty obejmująca kapitał wraz z oprocentowaniem wyniosła 31 311 823,03 zł, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Zawarty z ww. podmiotem aneks do umowy pożyczki wskazywał, że spłata pożyczki miała następować m.in. zwrotami podatku VAT³⁵. Pozyskana w trakcie kontroli korespondencja email prowadzona z AD (...)³⁶ wskazała, że spłata jednej z rat uwarunkowana była dokapitalizowaniem jakie otrzymać miała ŚSM z Urzędu Miasta Gliwice. Również w planie inwestycyjnym ŚSM na 2016 r. na łączną kwotę 58 156,3 tys. zł znalazło się zadanie Utworzenie Centrum Usług Wspólnych na kwotę 20 500,00 tys. zł. na którego realizację Spółka uzyskała środki w wysokości 2 500 tys. zł w formie podniesienia kapitału podstawowego.

(akta kontroli: Tom II str. 478-481, Tom III str.121-125, 132-142, Tom IV str. 512-514, 612-613)

Spółka na przełomie 2018 i 2019 roku podejmowała starania zmierzające do uzyskania kredytu w banku, celem spłaty pożyczki zaciągniętej w podmiocie komercyjnym. Uchwałą nr 2/2019 z 7 stycznia 2019 r. Zarząd wybrał ofertę na zawarcie kredytu inwestycyjnego jednego z banków. Jak wyjaśniła Prezes Spółki, w związku z wnioskiem nr 1521287 złożonym w banku w zakresie refinansowania poniesionych nakładów na spłatę pożyczki zaciągniętej w AD (...) na inwestycję pn.

³⁴ W dniu 1 września 2016 r. N[...] Sp. z o.o. przekształciła się w N[...] S.A.

³⁵ W okresie spłaty pożyczki od października 2016 r. do marca 2017 r. Spółka otrzymała 4 901,6 tys. zł z tytułu zwrotu podatku VAT.

³⁶ Email Głównej Księgowej ŚSM do AD (...) z dnia 16 października 2017 r.

Centrum Usług Wspólnych informuję, iż Spółka nie uzyskała żadnego finansowania w ww. zakresie.

(akta kontroli: Tom I str. 223, Tom II str. 652-660, 760-761, 781-786)

W 2019 r. Spółka rozpoczęła procedurę pozyskania kredytu na nowo, lecz ostatecznie również nie udało się go uzyskać.

(akta kontroli Tom II str. 648-651, 743-749, Tom IX str. 552-555)

Wobec braku możliwości uzyskania kredytu na posiedzeniu w dniu 10 września 2019 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę nr 40/2019, w której pozytywnie zaopiniowała wniosek Prezesa Zarządu³⁷ o podwyższenie kapitału zakładowego o kwotę 16 400 tys. zł celem dokonania spłaty zaciągniętej pożyczki. Ostatecznie kapitał nie został zwiększony o wnioskowaną kwotę.

W okresie objętym kontrolą ŚSM miała zawartą umowę z bankiem o tzw. kredyt odnawialny, którego limit został podwyższony aneksem z 25 stycznia 2019 r. bez zgody Rady Nadzorczej, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli Tom II str. 600-609, 612-637, Tom VII str. 347-351)

1.4. Zgodnie z § 19 pkt 4 lit. c aktu założycielskiego Spółki, zaciągnięcie zobowiązania przez Spółkę o wartości przekraczającej 14 tys. euro³⁸ wymagało uzyskania zgody Rady Nadzorczej.

W zakresie Projektu CUW Rada Nadzorcza podejmowała następujące uchwały:

- nr 1/2015 z dnia 26 stycznia 2015 r., którą wyrażono zgodę na zaciągnięcie względem banku zobowiązań o charakterze przyszłym lub warunkowym do maksymalnej kwoty 20 500,00 tys. zł, celem realizacji projektu związanego z Centrum Przetwarzania Danych dla Administracji Samorządowej, z ostatecznym terminem spłaty zadłużenia do 31 grudnia 2020 r. Termin wyrażenia zgody na dokonanie ww. czynności prawnych wyznaczono do 31 grudnia 2015 r.

- nr 10/2015 z dnia 26 czerwca 2015 r., którą Rada Nadzorcza wyraziła zgodę na zakup składników aktywów trwałych (z wyłączeniem nieruchomości) o maksymalnej łącznej wartości 20 500,00 tys. zł, celem realizacji Projektu CUW Termin wyrażenia zgody na dokonanie ww. czynności prawnych wyznaczono do 30 marca 2017 r.

- nr 12/2015 z dnia 26 czerwca 2015 r., którą wyrażono zgodę na zaciągnięcie względem banku zobowiązań, w tym zobowiązań o charakterze przyszłym lub warunkowym do maksymalnej łącznej kwoty kredytu 20 500,00 tys. zł, celem realizacji Projektu CUW. Zobowiązania miały obejmować kredyt inwestycyjny i kredyt obrotowy na finansowanie podatku VAT w Projekcie CUW, z ostatecznym terminem spłaty zadłużenia 31 grudnia 2022 r. Wyrażenie zgody na dokonanie ww. czynności prawnych wyznaczono do 31 grudnia 2015 r. Uchwała nie zawierała strony z podpisami członków Rady Nadzorczej.

- nr 16/2015 z dnia 3 grudnia 2015 r., którą Rada Nadzorcza wyraziła zgodę na zaciągnięcie względem banku zobowiązań o charakterze przyszłym lub warunkowym do maksymalnej kwoty kredytu 20 500 tys. zł, obejmującego kredyt inwestycyjny i kredyt obrotowy na finansowanie podatku VAT, celem realizacji projektu związanego z Centrum Przetwarzania Danych dla Administracji Samorządowej pod nazwą CUW, z ostatecznym terminem spłaty zadłużenia 31 grudnia 2022 r. (dokonano zmiany § 3 ww. uchwały nr 1/2015). Termin wyrażenia zgody na dokonanie ww. czynności prawnych wyznaczono do 31 grudnia 2016 r.

- nr 7/2016 i 8/2016 r. z dnia 20 czerwca 2016 r., które dotyczyły kluczowych dla Projektu CUW decyzji w zakresie zgodny na zakup środków trwałych w dla Projektu

³⁷ Nr SSM/1070/2019.

³⁸ Od 26 maja 2015 r. 30 tys. euro.

CUW do 29 130 405,00 zł oraz zgody na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 29 130 405,00 zł na sfinansowanie inwestycji oraz podatku VAT.

(akta kontroli: Tom. I str. 145-181, Tom II str. 551-568)

W uchwale nr 8/2016 Rada Nadzorcza wyrażała zgodę na zaciągnięcie pożyczki na utworzenie CUW do maksymalnej łącznej kwoty kredytu 29 130 405 zł, natomiast Spółka zawierając umowę na taką pożyczkę przekroczyła ww. próg, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: Tom I str. 174-175, Tom IV str. 391-428)

1.5. W dniu 10 marca 2016 r. Spółka zawarła umowę nr SSM/14/2016 z podmiotem Collect (...) na świadczenie usług Inżyniera Kontraktu dla Projektu CUW. Usługi były świadczone do 31 grudnia 2017 r.

(akta kontroli: Tom VIII str. 40-317)

Zgodnie z umową Inżynier Kontraktu zobowiązał się do wykonywania kompleksowych usług doradczych we wszystkich fazach realizacji Projektu CUW. Natomiast w dniu 1 marca 2017 r. równolegle zawarto umowę o świadczenie usług doradczych i konsultacyjnych jakie świadczyć miała firma NB (...), o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: Tom VIII str. 40-179)

1.6. W dniu 29 czerwca 2015 r. Spółka zamieściła³⁹ ogłoszenie o postępowaniu na zamówienie publiczne w trybie przetargu nieograniczonego pn. *Utworzenie Centrum Usług Wspólnych jako samorządowej platformy świadczenia dojrzałych e-usług publicznych oraz digitalizacji zasobów w celu zapewnienia otwartego dostępu do ich postaci cyfrowej*. Przedmiotowe zamówienie zostało zakwalifikowane jako dostawy.

(akta kontroli: Tom VI str. 2-4)

Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia⁴⁰ w zakresie terminów jego wykonania dzieliła Projekt na trzy zadania:

1. Zadanie nr 1 - Infrastruktura sprzętowa centrum usług wspólnych wraz z wdrożeniem,
2. Zadanie nr 2 - Infrastruktura aktywna i oprogramowanie,
3. Zadanie nr 3 - Oprogramowanie – portal e-usług publicznych.

(akta kontroli: Tom VI str. 10)

Opracowana koncepcja CUW zakładała, że serwerownia będzie zlokalizowana w istniejącym obiekcie, a w trakcie realizacji Projektu CUW zostanie wykonana niezbędna inwentaryzacja oraz ocena techniczna pod względem m.in. branży konstrukcyjnej w zakresie np. dopuszczalnych obciążeń stropu, ścian, stropodachu, możliwości wykonania przebić. Postanowienia umowy zawartej z kontrahentem na realizację CUW również przewidywały wykonanie inwentaryzacji budowlanej, sanitarnej i teletechnicznej w niezbędnym zakresie oraz zapoznanie się z istniejącą dokumentacją budowlaną⁴¹.

Ustalono, że faktycznie działania w zakresie ustalenia dopuszczalnych obciążeń stropu zostały podjęte dopiero w 2018 r. Sprawy związane z zaopatrzeniem

³⁹ Ogłoszenie zamieszczono na stronie www.ssm.silesia.pl oraz w siedzibie Zamawiającego na tablicy ogłoszeń (zgodnie z zapisami w protokole postępowania). W dniu 4 lipca 2015 r. ogłoszenie o zamówieniu zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej 2015/S 127-232116.

⁴⁰ Dalej: „SIWZ Projektu”

⁴¹ Pkt 1.1 ppkt 2 i 3 załącznika nr. 2 do umowy SSM/60/2015.

serwerowni w odpowiednią moc zasilającą również rozstrzygnięto w 2018 r., o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: Tom V str. 131-167)

W dokumentacji Spółki znajdowało się oszacowanie przedmiotu zamówienia dla postępowania obejmującego dostawę dla Projektu CUW. Koszt całkowity oszacowano na wartość 15 381 500,00 zł netto.

W ramach powyższej kwoty mieściły się trzy zadania:

- 1) Instalacje techniczne na potrzeby CUW – lokalizacja Bojkowska – 1 912 803,20 zł, z tego:
 - a) Infrastruktura instalacji elektrycznej i zasilania awaryjnego – 463 760,00 zł,
 - b) Infrastruktura teletechniczna – 822 483,20 zł,
 - c) Infrastruktura klimatyzacji – 626 560,00 zł,
- 2) Zakup środków trwałych dla infrastruktury Cloud – 8 717 704,78 zł,
 - a) Instalacja sprzętowa – utworzenie środowiska wirtualnego – 8 717 704,78 zł;
- 3) Zakup wartości niematerialnych i prawnych infrastruktury Cloud Computing CUW – 4 750 992,02 zł,
 - a) Systemy operacyjne, oprogramowanie, aplikacje wspierające funkcjonowanie aplikacji w ramach platformy udostępniania e-usług – 4 750 992,02 zł.

(akta kontroli: Tom VI str. 1)

SIWZ Projektu zawierała jako załącznik wzór formularza techniczno-cenowego⁴², który precyzował sprzęt, urządzenia, prace oraz oprogramowanie wchodzące w ramy poszczególnych zadań Projektu. Zgodnie z treścią SIWZ Projektu CUW, w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia, nastąpiło sprawdzenie wiarygodności oferty poprzez prezentację próbki oferowanego oprogramowania CUW. W związku z przetargiem zewnętrzna firma dokonała weryfikacji jedynej oferty złożonej przez konsorcjum firm D[...]Sp. z o.o. oraz N[...] S.A.⁴³ W prezentacji próbki, ze strony Wykonawcy, udział wzięli przedstawiciele zewnętrznej firmy rd (...) Sp. z o.o.

(akta kontroli: Tom VI str. 7-39, 194-197, 241- 280, 292-297, 373-374)

W dniu 25 września 2015 r. wyłoniono zwycięzcę przetargu i 30 września 2015 r. podpisano z Wykonawcą umowę nr SSM/60/2015 opiewającą na wartość brutto 18 806 700,00 zł. Na kwotę wynagrodzenia składały się wartości trzech zadań:

1. 4 082 862,00 zł - Infrastruktura sprzętowa CUW wraz z wdrożeniem,
2. 13 720 650,00 zł - Infrastruktura aktywna i oprogramowanie,
3. 1 003 188,00 zł - Oprogramowanie – portal e-usług publicznych.

Zgodnie z umową zapłata wynagrodzenia za realizację poszczególnych etapów umowy miała następować po dokonanych odbiorach częściowych, a w zakresie płatności końcowej (min. 20% wynagrodzenia) po odbiorze końcowym. Do umowy zawarto sześć aneksów, jednak Spółka dysponowała jedynie czterema aneksami. W trakcie prowadzonych czynności pozyskano od Wykonawcy aneks nr 5 oraz informację, że nie jest on w posiadaniu aneksu numer 6 w żadnej formie.

Postanowienia aneksu numer 5⁴⁴ wskazywały, że został on zawarty w związku z istotnymi zmianami warunków realizacji zamówienia po stronie Zamawiającego, polegającymi na braku zapewnienia niezbędnej infrastruktury elektrycznej, tj. stacji transformatorowej, którą zobowiązał się wykonać Wykonawca w ramach wynagrodzenia. Aneks ten wprowadzał również zmianę w zakresie płatności

⁴² Dalej: „FTC Projektu”.

⁴³ Dalej: „Wykonawca”.

⁴⁴ Z dnia 30 listopada 2016 r.

końcowej w wysokości 439 902,00 zł, która miała być dokonana po odbiorze końcowym.

W ramach umowy zadanie dotyczące infrastruktury sprzętowej CUW wykonywał podwykonawca Konsorcjum. Zapłata za powyższe usługi została uregulowana dwukrotnie, tj. na rzecz Wykonawcy i podwykonawcy o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: Tom VI str. 373-374, 423-429)

Były Prezes ŚSM zeznał, że nie pamięta treści brakujących aneksów i nie jest w ich posiadaniu.

(akta kontroli: Tom I str. 54-73)

Przesłuchany w charakterze świadka Prezes D[...] Sp. z o.o. zeznał, że nie wie gdzie jest aneks nr 6 do umowy z ŚSM oraz czy taki aneks był.

(akta kontroli: Tom I str. 108-115)

Były Prezes Spółki postąpił nierzetelnie poprzez dokonanie podwójnej zapłaty za na rzecz różnych kontrahentów za te same usługi.

1.7. Spółka do kosztów inwestycji zaliczyła nakłady w wysokości 27 601,8 tys. zł, na które składały się:

- adaptacja serwerowni wraz z zakupem sprzętu i oprogramowania w wysokości 22 782,4 tys. zł;
- wydatki na inżyniera kontraktu 531,8 tys. zł;
- budowa trafostacji 133 tys. zł;
- usługi doradcze 355,3 tys. zł;
- odsetki od pożyczki 3 767,6 tys. zł i inne koszty m.in. opłaty notarialne, magazynowanie;
- koordynacja przeniesienia sprzętu 31,7 tys. zł.

Projekt nie został wykorzystany zgodnie z założonym celem, tj. świadczenie e-usług publicznych, a sprzęt zakupiony w ramach tego Projektu był sukcesywnie przekazywany do użytkowania na inne cele, a jego wartość zawyżana o usługi doradcze oraz odsetki od kredytu, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Pomimo braku zakończenia realizacji ww. Projektu Spółka zawarła w dniu 21 czerwca 2016 r. kolejną umowę na jego rozbudowę oraz podejmowała plany kolejnych inwestycji w tym zakresie, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli Tom II str.787-792 Tom III str. 86,143-144, Tom IV str.1, 51-52, 89, 140-141)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spółka zawarła trzy umowy⁴⁵ bez zgody organu nadzoru, co było niezgodne z postanowieniami § 19 pkt 4 lit. c aktu założycielskiego. Zgodnie z § 19 pkt 4 lit. c aktu założycielskiego Spółki zaciągnięcie przez Spółkę zobowiązania o wartości przekraczającej 14 tys. euro wymagało uzyskania zgody Rady Nadzorczej. Natomiast stosownie do § 19 pkt 4 lit. c aktu założycielskiego Spółki (w brzmieniu po 26 maja

⁴⁵ Umowy zawarte z NB (...) w dniach w dniu 3 listopada 2014 r., 1 lutego 2016 r. i 1 marca 2017 r.

2015 r.) zaciągnięcie zobowiązania przez Spółkę o wartości przekraczającej 30 tys. euro wymagało uzyskania zgody Rady Nadzorczej.

ŚSM zawarła w dniu 3 listopada 2014 r. umowę z NB (...) ⁴⁶ na opracowanie założeń merytorycznych, wstępnego studium wykonalności oraz dokumentacji technicznej obejmującej opracowanie programu funkcjonalno-użytkowego uwzględniającego opisanie wymagań dla funkcjonalności i szacunkową wycenę niezbędnego sprzętu i oprogramowania dla przedsięwzięcia *Utworzenie Samorządowego Centrum Zarządzania Sieciami dla gmin Górnego Śląska*. Umowa opiewała na wartość brutto: 152,5 tys. zł co stanowiło wartość: 36,1 tys. euro ⁴⁷.

(akta kontroli: Tom II str. 10-21, 383)

Jak wskazała Prezes Spółki, (...) *nie odnotowano podjęcia uchwały wyrażającej zgodę na podpisanie z firmą NB (...) Sp. o.o. umowy na opracowanie założeń merytorycznych, wstępnego studium wykonalności oraz dokumentacji technicznej obejmującej opracowanie programu funkcjonalno-użytkowego uwzględniającego opisanie wymagań dla funkcjonalności i szacunkową wycenę niezbędnego sprzętu i oprogramowania dla przedsięwzięcia Utworzenie Samorządowego Centrum Zarządzania Sieciami dla gmin Górnego Śląska*.

(akta kontroli: Tom I str. 230)

W dniu 1 lutego 2016 r. Spółka zawarła kolejną umowę ⁴⁸ z ww. podmiotem, gdzie jako przedmiot umowy wskazano usługi eksperckie polegające na kompleksowym wsparciu doradczym – konsultingowym w zakresie merytorycznym przy konsultacji działań strategicznych oraz pozyskaniu alternatywnego źródła finansowania dla projektu pn. *Centrum Usług Wspólnych jako samorządowa platforma świadczenia dojrzałych e-usług publicznych*. Umowa opiewała na maksymalną wartość brutto: 184,5 tys. zł, co stanowiło równowartość: 41,8 tys. euro ⁴⁹ i była zawarta na okres do dnia 29 lipca 2016 r.

Zgodnie z § 19 pkt 4 lit. c aktu założycielskiego Spółki (w brzmieniu po 26 maja 2015 r.) zaciągnięcie zobowiązania przez Spółkę o wartości przekraczającej 30 tys. euro wymagało uzyskania zgody Rady Nadzorczej.

(akta kontroli: Tom IV str. 171-183, 402)

Ponadto na koncie inwestycyjnym 080-02 *Centrum Usług Wspólnych* prowadzonym za 2017 r. były zaksięgowane faktury VAT otrzymane od NB (...) dotyczące umowy zawartej z ŚSM w dniu 1 marca 2017 r. ⁵⁰ Przedmiot umowy stanowiły usługi doradcze i konsultacyjne w zakresie prowadzonej przez ŚSM działalności, w szczególności świadczenie usług doradztwa merytorycznego: w obszarze zarządzania projektami informatycznymi realizowanymi przez ŚSM; w zakresie dotyczącym realizowanych przez ŚSM projektów teleinformatycznych, w tym powierzanych NB (...) Sp. z o.o. zadań z zakresu telekomunikacji; w zakresie realizowanych lub planowanych do realizacji przez ŚSM projektów pochodzących z funduszy europejskich.

Umowa opiewała na maksymalną wartość brutto: 147,6 tys. zł, co stanowiło równowartość: 34,3 tys. euro ⁵¹ i była zawarta na okres do dnia 31 grudnia 2017 r. Zgodnie z § 19 pkt 4 lit. c aktu założycielskiego Spółki (w brzmieniu po 26 maja

⁴⁶ Umowa nr 1/11/2014

⁴⁷ Tabela 213/A/NBP/2014 z dnia 3 listopada 2014 r.

⁴⁸ Umowa nr 2/2016.

⁴⁹ Tabel 020/A/NBP/2016 z dnia 1 lutego 2016 r.

⁵⁰ Umowa bez numeru.

⁵¹ Tabela 042/A/NBP/2017 z dnia 1 marca 2017 r.

2015 r.) zaciągnięcie zobowiązania przez Spółkę o wartości przekraczającej 30 tys. euro wymagało uzyskania zgody Rady Nadzorczej.

(akta kontroli: Tom II str. 401, 551-568 Tom IV str. 184-200)

W odpowiedzi na pytanie dlaczego ŚSM zawarła w dniu 3 listopada 2014 r., 1 lutego 2016 r., 1 marca 2017 r. umowę z NB (...) bez zgody Rady Nadzorczej skoro ich wartość przekraczała jednostkowo próg 14 tys. euro (później 30 tys. euro) dla którego taka zgoda była wymagana, ówczesny Prezes Spółki zeznał, że (...) *nie wiem. Nie pamiętam czy była taka zgoda. Być może było to podciągnięte pod zgodę na Projekt CUW.*

(akta kontroli: Tom I str. 61)

2. Były Prezes Spółki regulował zobowiązania Spółki niezgodnie z § 4 umowy zawartej z NB (...), poprzez skompensowanie zobowiązań jakie posiadała wobec NB (...) ⁵² pomimo braku podpisania protokołu odbioru końcowego. Wartość przedmiotu umowy opiewała na 124 000,00 zł netto.

NIK ocenia również jako nierzetelne występowanie aneksów nr 1/11/2014 z dnia 26 lutego 2015 r. w dwóch różniących się wersjach. W dniu 26 lutego 2015 r. Spółka podpisała z NB (...) w dwóch różnych wersjach aneks nr 1 do umowy nr 1/11/2014 z dnia 3 listopada 2014 r.

Podpisane aneksy posiadały rozbieżności w zakresie m.in.:

- aneks wersja 1. zakładał opracowanie programu funkcjonalno- użytkowego, a aneks wersja 2. opracowania koncepcji;

- aneks wersja 1. określał termin zakończenia 2 etapu na 31 marca 2016 r., a aneks wersja 2. określał termin zakończenia 2 etapu na 1 kwietnia 2016 r.;

- aneks wersja 1. nie przewidywał zmian w stosunku do § 4 umowy zakresie zapłaty za etap nr 2, tj. w wysokości 10%, etap nr 3 - 5% etap nr 4 - 10%, a pozostałą część wynagrodzenia w wysokości 65 % wynagrodzenia umownego po uzyskaniu informacji dotyczącej udzielenia finansowania zewnętrznego oraz podpisaniu protokołu odbioru końcowego, natomiast aneks wersja 2. przewidywał wprowadzenie zmian w stosunku do § 4 umowy tj. zapłatę za etap nr 2 - 15%, za etap nr 3 -24,6% za etap nr 4 - 24,6% i pozostałą część wynagrodzenia w wysokości 25,8% wynagrodzenia umownego po uzyskaniu informacji dotyczącej udzielenia finansowania zewnętrznego oraz podpisaniu protokołu odbioru końcowego.

Uregulowanie należności tytułem usługi wskazane w umowie w wysokości 124 000,00 zł zostało dokonane kompensatą wzajemnych zobowiązań w dniu 14 czerwca 2015 r. Spółka nie posiadała protokołu odbioru końcowego co było wymogiem koniecznym do uzyskania zapłaty przewidzianym w obu aneksach. Spółka posiadała jedynie podpisany protokół odbioru częściowego z dnia 15 stycznia 2015 r.

(akta kontroli: Tom II str. 17-25)

W piśmie z dnia 14 stycznia 2022 r. Prezes ŚSM w zakresie ww. umowy wskazała, że Spółka przekazała kontrolującym dokumenty będące w jej posiadaniu, w tym umowę wraz z wszystkimi dokumentami jakie jej dotyczyły.

(akta kontroli: Tom I str. 230)

Ówczesny Prezes ŚSM zeznał, że (...) *ze względu na upływ czasu nie jestem w stanie odpowiedzieć, która wersja jest obowiązująca, a który aneks winien zostać zniszczony.* W odpowiedzi na pytania dotyczące protokołu odbioru końcowego

⁵² Dokument kompensaty wzajemnych zobowiązań z dnia 1 czerwca 2015 r. Spółka posiadała zobowiązania wobec kontrahenta wynikającą z ośmiu faktur na wartość 615 000,00 zł

zeznał, że (...) nie jestem w stanie odpowiedzieć na to pytanie. (...) Moim zdaniem jeżeli zostało to rozliczone to powinien być protokół odbioru końcowego.

(akta kontroli: Tom I str.61)

Zdaniem NIK, zapłata zobowiązania za usługę w pełnej wysokości 124 000,00 zł netto nastąpiła wbrew postanowieniom § 4 umowy oraz aneksu, z uwagi na dokonanie kompensaty wzajemnych zobowiązań bez podpisania protokołu odbioru końcowego.

3. Nierzetelne przygotowanie finansowe do realizacji Projektu CUW z uwagi na przyjęcie założenia, że Spółka otrzyma finansowanie z UM RPO co faktycznie nie nastąpiło. W konsekwencji ŚSM zaciągnęła pożyczkę w AD (...) S.A., która została aneksowana, co skutkowało podniesieniem jej kosztów.

Jak wynika z załączonej do wniosku o dofinansowanie do UM WŚL analizy wskaźników rentowności finansowej Projektu CUW, przedsięwzięcie miało generować w okresie od 2015 do 2024 roku stratę. W wariantcie bez dofinansowania z RPO WSL wykazano ujemną wartość wskaźnika efektywności finansowej Projektu FNPV/C⁵³, tj. 17 369,8 tys. zł, a w wariantcie z dofinansowaniem wartość wskaźnika efektywności finansowej była również ujemna i wynosiła 4 235,7 tys. zł.

(akta kontroli: Tom II str. 349)

W piśmie z dnia 24 października 2018 r.⁵⁴ skierowanym do UM WŚL, ówczesny Prezes ŚSM wskazał, że realizacja CUW przekraczała możliwości finansowe Spółki oraz informował, że Spółka nie podjęłaby się realizacji Projektu, gdyby nie perspektywa otrzymania dofinansowania z RPO WSL oraz że realizacja projektu nie będzie kontynuowana bez otrzymania wsparcia ze środków unijnych, podczas gdy w tym czasie Projekt był w zaawansowanym stopniu realizacji.

(akta kontroli: Tom II str. 304-315)

Po przeprowadzeniu oceny merytorycznej złożonego przez Spółkę wniosku o dofinansowanie, UM WŚL pismem z dnia 13 maja 2016 r. poinformował Spółkę, że Projekt nie zakwalifikował się do dofinansowania, ze względu na negatywny wynik oceny merytorycznej⁵⁵.

(akta kontroli: Tom II str. 239-241)

Zgodnie z zeznaniami ówczesnego Prezesa ŚSM (...) nie było definitywnej informacji, że Projekt nie otrzyma dofinansowania. Ja uważałem, że otrzymamy to dofinansowanie. To, że nam się ono należało to potwierdziły wyroki WSA.

(akta kontroli: Tom I str. 62)

Mając na uwadze powyższe działania ówczesnego Prezesa ŚSM należy uznać za nierzetelne, co potwierdza konieczność zaciągnięcia pożyczki na spłatę zaciągniętych zobowiązań w podmiocie komercyjnym.

W dniu 11 lipca 2016 r. Spółka reprezentowana przez ówczesnego Prezesa podpisała z AD (...) umowę pożyczki na realizację Projektu CUW w łącznej kwocie (wraz z odsetkami) 31 311,8 tys. zł⁵⁶ z pięcioletnim okresem spłaty. Umowa przewidywała średni roczny koszt jej finansowania przy założeniu spłaty w 60 ratach w wysokości 2,34%, co odpowiadało łącznej kwocie odsetek w wysokości 3 280,1 tys. zł.

(akta kontroli: Tom IV str. 391-401)

⁵³ Finansowa bieżąca wartość inwestycji.

⁵⁴ Znak SSM/1237/18.

⁵⁵ Nie spełnił co najmniej jednego kryterium zerojedynkowego i nie uzyskał min 24 pkt. Projekt uzyskał 21,8 pkt i nie spełnił trzech kryteriów zerojedynkowych.

⁵⁶ Kwota pożyczki 28 031,7 tys. zł.

Według pierwszego harmonogramu termin spłaty pożyczki przypadał na lipiec 2021 r. Wykorzystanie pożyczki odbywało się w okresie lipiec-grudzień 2017 r., poprzez zapłatę przez pożyczkodawcę zobowiązań ŚSM wobec kontrahentów realizujących CUW. Ostatecznie Spółka wydatkowała środki z pożyczki w wysokości 28 022,3 tys. zł płacąc odsetki w wysokości 3 767,6 tys. zł, co w odniesieniu do pierwotnych zapisów umowy stanowiło 2,69% średniego rocznego kosztu finansowania. Pożyczka została spłacona przedterminowo w stosunku do zapisów kolejnych aneksów, tj. w czerwcu 2021 r., ale zgodnie z pierwszym harmonogramem umowy z 11 lipca 2016 r.

(akta kontroli: Tom II str. 646-647, Tom III str. 86, 143-144, 305-312, Tom IV str. 1, 51-52, 89, 140-141, 485-511)

Jak wyjaśnili Główna Księgowa oraz Dyrektor Działu IT (...) Na dzień 01.05.2019 r. (czyli po zmianie zarządu Spółki) harmonogram pożyczki z AD (...) S.A uwzględniający porozumienie dodatkowe zawarte w dniu 18.06.2018 r. podpisane przez Prezesa (...) [doradca byłego Prezesa – przyp. NIK], wskazywał na końcową datę 01.12.2021 z łączną kwotą odsetek 3 788 729,72 zł. (...) Obecny zarząd nie posiada informacji czy były podejmowane negocjacje przez zarząd funkcjonujący w spółce do dnia 30.04.2019 r. Od 01.05.2019 r. po zmianach w zarządzie Spółki ze względu na trudną sytuację dot. płynności Spółki zostały podjęte natychmiastowe negocjacje z pożyczkodawcą (w dniu 08.05.2019 r., które zakończyły się podpisaniem aneksu z tym samym dniem), w pierwszej kolejności dot. karencji spłaty pożyczki na okres od maja do sierpnia 2019 r. (z uwzględnieniem niższej raty za 04/2019). Podjęte czynności były kluczowe dla zapewnienia ciągłości działania spółki, która świadczy niezbędne usługi, na bazie infrastruktury technicznej, dla funkcjonowania wielu obszarów miasta m.in. miejskiego monitoringu wizyjnego, strefy płatnego parkowania, dostępu do Internetu miejskich jednostek organizacyjnych, w tym edukacji. Następnie podjęto niezwłoczne negocjacje z pożyczkodawcą dot. kilku kwestii m.in. określenia wewnętrznej stopy zwrotu na poziomie 4,80% całej pożyczki (...) a także możliwości tzw. płatności dodatkowych, które w pierwszej kolejności będą zaliczane na poczet spłaty kapitału. W wyniku powyższych negocjacji podpisano aneks nr 3 z 17.01.2020 r. (...). Następnie w związku z wypracowaniem oszczędności na rachunku bankowym, dzięki którym zaistniała możliwość dokonania tzw. płatności dodatkowych wynegocjowano niższą roczną stopę oprocentowania odpowiednio: aneksem nr 4 z dnia 24.06.2020 r. w wysokości 5,43%, aneksem nr 5 z dnia 31.12.2020 r. w wysokości 5,01%.

Dzięki podjętym negocjacjom oraz kompleksowym działaniom od 01.05.2019 r. Spółka nie utraciła płynności finansowej, a następnie kilkakrotnie wynegocjowała obniżenie rocznej stopy oprocentowania, co zostało wykazane powyżej i w ostatecznym rozliczeniu pozwoliło na oszczędności łącznie w wysokości 624 143,59 zł.

(akta kontroli: Tom I str. 238)

Faktyczny czas finansowania pożyczki nie zmienił się w stosunku do pierwotnie przyjętego w umowie, a koszt pożyczki wzrósł w stosunku do pierwotnie zakładanego o 487,5 tys. zł. Łączny koszt pożyczki uwzględniając opłaty notarialne wyniósł 3 772,7 tys. zł. W efekcie Spółka była zmuszona do zapłaty odsetek w wysokości większej o 487,5 tys. zł od pierwotnie zakładanych w umowie.

Przy zaciągniętej pożyczce, w sytuacji braku możliwości zakończenia Projektu CUW i uzyskania dofinansowania (przedłużająca się w RPO WSL procedura odwoławcza) Spółka nie była w stanie regulować terminowo kolejnych rat pożyczki. Pierwsze problemy ze spłatą pożyczki pojawiły się pod koniec 2016 r. wobec czego Spółka

w dniu 25 listopada 2016 r. zawarła aneks nr 2 do umowy. Początkowo przesunięto wysokość rat z grudnia 2016 r. na styczeń 2017 r. i z lutego, marca i kwietnia na czerwiec 2017 r., co związane było z przesunięciem terminu odzyskania podatku VAT z tytułu realizacji Projektu. Następnie w dniu 23 czerwca 2017 r. został podpisany nowy harmonogram zawieszający raty w miesiącach czerwiec-wrzesień 2017 r. Konsekwencją podpisania nowego harmonogramu było wydłużenie okresu spłaty pożyczki o cztery miesiące, zwiększenie wysokości odsetek o 437,5 tys. zł oraz zwiększenie wysokości rat od 2018 r.

Kolejne problemy ze spłatą pożyczki pojawiły się w 2018 r. kiedy Spółka zalegając z ratami z terminem płatności od lutego do czerwca 2018 r. podpisała porozumienie dodatkowe⁵⁷ zmniejszające wysokość rat za pozostałe miesiące do końca 2018 r., zwiększające odsetki od pożyczki o 61,7 tys. zł oraz wysokość rat za 2019 r. do poziomu około 642 tys. zł miesięcznie.

Pismem z dnia 7 lutego 2019 r. były Zarząd Spółki⁵⁸ zwrócił się z wnioskiem do Rady Nadzorczej o konwalidację przez Radę Nadzorczą czynności prawnej związanej z bezprawnym zwiększeniem w dniu 25 stycznia 2019 r. limitu zadłużenia na rachunku bieżącym w banku do kwoty 2 000,00 tys. zł.

W dokumentacji Spółki nie było zgody Rady Nadzorczej w tym zakresie.

Powyższe było związane z zawartą umową pożyczki z AD (...), gdzie termin spłaty kolejnej raty pożyczki w wysokości 642,0 tys. zł upływał w dniu 1 lutego 2019 r., a na dzień 18 stycznia 2019 r. Spółka na rachunku bieżącym w ramach przyznanego limitu zadłużenia posiadała jedynie kwotę 707,7 tys. zł. Ponadto na 30 stycznia 2019 r. Spółka winna wypłacić wynagrodzenia w kwocie 300,0 tys. zł.

W kolejnych aneksach⁵⁹ dostosowano wysokość rat do możliwości finansowych Spółki, wydłużając jednocześnie okres spłaty pożyczki prawie o rok, tj. do czerwca 2022 r. i zmieniając oprocentowanie. Powodem zmiany oprocentowania miało być wydłużenie okresu finansowania lub wcześniejsza spłata.

W odpowiedzi na pytanie, dlaczego zaciągnął w podmiocie komercyjnym pożyczkę na realizację Projektu CUW z pięcioletnim okresem spłaty, co skutkowało koniecznością podpisywania aneksów na gorszych warunkach, były Prezes Spółki zeznał, że (...) *byłem przekonany, że dostaniemy dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego, wtedy można było ją spłacić.*

(akta kontroli: Tom I str. 57-73, Tom IV str. 391-454, Tom VII str. 99-104, 309-311)

Zdaniem NIK brak właściwego przygotowania Spółki do realizacji Projektu skutkowało koniecznością zawarcia umowy pożyczki z podmiotem komercyjnym i pogorszeniem sytuacji finansowej ŚSM. W konsekwencji ŚSM była zmuszona do aneksowania tej

⁵⁷ W dniu 20 czerwca 2018 r.

⁵⁸ Były Prezes i Wiceprezes Spółki.

⁵⁹ Aneks do porozumienia dodatkowego z 18 czerwca 2019 r. zwiększający odsetki o 606,2 tys. zł; Aneks nr 3 z 17 stycznia 2020 r. zmniejszający odsetki o 102,5 tys. zł oraz zmieniający oprocentowanie na tzw. wewnętrzną stopę zwrotu w wysokości 4,34% dla spłaconych rat przed 1 grudnia 2019 r. i 6,31% dla pozostałych rat, co przełożyło się na roczną stopę procentową przyszłych spłat w wysokości 6,13%; Aneks nr 4 z 24 czerwca 2020 r. zmniejszający odsetki o 253,7 tys. zł oraz wprowadzający roczną stopę oprocentowania od 25 czerwca 2020 r. w wysokości 5,43%; Aneks nr 5 z 8 lutego 2021 r. zmniejszający odsetki o 101 tys. zł i zmieniający roczną stopę oprocentowania od 1 stycznia 2021 r. na 5,01%.

umowy pożyczki i niegospodarnego wydatkowania kwoty 487,5 tys. zł w wyniku zapłaty wyższej kwoty odsetek.

4. Zarząd Spółki 25 stycznia 2019 r. zawarł aneks nr 3 do umowy kredytowej z dnia 19 sierpnia 2015 r., z przekroczeniem zakresu upoważnienia określonego w § 1 uchwały Rady Nadzorczej z 26 czerwca 2015 r.

Uchwałą Rady Nadzorczej nr 11/2015 z 26 czerwca 2015 r.⁶⁰ Zarząd Spółki uzyskał zgodę na zaciągnięcie zobowiązań, w tym zobowiązań o charakterze przyszłym lub warunkowym do maksymalnej kwoty 1 000,0 tys. zł (tzw. kredyt odnawialny) na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej, z ostatecznym terminem spłaty zadłużenia 31 sierpnia 2016 r.

Umowa z bankiem nr 883/2015 z dnia 19 sierpnia 2015 r. została podpisana na okres od 19 sierpnia 2015 r. do 18 sierpnia 2016 r. na kwotę kredytu 1 000,0 tys. zł. Aneks nr 3 do ww. umowy został podpisany w dniu 25 stycznia 2019 r. i zwiększał limit zadłużenia z 1 000 tys. zł na 2 000 tys. zł w okresie od 29 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2019 r.

W dokumentacji Spółki nie znajdowały się zgody Rady Nadzorczej na okresowe zwiększenie limitu kredytu.

Wnioskiem z dnia 7 lutego 2019 r. były Zarząd Spółki zwrócił się do Rady Nadzorczej z prośbą o konwalidację przez Radę czynności prawnej polegającej na zwiększeniu limitu zadłużenia w rachunku bieżącym Spółki bez jej zgody.

W dokumentacji Spółki nie było zgody Rady Nadzorczej w tym zakresie.

(akta kontroli: Tom I str. 157, Tom II str. 551-568, 610-645, Tom VII str. 309-311)

W odpowiedzi na pytanie na jakiej podstawie dokonał w okresie od 29 stycznia do 30 czerwca 2019 r. zwiększenia limitu kredytu obrotowego do 2 000 tys. zł, skoro Rada Nadzorcza w uchwale wyraziła zgodę na próg do 1 000 tys. zł były Prezes Spółki zeznał, że (...) *staralem się utrzymać płynność finansową w związku z zaturem płatności przez Urząd Miasta.*

(akta kontroli: Tom I str. 69)

Mając na uwadze powyższe, zdaniem NIK, postępowanie Prezesa w tym zakresie należy uznać jako niezgodne z przyjętą uchwałą Rady Nadzorczej

5. Nierzetelnie działania Prezesa Spółki w trakcie realizacji Projektu, poprzez zapłatę oraz potwierdzenie w protokole dokonania odbioru z dnia 1 grudnia 2016 r. wykonania systemu zasilania wraz z systemem modułowym awaryjnego podtrzymania napięcia UPS, a także dostawy, rozbudowy i uruchomienia systemu klimatyzacji, które w dniu 1 grudnia 2016 r. nie zostały wykonane/dostarczone.

Były Prezes ŚSM w 2016 r. w związku z realizacją umowy 30 września 2015 r. podpisał trzy protokoły częściowego odbioru robót związanych z CUW, czym potwierdzał realizację poszczególnych etapów umowy. Złożone przez niego zeznania wskazały, że nie pamiętał on co odbierał ostatnim podpisanym protokołem (...) *Ja otrzymałem od pana (...) [Kierownika Zespołu Kluczowych Specjalistów Inżyniera Kontraktu⁶¹ oraz Dyrektora Zarządzającego NB (...) Sp. z o.o. – przyp. NIK]*

⁶⁰ § 1 uchwały z dnia 26 czerwca 2015 r.

⁶¹ Dalej: Kierownik Inżyniera Kontraktu.

informację o tym, że sprzęt został wstawiony do serwerowni w Gliwicach przed 1 grudnia 2016 r. Z uwagi na fakt, że sprzęt się zagotował trzeba go było wywieźć do Wrocławia i dokonać przebudowy systemu klimatyzacji. Ja nie byłem obecny przy tym wstawieniu sprzętu do serwerowni.

W odpowiedzi na pytanie w jakim celu dokonywał odbiorów poszczególnych etapów Projektu CUW poza docelowym miejscem przeznaczenia tej infrastruktury i oprogramowania, były Prezes ŚSM zeznał, że (...) *ze względu na to, że zostało to włączone u nas i biegła już gwarancja producenta, która liczy się od daty włączenia sprzętu. Wykonawca zadeklarował, że przeniesie i uruchomi sprzęt na własny koszt we własnej lokalizacji. Zeznając dalej wskazał, że (...) ja nie dokonywałem osobiście odbiorów poszczególnych etapów. Swoją wiedzę w zakresie ich wykonania czerpałem na podstawie informacji jakie przekazywał mi Inżynier Kontraktu, w szczególności pan (...) [kierownik Inżyniera Kontraktu – przyp. NIK]. Jeżeli chodzi o podpisywanie protokołów częściowych odbioru poszczególnych etapów to je podpisywałem najprawdopodobniej we Wrocławiu w datach jak na nich wykazano.*

(akta kontroli: Tom I str. 57-73, Tom VI str. 434-436, 440-443, 448-450)

Powyższego nie potwierdzili jednak inni świadkowie.

Kierownik Inżyniera Kontraktu zeznał, że (...) *Nie przekazywałem takiej informacji panu (...) [byłemu Prezesowi ŚSM – przyp. NIK]. Poza tym taka sytuacja mogłaby doprowadzić do uszkodzenia urządzeń elektrycznych.*

(akta kontroli: Tom I str. 27-42)

Prezes firmy Wykonawcy, w tym zakresie zeznał, że nie kojarzy aby zakupiony w ramach kontraktu z ŚSM sprzęt przed jego relokacją w 2017 r. był wstawiony w miejscu docelowym. Wskazał również, że (...) *Nie wiem jaki miał być cel czegoś takiego.*

(akta kontroli: Tom I str. 108-115)

Kierownik Działu Obsługi Technicznej Wydziału IT podał, że (...) *Na bazie posiadanej przeze mnie wiedzy nie mogę potwierdzić by ww. sprzęt/infrastruktura aktywna były postawione w miejscu docelowym tj. serwerownia w wieży zegarowej, budynku nr 3 przy ul. Bojkowskiej 35A przed dniem 31.12.2016 r.*

(akta kontroli: Tom I str. 301)

Natomiast obecna Prezes Spółki wskazała, że (...) *po przeanalizowaniu posiadanej dokumentacji w zakresie wejść do serwerowni SSM przed 1 grudnia 2016 r., w którym celem wizyty było wstawienie wytworzonego w ramach prowadzonego projektu sprzętu komputerowego (infrastrukturę aktywną) informuję, iż brak jest wniosku mogącego sugerować ww. działanie.*

(akta kontroli: Tom I str. 555)

W zakresie uczestnictwa byłego Prezesa ŚSM przy odbiorach poszczególnych etapów Projektu, Prezes Wykonawcy zeznał, że wątpi w jego osobisty udział (...) *Nie wiem kto z ramienia ŚSM uczestniczył przy tych odbiorach i testach. Ponadto zeznał, że nie wie kto fizycznie wykonywał te testy (...) po stronie zespołu ŚSM znam tylko pana [byłego Prezesa ŚSM – przyp. NIK] (...); zeznał również, że ze strony Inżyniera Kontraktu zajmował się tymi sprawami Kierownik Inżyniera Kontraktu, a on fizycznie nie uczestniczył w odbiorach.*

(akta kontroli: Tom I str. 108-115)

Zeznania w tym zakresie złożył również Kierownik Inżyniera Kontraktu, który wskazał, że (...) *jeżeli chodzi o sprzęt to tych testów dokonywać mieli ludzie z zespołu ŚSM, tak sobie życzył (...)* [były Prezes ŚSM – przyp. NIK]. *Nie kojarzę nazwisk tych osób.*

Ja przy tych testach fizycznie nie byłem. Że testy zostały przeprowadzone to o tym poinformował mnie pan Prezes (...).

(akta kontroli: Tom I str. 27-42)

W trakcie prowadzonych czynności pozyskano drugi egzemplarz protokołu częściowego odbioru etapu z dnia 1 grudnia 2016 r., którym Spółka nie dysponowała. Jak wyjaśnił Wykonawca Projektu CUW, ten protokół odzwierciedlał stan faktyczny, gdyż D[...] Sp. z o.o. faktycznie nie wykonała zadania związanego z infrastrukturą sprzętową CUW w zakresie systemu zasilania wraz z systemem modułowym awaryjnego podtrzymania napięcia UPS oraz dostawy i instalacji szaf serwerowych. W pozostałym zakresie związanym z infrastrukturą sprzętową CUW protokół potwierdzał ich odbiór.

W odpowiedzi na pytanie dlaczego w dniu 1 grudnia 2016 r. podpisał dwa protokoły odbioru w różnych wersjach były Prezes zeznał, że nie pamięta.

(akta kontroli: Tom I str. 57-73, 108-115 Tom VI str. 451-453)

Prezes D[...] Sp. z o.o. w powyższym zakresie zeznał, że nie wie dlaczego były podpisane dwa protokoły; (...) *próbowałem to ustalić z ówczesnym wiceprezesem D[...] panem (...) jednak on też nie wiedział dlaczego podpisano dwa takie protokoły.*

(akta kontroli: Tom I str. 108-115)

Do powyższego, w trakcie przesłuchania odniósł się Kierownik Inżyniera Kontraktu, który zeznał, (...) *Ja sporządzałem projekt protokołu częściowego odbioru etapu wraz z wypełnioną treścią i przekazywałem go w formie elektronicznej Prezesowi (...) [były Prezes Spółki – przyp. NIK]. Po podpisaniu otrzymywałem je do wglądu. Jestem zaskoczony tymi protokołami, nie wiem dlaczego na nich są odbierane różne rzeczy. Nie pamiętam którą z tych wersji ja sporządzałem.*

(akta kontroli: Tom I str. 27-42)

Zgodnie z treścią oświadczenia Zarządu Spółki złożonym do protokołu z inwentaryzacji na okoliczność rozliczenia spisu z natury przeprowadzonego w 2017 r. nie zostały dostarczone do siedziby Spółki m.in. następujące elementy:

- opracowanie dokumentacji projektowej aranżacji pomieszczeń serwerowni wszystkich branż,
- system instalacji elektrycznej w celu zapewnienia odpowiedniego zasilania dla przedmiotowej infrastruktury CUW,
- wykonanie okablowania strukturalnego serwerowni, wykonanie instalacji słaboprądowych, wdrożenia sieci z etapu II.

Jak wskazał ówczesny Zarząd Spółki (...) *w chwili obecnej w/w elementy znajdują się w siedzibach wykonawców.*

(akta kontroli: Tom VII str. 2-3)

Według raportów okresowych Inżyniera Kontraktu nr:

- 1 za okres od 22 lutego do 21 marca 2016 r. – Inżynier Kontraktu przeprowadził audyt aktualnej dokumentacji technicznej, a także poinformował o problemach technicznych w zakresie konieczności przeorganizowania aktualnego obiektu serwerowni Spółki, celem umożliwienia Wykonawcy wejścia z modernizacją w ramach kontraktu, stąd czasowo wstrzymano prace w ramach etapu I umowy wykonawczej;

(akta kontroli: Tom VIII str. 180-182)

- 2 – pomimo wstrzymanych czasowo prac w związku z adaptacją serwerowni Spółka przystąpiła do częściowego odbioru etapu II, w celu zapewnienia optymalnego działania aktualnie wykorzystywanej infrastruktury;

(akta kontroli: Tom VIII str. 185-187)

- 3 za maj 2016 r. –w związku z bieżącymi trudnościami lokalowymi, które uniemożliwiają przeprowadzenie dostaw, odbioru i instalacji w docelowej lokalizacji wszystkich elementów przedmiotu zamówienia wchodzących w zakres etapu I, co automatycznie uniemożliwia terminowe wykonanie wszystkich dostaw oraz prac instalacyjnych i konfiguracyjnych wchodzących w zakres etapu II i III, strony zgodnie ustaliły podpisanie aneksu. Jak wskazał Inżynier Kontraktu konieczność dostosowania rozwiązań istniejącej serwerowni zaistniała w odniesieniu do instalacji gaszenia oraz wspomagających do montażu urządzeń oraz procesu wdrażania oprogramowania. Planowane zakończenie trudności przewidywane miało być najdalej do 31 sierpnia 2016 r.

(akta kontroli: Tom VIII str. 190-193)

- 5 za lipiec 2016 r. –aktualnie prowadzona jest procedura częściowego odbioru etapu II. Ponadto wskazano, że w związku z uruchomieniem działań przez Zamawiającego oraz rozwiązaniem problemu lokalowego będzie możliwe wznowienie realizacji etapu I umowy.

(akta kontroli: Tom VIII str. 201-203)

W tym zakresie Kierownik Inżyniera Kontraktu zeznał, że (...) *Pojawił się wtedy problem z G[...]*⁶², który uniemożliwił zlokalizowanie sprzętu na ul. Bojkowskiej.

(akta kontroli: Tom I str. 27-42)

- 6 za sierpień 2016 r. –na obiekcie przeprowadzono wraz z przedstawicielami administratora obiektu wizję lokalną w zakresie planowania szczegółowego przejścia instalacji klimatyzacji dla serwerowni CUW. W raporcie wskazano, że zakończono etap częściowy zadania nr II, a infrastruktura aktywna została uruchomiona w siedzibie Wykonawcy.

(akta kontroli: Tom VIII str. 206-210)

- 7 za wrzesień 2016 r. –w obszarze uzgodnienia tras przebiegu instalacji w obiekcie były prowadzone rozmowy mające na celu uzyskanie formalnej zgody na poprowadzenie instalacji do serwerowni CUW. Uwzględniając aktualny bilans mocy dla przewidzianej infrastruktury Wykonawca zasygnalizował zagadnienie możliwości zwiększenia przydziału mocy dla potrzeb serwerowni do 160 kW. Raport zawierał informację, że niezbędne jest zintensyfikowanie uzgodnień z administratorem obiektu umożliwiające wznowienie prac wykonawczych w obiekcie serwerowni.

(akta kontroli: Tom VIII str. 213-217)

W dniu 31 października 2016 r. został sporządzony projekt wykonawczy w zakresie branży elektrycznej, w którym zawarto bilans mocy według stanu istniejącego i projektowanego. Zgodnie z bilansem mocy wartość istniejącego wskaźnika Pi (kW) oraz Ps (kW) wynosiła odpowiednio 94,5 i 84,2 natomiast projektowanego: 192 i 169. Projekt wykonawczy wskazywał, że w obecnym stanie kabel zasilający serwerownię jest niewystarczający i po zwiększeniu zapotrzebowania na moc według wytycznych inwestora obciążalność kabla będzie niewystarczająca, w związku z czym dołożona zostanie równolegle druga linia kablowa.

(akta kontroli: Tom VII str. 216-250)

- 9 za listopad 2016 r. –w związku z istotnymi zmianami warunków realizacji zamówienia po stronie Zamawiającego polegającymi na braku zapewnienia niezbędnej infrastruktury elektrycznej, tj. stacji transformatorowej o mocy minimum 160 kW, który uniemożliwia przeprowadzenie całości dostaw, odbioru i instalacji w docelowej lokalizacji serwerowni, tj. wszystkich elementów przedmiotu zamówienia

⁶² G[...], będąca właścicielem nieruchomości, w której znajduje się serwerownia.

wchodzących w zakres etapu II i III, strony zgodnie ustalają zawarcie aneksu nr 5 do umowy.

(akta kontroli: Tom VIII str. 226-230)

W powyższym zakresie zeznał Kierownik Inżyniera Kontraktu, (...) *Podczas jednego ze spotkań projektowych, w których brał również udział Prezes (...) [były Prezes Spółki – przyp. NIK], powziąłem od Wykonawcy informację o tym, że trzeba zapewnić większe zasilanie serwerowni co znalazło odzwierciedlenie w raporcie.*

(akta kontroli: Tom I str. 27-42)

- 10 za grudzień 2016 r. –konieczność wystosowania pisma do administratora obiektu z prośbą o wyrażenie zgody na przeprowadzenie prac podłączeniowych źródła wody dla systemu klimatyzacji w proponowanym terminie 20-22 grudnia 2016 r.

(akta kontroli: Tom VIII str. 233-235)

Prezes D[...] Sp. z o.o. nie był w stanie odpowiedzieć na pytanie dlaczego na protokole odbioru z dnia 1 grudnia 2016 r. potwierdzał dokonanie dostawy, rozbudowy i uruchomienia systemu klimatyzacji, podczas gdy z dokumentacji powykonawczej sporządzonej przez Konsorcjanta D[...] wynika, że próby ciśnieniowe układu klimatyzacji miały miejsce dopiero w dniu 3 stycznia 2017 r., a prace związane z kompletnym montażem instalacji klimatyzacji zostały zakończone w dniu 8 czerwca 2018 r.

(akta kontroli: Tom I str. 108-115)

-18 za sierpień 2017 r. – jako elementy trwające i do wykonania w najbliższym czasie wskazał m.in. dostawę i instalację: UPS, szafy SZR, transformatora i przekładników, szaf i listew zasilających.

(akta kontroli: Tom VIII str. 276-280)

Kierownik Inżyniera Kontraktu zeznał, że znał zapisy kontraktu w związku z Projektem CUW (...) *rozumiałem, że terminy wynikają z równoległej realizacji obu etapów, tj. I i II i tak mi to było w początkowej fazie projektu przekazywane przez Prezesa. Zapisy umowy przyjąłem już jako dokonane i nie podejmowałem w tym zakresie polemiki. Zeznał również, że (...) przystępując do realizacji Projektu założenie było takie, że miejsce lokalizacji prac budowlanych będzie znajdowało się na ul. Bojkowskiej w Gliwicach. Jednak ze względu na pojawienie się problemów natury technicznej, tj. koniecznością przeprowadzenia prac dostosowawczych serwerowni postanowiono o tymczasowej lokalizacji sprzętu w serwerowni Wykonawcy. Ponadto zeznał (...) jakimi przesłankami kierowała się osoba, która sporządzała umowę to nie wiem. Natomiast założenie techniczne przedstawione przez Prezesa (...) [byłego Prezesa Spółki – przyp. NIK] wskazywało, że etapy I i II będą prowadzone równolegle. To było przedstawiane na spotkaniach z Zarządem Wykonawcy, (...), które odbywały się w siedzibie Śląskiej Sieci Metropolitalnej w Gliwicach. W spotkaniach brał udział również Prezes (...) [były Prezes Spółki – przyp. NIK] i pan (...) [Prezes Collect (...) Sp. z o.o. – przyp. NIK]. Takie spotkania odbywały się dość często, co najmniej raz w miesiącu. O tych spotkaniach o których wiedziałem to w nich uczestniczyłem. Na tych spotkaniach były poruszane problemy związane z realizacją kontraktu.*

(akta kontroli: Tom I str. 27-42)

W zakresie spotkań projektowych Prezes D[...] Sp. z o.o. zeznał, że (...) *w każdym projekcie takie spotkania są. Ja uczestniczyłem w spotkaniach z Prezesem (...) [byłym Prezesem ŚSM – przyp. NIK] w jego gabinecie a w takich spotkaniach projektowych nie uczestniczyłem.*

(akta kontroli: Tom I str. 108-115)

W odpowiedzi na pytanie skąd były Prezes Spółki pozyskiwał wiedzę o stopniu zaawansowania zadań nr 2 (Infrastruktura aktywna oraz oprogramowanie)(...), ten zeznał, że (...) *posługiwałem się informacjami otrzymywanym od Inżyniera Kontraktu, najczęściej kontaktowałem się z panem (...) [Kierownik Inżyniera Kontraktu – przyp. NIK].*

(akta kontroli: Tom I str. 57-73)

Jak zeznał Kierownik Inżyniera Kontraktu (...) *były spotkania projektowe, w terminach w okolicach rad budowy, na których Prezes (...) [były Prezes ŚSM – przyp. NIK] był przede mną informowany o postępach projektu. Przekazywałem mu informacje w zakresie wykonania projektu na podstawie której mógł podjąć decyzję o podpisaniu protokołu odbioru. W tych spotkaniach uczestniczył również prezes mojej firmy (...). Ja widziałem treść podpisanych przez Prezesa (...) [były Prezes ŚSM – przyp. NIK] protokołów odbioru etapów częściowych. Nie pamiętam aby miała miejsce sytuacja w której pan (...) [były Prezes Spółki – przyp. NIK] podpisał protokół odbioru zawierający więcej odebranych prac/dostaw niż to mu wskazywałem.*

(akta kontroli: Tom I str. 27-42)

W odpowiedzi na pytanie o to dlaczego w ramach Projektu CUW nie został sporządzony protokół odbioru końcowego, były Prezes zeznał, że *ze względu na efekt zachęty. Podpisując taki protokół pozbawilibyśmy się możliwości uzyskania dofinansowania z Urzędu Marszałkowskiego.*

(akta kontroli: Tom I str. 57-73)

W powyższym zakresie zeznał również Prezes D[...] Sp. z o.o., który wskazał, że nie ma pojęcia czy sporządzono protokół odbioru końcowego i myślał, że taki protokół był.

(akta kontroli: Tom I str. 108-115)

W dniu 1 grudnia 2016 r. Wykonawca wystawił na rzecz Spółki fakturę VAT nr FA/ITQ/1/12/2016, która opiewała na wartość brutto: 4 646,1 tys. zł i została uregulowana w dniach 5 i 6 grudnia 2016 r. Faktura dotyczyła m.in. wykonania adaptacji serwerowni dla potrzeb Projektu CUW.

(akta kontroli: Tom III str. 96-97, Tom IV str. 499-503)

Adaptacji serwerowni dokonywał podwykonawca N[...] S.A., tj. IT(...) Sp. z o.o., z którym to dopiero w dniu 11 grudnia 2017 r. N[...] S.A. (konsorcjant) podpisał umowę, której przedmiotem było wykonanie prac związanych również z systemem klimatyzacji i systemu gaszenia oraz pozostałych elementów związanych z adaptacją serwerowni. Postanowienia ww. umowy wskazywały, że jej przedmiot umowy miał zostać wykonany zgodnie z umową z dnia 30 września 2015 r. nr SSM/60/2015 zawartą pomiędzy Wykonawcą a ŚSM. Załączona do umowy oferta wskazywała, że przedmiotem dostawy będzie m.in. zasilacz w szafie 200 Kw 150kVa/150kW 12 min @125kW. W dniu 5 kwietnia 2018 r. został podpisany przez pracownika ŚSM oraz wiceprezesa Zarządu IT (...) Sp. z o.o. protokół dostawy-odbioru m.in. ww. zasilacza UPS. Zgodnie z dokumentacją powykonawczą sporządzoną przez pracownika IT (...) Sp. z o. w dniu 30 maja 2018 r. w dniach 28 i 29 maja 2018 r. wykonano montaż zasilacza UPS wraz z zestawem akumulatorów w siedzibie ŚSM przy ul. Bojkowskiej 35A.

(akta kontroli: Tom I str. 519-533)

Rozliczona w dniu 5 stycznia 2018 r. inwentaryzacja podpisana przez byłego Prezesa i Wiceprezesa Spółki wykazała, że spośród sprzętu dostarczonego do Spółki brak było m.in. ww. zasilacza UPS.

(akta kontroli: Tom VII str. 2-3)

Dyrektor Działu IT ŚSM wyjaśnił, że kojarzy, że w późniejszym terminie, tj. do czerwca 2018 r. były wykonywane prace adaptacyjne oraz był dostarczany sprzęt infrastruktury utrzymaniowej (m.in. UPS – system podtrzymania zasilania)

(akta kontroli: Tom I str. 12-16)

W dniu 5 kwietnia 2018 r. Kierownik Działu Obsługi Technicznej IT ŚSM potwierdził w protokole odbiór od IT (...) Sp. z o.o. zasilacza UPS oraz innych elementów w ramach realizowanego Projektu CUW.

Kierownik Działu Obsługi Technicznej IT ŚSM wskazał, że (...) *Faktyczna dostawa urządzenia UPS Socomec wraz z partią 48 szt. akumulatorów nastąpiła w pierwszych dniach kwietnia (...).* Ponadto w odpowiedzi na pytania w zakresie rodzaju prac oraz okresów w jakich się one odbywały w związku z zadaniem nr 1 Projektu CUW wyjaśnił, że (...) *Pierwsze prace dotyczyły systemu gaszenia ppoż i odbywały się na przełomie sierpnia i września 2016 r. To były prace których celem było zainstalowanie elementów składowych systemu ppoż ale na tamten moment systemy te nie zostały uruchomione. Faktyczne uruchomienie ich nastąpiło, z tego co pamiętam w okolicach maja/czerwca 2018 r. Faktycznym wykonawcą tego systemu była firma (...). Kolejne prace były związane z wykonaniem instalacji klimatyzacji i nawilżaczy powietrza. Te prace odbywały się w ostatnim kwartale 2016 r. Zaczęły się w okolicach października/listopada 2016 r. System został zainstalowany (klimatyzatory i jednostki zewnętrzne) z końcem 2016 r. System na tamten moment również nie działał. Z tego co pamiętam faktycznie klimatyzacja została uruchomiona w okolicy maja 2018 r. (...). Z uwagi na fakt, że przygotowanych instalacji (w tym planowanych szaf z wyposażeniem informatycznym) nie było do czego podłączyć - ze względu na brak wymaganej mocy elektrycznej - pojawił się problem związany z zasilaniem, wobec czego projekt w tym zakresie wyhamował. Powyższe wymagało rozbudowy/modernizacji zasilania dla serwerowni, poprzez m.in. wykonanie wymiany transformatora w zewnętrznej stacji transformatorowej. (...). Prace związane z projektowaniem ww. instalacji zasilania wymagały konsultacji z administratorem budynku. Z tego co pamiętam prace projektorowe i konsultacje trwały od stycznia 2017 r. a całość zadania została ukończona w okolicach maja 2018 r. W okresie projektowania zasilania pod modernizację stacji transformatorowej oczekiwano na ekspertyzy nośności konstrukcji serwerowni oraz zgody administratora na wykonanie prac na terenie obiektu (pisemne zgody na wykonanie prac). W okolicach maja i czerwca 2018 r. zakończono prace adaptacyjne pomieszczeń serwerowni CUW.*

(akta kontroli: Tom I str. 9-11, 199-209, 533)

W odpowiedzi na pytanie, dlaczego dokonywał pan kolejnych zakupów sprzętu i oprogramowania pomimo tego, że docelowe miejsce, w którym miały znajdować się sprzęt i oprogramowanie, tzw. serwerownia nie była do tego przystosowana, Prezes zeznał, że (...) *ja tego nie przywidziałem i nie przewidzieli tego projektanci.*

(akta kontroli: Tom I str. 57-73)

Zdaniem NIK, działanie byłego Prezesa ŚSM w zakresie zadania dotyczącego adaptacji serwerowni należy uznać za nierzetelne. Podpisywał on dokumentację potwierdzającą dostawy lub wykonanie usług, które faktycznie nie zostały wykonane we wskazanych terminach. Przedkładane raporty Inżyniera Kontraktu prezentowały faktyczny stan zaawansowania robót, co winno zwrócić uwagę byłego Prezesa Spółki i zapobiec podpisywaniu protokołów odbioru robót w sytuacji gdy nie były one zakończone, a co za tym idzie regulowaniu należności za faktury.

6. Były Prezes Spółki działał niegospodarnie ponosząc koszty realizacji Projektu CUW w kwocie 975 741,00 zł tytułem oprogramowania, które zostało zlikwidowane ze względu na swoją bezużyteczność oraz w kwocie 815 600,00 zł tytułem zapłaty za oprogramowanie, które nie zostało dostarczone do Spółki; Prezes działał również nierzetelnie potwierdzając dostawę tego oprogramowania w protokole odbioru z dnia 1 grudnia 2016 r.

W trakcie przeprowadzonej w ŚSM inwentaryzacji w dniu 29 listopada 2019 r. stwierdzono brak oprogramowania portalu e-usług o wartości księgowej 815 600,00 zł.

(akta kontroli: Tom VII str. 47-60)

W grudniu 2020 r. oprogramowanie portalu e-usług zostało wyksięgowane z konta, na którym była rozliczana inwestycja.

(akta kontroli: Tom III str. 313-316, Tom IV str. 89, 524)

Były Prezes Spółki zeznał, że nie pamięta składu zespołu ekspertów Inżyniera Kontraktu, więc trudno mu cokolwiek zeznać w sprawie tego kto był odpowiedzialny za oprogramowanie GIS.

(akta kontroli: Tom I str. 27-42)

Jak ustalono D[...] Sp. z o.o. na podstawie zawartej z rD (...) umowy z dnia 17 listopada 2015 r. w ramach wynagrodzenia miał nabyć autorskie prawa majątkowe do korzystania i rozporządzania specjalistycznym oprogramowaniem – platformą e-usług publicznych. Podwykonawca w ramach wynagrodzenia udzielić miał Wykonawcy niewyłącznych i nieograniczonych w czasie licencji do wykorzystania poszczególnych aplikacji.

(akta kontroli: Tom I str. 388-410)

Protokołem z dnia 1 grudnia 2016 r. ówczesny Prezes ŚSM dokonał odbioru elementów przedmiotu zamówienia, w tym oprogramowania portalu e-usług publicznych. Odbiorowi nie towarzyszył raport z wykonania testów infrastruktury wraz z oprogramowaniem, który – według protokołu – miał być przeprowadzony ponownie w celu potwierdzenia spełnienia funkcjonalności zgodnie z przedmiotem zamówienia.

Jak zeznał były Prezes Spółki (...) *Według informacji, które otrzymałem od Inżyniera Kontraktu, a najczęściej otrzymywałem je od (...) [Kierownika Inżyniera Kontraktu – przyp. NIK] doszło do prezentacji próbki oprogramowania wobec czego takie oprogramowanie powinno być zainstalowane na serwerach, które zostały dostarczone. Ja nie byłem obecny przy weryfikacji próbki oprogramowania.*

(akta kontroli: Tom I str. 57-73)

Kierownik Inżyniera Kontraktu w powyższym zakresie zeznał, że (...) *nie pamiętam okoliczności z tym związanych; w trakcie ponownego przesłuchania zeznał, że (...) informację o gotowości do odbioru oprogramowania portalu e-usług otrzymałem na spotkaniu projektowym, w którym brał również udział pan (...) [były Prezes ŚSM – przyp. NIK].*

(akta kontroli: Tom I str. 27-42)

Według raportu okresowego Inżyniera Kontraktu nr 12 za luty 2017 r. Inżynier Kontraktu przygotował oficjalne wystąpienie do Wykonawcy w celu uzyskania informacji o formalnej stronie dysponowania prawami do dostarczonego oprogramowania. Był to jedyny raport, w którym wspomniano o oprogramowaniu w zakresie zadania III.

(akta kontroli: Tom VIII str. 243-245)

Pismem z dnia 7 grudnia 2016 r. podmiot er (...) poinformował Zarząd ŚSM, że jest jedynym właścicielem praw do oprogramowania, znaków graficznych oraz kodów źródłowych GIS dla Gmin, a podmiot D[...] Sp. z o.o. nie dokonał żadnych czynności, które pozwalałyby mu zgodnie z prawem zrealizować część umowy związanej z oprogramowaniem będącym przedmiotem weryfikacji oferty.

(akta kontroli: Tom VI str. 366)

Były Prezes ŚSM w dniach 29 grudnia 2016 r. oraz 13 lutego 2017 r. wystosował do D[...] Sp. z o.o. dwa pisma. Pisma te jednak nie dotyczyły potwierdzenia praw do oprogramowania portalu e-usług, a jedynie praw do prezentowanej wcześniej próbki. Spółka nie dysponowała odpowiedziami na wystosowane pisma. Jak zeznał były Prezes Spółki (...) *byłem przekonany, że pytam o oprogramowanie. (...) nie pamiętam, ale chyba nie uzyskałem od nich odpowiedzi.* W odpowiedzi na pytanie czy posiadał umowę licencyjną lub inny dokument potwierdzający, że do dostarczonego oprogramowania portalu e-usług Wykonawca posiada prawa, ten zeznał, że (...) *nie pamiętam takiego faktu.*

(akta kontroli: Tom I str. 57-73, 356-372)

Prezes D[...] Sp. z o.o. zeznał, że nie wie dlaczego nie odpowiedziano na te pisma.

(akta kontroli: Tom I str. 108-115, 300)

Jak wyjaśnił Prezes er (...), w latach 2013/2014 poznał Zarząd firmy D[...] Sp. z o.o. (...) *w roku 2015 dostałem propozycję aby spółka, którą wtedy zarządzałem i byłem współdziałowcem (...) wzięła udział, jako podwykonawca, w przetargu dla Śląskiej Sieci Metropolitalnej w Gliwicach w części dotyczącej dostarczenia oprogramowania. Oprogramowanie, przygotowane i wytworzone przez rd (...), w dużej części spełniało wymagania postawione przez ŚSM w specyfikacji przetargowej. (...) Umowa została zrealizowana przez dostarczenie do D[...] kodów źródłowych oprogramowania er (...) i zainstalowania oprogramowania na wskazanych przez D[...] serwerach. Instalacja oprogramowania była wykonywana zdalnie więc trudno mi jednoznacznie określić gdzie były zlokalizowane serwery. W celu sfinalizowania prac udało mi się spotkać z prezesami D[...] (...) i przekazać im kody źródłowe oprogramowania w dniu 1 grudnia 2016 roku co zostało potwierdzone odpowiednim protokołem odbioru podpisanym przez obydwu panów. Od tego czasu kontakt z D[...] się urwał, prezesi nie odbierali ode mnie telefonów i unikali jakiegokolwiek kontaktu. (...) Próbowałem kontaktować się bezpośrednio z ŚSM, (...) Niestety bezskutecznie, nie otrzymałem nigdy odpowiedzi na moje pisma.*

(akta kontroli: Tom I str. 453-455)

W zakresie oprogramowania portalu e-usług oraz licencji Prezes D[...] Sp. z o.o. zeznał, że nie wie jak fizycznie się do odbyło. W zakresie praw licencyjnych do oprogramowania zeznał, że (...) *z tego co pamiętam to otrzymaliśmy takie prawa od firmy rd (...). Ponadto zeznał, że (...) wdrożenie oprogramowania leżało w zakresie pana (...) [Prezesa er(...)] Sp. z o.o., my jako D[...] się tym nie zajmowaliśmy. My zdalnie udostępniliśmy infrastrukturę sprzętową do instalacji oprogramowania, zazwyczaj tak się to odbywa. Nie znam nikogo z ramienia ŚSM kto mógł uczestniczyć w tym procesie. Znałem tylko pana (...) [byłego Prezesa ŚSM – przyp. NIK] a według mnie on nie miał wiedzy technicznej w tym zakresie.*

(akta kontroli: Tom I str. 108-115)

Pismem z dnia 16 października 2017 r. były Prezes Spółki zwrócił się do D[...] Sp. z o.o. Wykonawcy o podjęcie natychmiastowych działań zmierzających do zakończenia wykonania przedmiotu Umowy Kontraktu, tj. m.in. w zakresie dostawy oprogramowania portale e-usług publicznych, dla którego dostawy termin 30 marca

2017 r. został przekroczony. Ponadto zwrócił się o wykonanie całości przedmiotu Umowy w nieprzekraczalnym terminie do dnia 31 grudnia 2017 r.

(akta kontroli: Tom VI str. 605-606, Tom VII str. 1-38)

W odpowiedzi na pytanie czy do czasu odwołania ze stanowiska Prezesa ŚSM stwierdzone ww. brakujące środki trwale i wartości niematerialne i prawne w zakresie Projektu CUW zostały dostarczone do siedziby ŚSM, ten zeznał, że (...) *Moim zdaniem, aczkolwiek nie mam pewności, tak.*

(akta kontroli: Tom I str. 57-73)

Prezes Spółki w odpowiedzi na pismo skierowane w tym zakresie przez jego następcę wskazał⁶³, że takie oprogramowanie powinno być zainstalowane na urządzeniach dostarczonych przez Wykonawcę. Zeznał, że (...) *taką informację przekazałem wg mojej najlepszej wiedzy. Zeznał również, że (...) według informacji, które otrzymałem od Inżyniera Kontraktu, a najczęściej otrzymywałem je od (...) [Kierownika Inżyniera Kontraktu – przyp. NIK], doszło do prezentacji próbki oprogramowania wobec czego takie oprogramowanie powinno być zainstalowane na serwerach, które zostały dostarczone. Ja nie byłem przy obecny przy weryfikacji próbki oprogramowania.*

(akta kontroli: Tom I str. 57-73, Tom VI str. 600)

Po przeprowadzonej w 2019 r. inwentaryzacji sprzętu wraz z oprogramowaniem w związku z Projektem CUW sporządzono weryfikację przydatności wytworzonego w ramach Projektu oprogramowania. Zastępca Dyrektora Działu IT sporządził notatkę, w której wskazał, że (...) *sprzęt oraz jego komponenty tzn. procesory, pamięci, dyski oraz interfejsy sieciowe zostały w taki sposób dobrane aby ich funkcjonalność i wydajność przewyższała w pewnym stopniu aktualne zapotrzebowanie systemów i aplikacji pracujących na rzecz obsługi bieżącej zadań. To pozwala w pewnej perspektywie czasu zapewnić prawidłową pracę a jednocześnie zabezpieczyć stale zwiększające się zapotrzebowanie w zakresie pojemności oraz wydajności dedykowanej infrastruktury. Tak skalowany system powinien prawidłowo spełniać swoją rolę co najmniej w okresie 5 lat użytkowania.*

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji Zarząd podjął również decyzję o częściowej likwidacji inwestycji z uwagi na fakt, że oprogramowanie (licencje) nie mają żadnego zastosowania, a ich wsparcie wygasło. Likwidacji podlegały: router wirtualny o wartości: 6 578,00 zł⁶⁴, oprogramowanie dotyczące kopii zapasowych na wartość 789 163,00 zł⁶⁵ oraz licencja ENT 8⁶⁶ na wartość 180 000,00 zł. Łączna wartość zlikwidowanej inwestycji wyniosła 975 741,00 zł.

⁶³ Pismem z dnia 27 czerwca 2019 r.

⁶⁴ Zgodnie z weryfikacją przydatności likwidacja tego oprogramowania nastąpiła w związku z likwidacją oprogramowania H[...]. Powyższe oprogramowanie było składową zamkniętego rozwiązania firmy H[...]. Natomiast identyczną funkcjonalność uzyskać można poprzez zakupienie znacząco tańszych produktów konkurencji. Ponadto wsparcie zakupionych licencji wirtualnych routerów wygasło w dniu 30 lutego 2018 r., a ich bezpieczne wykorzystanie wymagałoby odnowienia.

⁶⁵ Zgodnie z weryfikacją przydatności oprogramowanie posiadało aktywne wsparcie producenta do 15 października 2018 r. i tylko do tego dnia możliwe było zaktualizowanie tego oprogramowania do nowszej wersji. Przy pomocy posiadanej wersji nie było technicznej możliwości podłączenia tego systemu do obecnie dostarczanych wersji oprogramowania wirtualizacyjnego. Natomiast zastosowanie starszego oprogramowania wirtualizacyjnego wspieranych przez H[...] uniemożliwia instalację współcześnie dostarczanych systemów operacyjnych.

⁶⁶ Zgodnie z weryfikacją przydatności podstawowym kryterium przemawiającym za rezygnacją z tego oprogramowania był fakt, że producent tego oprogramowania, firma H[...], ogłosiła zakończenie wsparcia tego produktu. Aktywne wsparcie zakończyło się w maju 2019 r., wsparcie utrzymaniowe miało być prowadzone do maja 2020 r., a wsparcie krytyczne jedynie do maja 2021 r. Powyższe podważało sens korzystania z takiego oprogramowania przy jednoczesnym obowiązku

(akta kontroli: Tom IV str. 170, Tom VII str. 61, 71-72)

W odpowiedzi na pytanie czy zdawał sobie sprawę, że dokonując zakupów sprzętu oraz oprogramowania w ramach projektu CUW sprzęt ten posiadał czasowo ograniczone wsparcie producenta, a brak ich wykorzystania skutkowało obowiązkiem odpłatnego ich wznowienia lub przedłużenia, były Prezes Spółki zeznał, że nie posiadał takiej wiedzy.

(akta kontroli: Tom I str. 57-73)

W zakresie Projektu CUW Dyrektor Działu IT wskazał, że pierwszy kontakt z Projektem miał po objęciu stanowiska, tj. w grudniu 2015 r. oraz, że: *została mi przekazana korespondencja w której wcześniej brali udział pracownicy Działu IT. Dotyczyła ona najprawdopodobniej infrastruktury sieciowej. Większą wiedzę w zakresie Projektu posiadałem na przełomie lipca i sierpnia 2016 r. gdzie pan (...) [Prezes] włączył mnie do tego zadania w aspekcie adaptacji serwerowni. 1 grudnia 2016 r., we Wrocławiu, w siedzibie firmy D[...] miałem okazję po raz pierwszy zobaczyć sprzęt serwerowy, który wskazali mi reprezentanci firmy D[...] (...) oraz przedstawiciel firmy HP (...) jako sprzęt Śląskiej Sieci Metropolitalnej.*

(akta kontroli: Tom I str. 12-16)

Dyrektor Działu IT wyjaśnił, że (...) *aktualnie sprzęt jest wykorzystywany w innym zakresie niż pierwotnie zakładano. Zakupioną w ramach projektu CUW infrastrukturę serwerową przeznaczono do świadczenia usług Data Center klientom, w głównej mierze do realizacji projektu Standaryzacji teleinformatycznej MJO⁶⁷ z wykorzystaniem zasobów Data Center. Nie jestem w stanie jednoznacznie wskazać poziomu wykorzystania sprzętu z CUW, gdyż infrastruktura towarzysząca (m.in. zasilanie, UPS, klimatyzacja) ma dużo szersze zastosowanie w ramach samego obiektu serwerowni, jest ona wykorzystywana częściowo do wszystkich zadań realizowanych przez spółkę, w których wykorzystywana jest ta serwerownia.*

(akta kontroli: Tom I str. 12-16)

Jak zeznała Prezes Zarządu sprzęt zakupiony w ramach Projektu CUW (...) *nie jest wykorzystywany do tego Projektu, ten projekt nie uzyskał dofinansowania w związku z czym nie został zrealizowany. Ten sprzęt jest wykorzystywany przede wszystkim do przedsięwzięcia standaryzacji teleinformatyki w MJO w Gliwicach.*

(akta kontroli: Tom I str. 126-134)

ŚSM zawarła w Urzędem Miasta w Gliwicach dwie umowy związane z wykonaniem prac na potrzeby Miasta w zakresie standaryzacji w sektorze Teleinformatyki w Miejskich Jednostkach Organizacyjnych poprzez wdrożenie rozwiązań Data Center. W ramach Miejskich Jednostek Organizacyjnych mieściło się 71 podmiotów, w tym szkoły podstawowe, zespoły szkolno- przedszkolne, zespoły szkół, domy dziecka itp.

(akta kontroli: Tom V str. 168-424)

Zdaniem NIK, działania byłego Prezesa ŚSM w zakresie etapu Projektu CUW dotyczącego portalu e-usług publicznych były nierzetelne i niegospodarne. Oprogramowanie nie zostało dostarczone do Spółki, a fakt potwierdzenia jego odbioru na protokole oraz uregulowania za nie należności skutkowało niegospodarnym wydatkowaniem środków w wysokości 815 600,00 zł. Jako niegospodarny należy

przeprowadzenie producenckiego przeglądu zerowego oraz wznowienia wsparcia sprzętowego dla wszystkich komponentów sprzętowych, co według wyceny producenta H[...] z października 2018 r. kosztowałoby ok. 600 000,00 zł rocznie.

⁶⁷ Miejskie Jednostki Organizacyjne.

również uznać zakup oprogramowania o wartości 975 741,00 zł, które zlikwidowano ze względu na swoją bezużyteczność.

7. Zawarcie dwóch umów⁶⁸ niezgodnie z art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.

W dniu 1 lutego 2016 r. Prezes ŚSM zawarł z NB (...) umowę, której przedmiotem były usługi eksperckie polegające na kompleksowym wsparciu doradczo – konsultingowym w zakresie merytorycznym przy konsultacji działań strategicznych oraz pozyskaniu alternatywnego źródła finansowania dla projektu pn. *Centrum Usług Wspólnych jako samorządowa platformy świadczenia dojrzałych e-usług publicznych*. Umowa opiewała na maksymalną wartość netto 150,0 tys. zł, co stanowiło równowartość: 35,5 tys. euro i była zawarta na okres do dnia 29 lipca 2016 r. Jak zeznał były Prezes ŚSM (...) *zakładaliśmy, że usługi będą świadczone poniżej kwoty przetargowej.*

Zgodnie z przepisem art. 4 pkt 8 ww. ustawy nie stosowało się do: zamówień i konkursów, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30,0 tys. euro. Mając na uwadze powyższe wyłonienie kontrahenta, który miał świadczyć ww. usługi winno nastąpić w trybie ustawy pzp.

(akta kontroli: Tom I str. 63, Tom IV str. 171-183)

W dniu 21 czerwca 2016 r., pomimo braku realizacji Projektu CUW, Prezes ŚSM podjął kolejne kroki i nie przeprowadzając postępowania w trybie pzp zawarł w dniu 21 czerwca 2016 r. z D[...] Sp. z o.o. kolejną umowę na dostawę sprzętu dla Projektu CUW o wartości netto: 7 500 000,00 zł (co stanowiło równowartość: 1 796,5 tys. euro) i na okres do dnia 29 lipca 2016 r.

W powyższym zakresie zeznał, że (...) *ja dysponowałem informacjami, że do 50% wartości projektu, na który był przetarg mogliśmy go rozbudować bez kolejnego przetargu.*

(akta kontroli: Tom I str. 62, Tom VI str. 454-464)

W myśl art. 3 ust. 1 pkt 3 lit b-d pzp, w brzmieniu obowiązującym na dzień podpisania umowy, ustawę stosowało się do udzielania zamówień publicznych przez: inne, niż określone w pkt 1, osoby prawne, utworzone w szczególnym celu zaspokajania potrzeb o charakterze powszechnym niemających charakteru przemysłowego ani handlowego, jeżeli podmioty, o których mowa w tym przepisie oraz w pkt 1 i 2, pojedynczo lub wspólnie, bezpośrednio lub pośrednio przez inny podmiot: posiadają ponad połowę udziałów albo akcji, lub sprawują nadzór nad organem zarządzającym, lub mają prawo do powoływania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego.

Art. 67 ust. 1 pkt 7 pzp jako przesłankę do udzielenia zamówienia z wolnej ręki wskazuje, że w przypadku udzielenia, w okresie 3 lat od udzielenia zamówienia podstawowego, dotychczasowemu wykonawcy dostaw, zamówień uzupełniających, stanowiących nie więcej niż 20% wartości zamówienia podstawowego i polegających na rozszerzeniu dostawy, jeżeli zmiana wykonawcy powodowałaby konieczność nabywania rzeczy o innych parametrach technicznych, co powodowałoby niekompatybilność techniczną lub nieproporcjonalnie duże trudności techniczne w użytkowaniu i dozorcze, jeżeli zamówienie podstawowe zostało udzielone w trybie przetargu nieograniczonego lub ograniczonego, a zamówienie uzupełniające było

⁶⁸ Z 1 lutego 2016 r. oraz 21 czerwca 2016 r.

przewidziane w ogłoszeniu o zamówieniu dla zamówienia podstawowego i jest zgodne z przedmiotem zamówienia podstawowego.

Argumentację byłego Prezesa Spółki w zakresie tego, że do 50% wartości projektu na który był przetarg miał możliwość rozbudowania go bez przetargu należy uznać jako chybioną, gdyż powyższy próg nie dotyczy zamówień realizowanych jako dostawy.

Zdaniem NIK, Spółka została utworzona w szczególnym celu zaspokajania potrzeb o charakterze powszechnym i powyższego nie zmienia fakt, że Spółka prowadziła dodatkowo inną działalność, która ma charakter komercyjny. Co więcej Miasto Gliwice posiada 100% udziałów w ŚSM, a co za tym idzie ma prawo do powoływania ponad połowy składu organu nadzorczego, tym samym Spółka spełnia warunek konieczny do tego aby ją uznać za podmiot zobligowany do stosowania pzp. W związku z tym brak wyłonienia kontrahentów, którzy mieli świadczyć usługi lub dostarczać towary w ramach Projektu CUW w wartościach przekraczających próg 30 tys. euro bez przeprowadzenia postępowania w trybie przetargu nastąpiło niezgodnie z przepisami pzp.

8. Podanie przez byłego Prezesa Spółki nierzetelnych danych w postępowaniu o dofinansowanie Projektu CUW w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego

W odpowiedzi na przekazane w dniu 27 listopada 2015 r. z UM WŚL zestawienia uwag do wniosku o dofinansowanie Projektu, ówczesny Prezes Spółki podał w dniu 14 grudnia 2015 r. w zestawieniu zmian do wniosku WND-RPSL.02.01.00-24-021D/15-001, że ponad 80% działalności ŚSM stanowiły zadania zlecone przez Miasto Gliwice.

Powyższe było niezgodne ze stanem faktycznym, gdyż wielkość przychodów w podziale:

- na Miasto Gliwice w latach 2014 i 2015 wynosiła odpowiednio: 5 688,8 tys. zł i 6 956,2 tys. zł,

- na jednostki pozostałe w latach 2014 i 2015 wynosiła odpowiednio 4 703,1 tys. zł i 5 702,8 tys. zł.

Tym samym zadania zlecone ŚSM przez Miasto Gliwice w ww. okresie stanowiły odpowiednio: 54,7% i 55,0%⁶⁹.

(akta kontroli: Tom I str. 277, Tom II str. 2-6, 161-162)

Były Prezes ŚSM, w zakresie wykazania we wniosku do UM WŚL, że ponad 80% działalności ŚSM stanowiły zadania zlecone przez Miasto Gliwice zeznał (...) *nie jestem w stanie na to odpowiedzieć. Zazwyczaj posiłkowałem się tym co przedstawiała mi księgowość.*

(akta kontroli: Tom I str. 60)

Jak zeznała była Główna księgowa Spółki, ustaleń wielkości uzyskiwanych przychodów w Spółce w podziale na przychody z wykonywania zadań dla Miasta i przychody komercyjne dokonywał doradca byłego Prezesa: *ja dawałam do tego wkład. Za 2015 i 2016 rok to pan [doradca byłego Prezesa – przyp. NIK] sam sobie musiał pozyskać dane, bo ja w tamtym okresie nie prowadziłam ksiąg i pracowałam na danych zastanych. Do 2017 r nie można było pozyskać danych z ksiąg w tym zakresie. Po 2016 r. wkład był robiony na podstawie ustalonego w planie kont podziału przychodów na porozumienia techniczne i wydzielona pozostała sprzedaż.*

⁶⁹ Wielkość zadań (wyrażoną w %) ustalono na podstawie wielkości przychodów z działalności zleconej przez Miasto Gliwice.

(akta kontroli: Tom I str. 80)

Przesłuchany w charakterze świadka doradca byłego Prezesa Spółki zeznał, że (...) *tak sporządzałem ten dokument tzn. pierwszą stronę, załącznik⁷⁰ dostałem, widziałem go ale go nie sporządzałem. Nie pamiętam od kogo go dostałem. Informacje otrzymywałem od głównej księgowej. Nie weryfikowałem ich w żaden sposób.*

(akta kontroli: Tom I str. 123)

Pośród pozyskanej w trakcie kontroli dokumentacji znalazł się dokument pn. *Uzasadnienie wiarygodności przedstawianych prognoz handlowych*, który został podpisany przez byłą Zarząd Spółki. Dokument ten zawierał tabelaryczną strukturę przychodów ŚSM według źródeł ich powstania za okres 2015-2017. Zawarto w nim wykonane przychody w podziale na Miasto Gliwice oraz pozostałe. Wskazano w nim, że przychody Miasta Gliwice w latach 2015-2017 stanowiły odpowiednio: 41,94%, 70,97% oraz 96,41%.

(akta kontroli: Tom X str. 108-110)

Zdaniem NIK, ówczesny Prezes Spółki podając nierzetelne dane w zakresie procentowego udziału w działalności ŚSM zadań zleconych przez Miasto Gliwice wprowadził w błąd Instytucję Zarządzającą, co mogło mieć wpływ na przebieg postępowania.

(akta kontroli: Tom X str. 108-110)

9. Zawarcie przez Prezesa Spółki umów⁷¹ z trzema podmiotami na usługi, których zakresy częściowo się pokrywały. Równoległe z zawartą umową z Inżynierem Kontraktu, który miał sprawować kompleksowe usługi doradcze w ramach Projektu CUW, Prezes zawarł z firmą NB (...) umowę na wartość netto do kwoty 120 000,00 zł w ramach, której świadczone były również usługi w zakresie doradztwa technicznego i ekonomiczno-finansowego Projektu CUW oraz zlecił E[...] odbioru jakościowego sprzętu związanego z Projektem na wartość netto: 25 000,00 zł.

W wyniku zawartej w dniu 10 marca 2016 r. umowy na pełnienie funkcji Inżyniera Kontraktu ten zobowiązał się do wykonywania kompleksowych usług doradczych we wszystkich fazach realizacji Projektu CUW, w tym m.in. monitoringu i kontroli wykonania poszczególnych produktów Projektu pod względem technicznym, organizacyjnym i czasowym, bieżącego monitorowania zagrożeń oraz weryfikacji sposobu ich rozwiązywania, informowania zamawiającego o wszystkich występujących oraz przewidywanych problemach oraz proponowania działań zapobiegawczych, a także wykonywanie w razie potrzeby innych czynności i zdań powierzonych przez zamawiającego nie wymienionych w zakresie zadań, które będą konieczne do prawidłowej realizacji Projektu w celu zabezpieczenia interesów zamawiającego. Do zadań Inżyniera Kontraktu należała również kontrola jakości wykonania co do zgodności z założeniami, dokumentacją techniczną i harmonogramem a także uczestnictwo w odbiorach poszczególnych etapów prac.

Usługi były świadczone od 10 marca 2016 r. do 31 grudnia 2017 r. W ramach umowy funkcje kierownika Zespołu Kluczowych Specjalistów pełniła osoba będąca również Dyrektorem Zarządzającym doradczej firmy NB (...).

(akta kontroli: Tom VIII str. 40-47)

⁷⁰ Załącznik z podziałem na przychody świadczone na rzecz Miasta i komercyjne.

⁷¹ W przypadku jednego podmiotu usługi były w formie zlecenia.

Na podstawie umowy zawartej z NB (...) w dniu 1 marca 2017 r. wystawiono i zapłacono faktury VAT na których wskazano, że dotyczyły one usług doradczych i konsultacyjnych. Załączone pod faktury zlecenia dla NB (...) zawierały wyliczenia nakładów pracy w zakresie świadczenia usług doradztwa technicznego i ekonomiczno-finansowego w związku z realizacją CUW. Jako osoba sporządzająca raporty figurował Kierownik Inżyniera Kontraktu i Dyrektor Zarządzający NB (...).

(akta kontroli: Tom III, str. 211-234, 538, Tom IV str. 184-200)

W dniu 24 lipca 2017 r. Prezes ŚSM wystawił zlecenia dla E[...] w zakresie koordynacji prac związanych z przeniesieniem CUW z Wrocławia do Gliwic. E[...] za usługę wystawiła fakturę VAT nr 7/11/2017 z dnia 27 listopada 2017 r. na kwotę netto 25, tys. zł, która została zapłacona przez Spółkę. W opisie faktury wskazano, że została wystawiona w związku z koordynacją prac związanych z przeniesieniem sprzętu wytworzonego w ramach CUW z Wrocławia do Gliwic.

Zgodnie z treścią protokołu odbioru załączonego do faktury Prezes E[...] przez dziewięć dni dokonywał częściowego odbioru jakościowego sprzętu związanego z CUW.

(akta kontroli: Tom III str. 190-193, Tom IX str. 24)

Na pytanie czy w jego ocenie usługi jakie świadczył Inżynier Kontraktu oraz firma NB (...) Sp. z o.o. nie zazębiały się w żaden sposób, były Prezes ŚSM zeznał, że (...) *wydaje mi się, że się nie zazębiały a miało to na celu sprawowanie tzw. podwójnej kontroli.*

(akta kontroli: Tom I str. 57-73)

Zeznania w sprawie usług świadczonych przez NB (...) złożył jej Dyrektor Zarządzający, który wyjaśnił, że: (...) *Okazane zlecenia oraz załączone wyliczenia sporządzałem na podstawie tego co mi przekazywał Prezes mojej firmy, (...). Ja nie wiem co on w ramach tych zleceń robił.*

(akta kontroli: Tom I str. 27-42)

Z kolei w odpowiedzi na pytanie czy przy relokacji sprzętu z Wrocławia do Gliwic były obecne jakieś osoby z firmy E[...] Sp. z o.o. lub inne nieznanne osoby Dyrektor Działu IT wyjaśnił, że (...) *osób z firmy E[...] nie kojarzę. Z innych nieznanymi to były osoby realizujące transport.* Wskazał również, że nie ma wiedzy aby Prezes E[...] Sp. z o.o. dokonywał w dniach: 7 i 8 sierpnia 2017 r., 11 i 14 września 20217 r., 6, 9, 13 i 25 października 2017 r. jakichkolwiek odbiorów jakościowych sprzętu związanego z CUW.

(akta kontroli: Tom I str. 12-16)

Jak wskazuje treść raportów Inżyniera Kontraktu sporządzanych za październik i listopad 2016 r., w tych okresach sprawozdawczych dokonywano weryfikacji ilościowej oraz jakościowej migrowanego sprzętu do siedziby Zamawiającego.

(akta kontroli: Tom VIII str. 220-223, 226-230)

W odpowiedzi na pytanie jaki był udział w Projekcie CUW, Prezesa E[...], były Prezes Spółki zeznał (...) *nie pamiętam aby miał jakikolwiek udział przy realizacji czy nadzorze Projektu CUW.* W odpowiedzi na kolejne pytania i okazane Prezesowi dokumenty ten zeznał, że: (...) *ja przy tych odbiorach nie byłem ale pamiętam, że coś takiego mu zlecałem.*

(akta kontroli: Tom I str. 57-73)

Mając na uwadze powyższe, zdaniem NIK, były Prezes ŚSM korzystając równocześnie z usług kilku podmiotów gospodarczych w części pokrywającej się z obowiązkami jakie należały do Inżyniera Kontraktu postępował niegospodarnie.

10. Nierzetelne przygotowanie do realizacji Projektu CUW z uwagi na brak zapewnienia wystarczającego zasilania – konieczność rozbudowy trafostacji oraz braku weryfikacji technicznej dotyczącej nośności belek i stropów stopnia obciążenia konstrukcji pomieszczenia serwerowni co utrudniało realizację Projektu.

W dniach 30 września 2015 r.⁷² oraz 21 czerwca 2016 r.⁷³ Spółka podpisała umowy na wykonanie Projektu CUW. W ramach umowy z 2015 r. Wykonawca miał wykonać adaptację serwerowni na potrzeby Projektu, dostarczyć infrastrukturę aktywną oraz oprogramowanie.

(akta kontroli: Tom VI str. 382-429)

W dniu 21 czerwca 2016 r. były Prezes ŚSM zawarł⁷⁴ z D[...] Sp. z o.o. kolejną umowę na dostawę sprzętu dla Projektu CUW o wartości 9 225 000,00 zł. Protokół odbioru przedmiotu umowy wskazywał, że został on odebrany przez Prezesa w siedzibie Wykonawcy we wrześniu 2016 r.

(akta kontroli: Tom VI str. 454-460)

Zawarcie kolejnej umowy w Projekcie CUW były Prezes uzasadnił tym, że (...) *nie jestem w stanie teraz jednoznacznie wskazać skąd, ale wszedłem w posiadanie informacji, że zakupiony przez nas w przetargu sprzęt nie będzie już wystarczający do świadczenia zakładanych pierwotnie usług.*

(akta kontroli: Tom I str. 57-73)

Wytworzony w ramach Projektu CUW sprzęt IT został relokowany z siedziby D[...] Sp. z o.o. z Wrocławia do ŚSM w Gliwicach dopiero w dniu 31 października 2017 r.,

Jak wskazał Dyrektor Działu IT, sprzęt był relokowany z Wrocławia, z siedziby podmiotu D[...], do Gliwic do budynku, w którym wówczas znajdowała się siedziba ŚSM, tj. na ul. Bojkowską 35a. Pomieszczenie do którego został relokowany sprzęt nie było jego docelową lokalizacją, gdyż sprzęt ostatecznie miał się znaleźć w tym budynku, ale w wieży zegarowej w pomieszczeniu serwerowni.

(akta kontroli: Tom I str. 12-16, Tom VI str. 487-489)

Dopiero po podpisaniu wyżej wskazanych umów podjęto działania dotyczące możliwości zainstalowania infrastruktury aktywnej wraz z oprogramowaniem w miejscu przeznaczenia, i tak:

ŚSM protokołem odbioru prac, w dniu 12 stycznia 2018 r., otrzymała pozytywną opinię techniczną dotyczącą nośności belek i stropów globalnego stopnia obciążenia konstrukcji pomieszczenia serwerowni w budynku nr 3 Centrum Edukacji i Biznesu w Gliwicach przy ul. Bojkowskiej.

(akta kontroli: Tom VI str. 136)

Z kolei w piśmie z dnia 9 kwietnia 2018 r. G[...]Sp. z o.o., jako właściciel obiektu, wyraziła zgodę na rozbudowę serwerowni w budynku nr 3 na terenie Gliwic przy ul. Bojkowskiej w zakresie rozbudowy przyłącza elektroenergetycznego dla serwerowni ŚSM.

⁷² Z konsorcjum firm: D[...] Sp. z o.o. i N[...] Sp. z o.o.

⁷³ Z D[...] Sp. z o.o.

⁷⁴ W dniu 21 czerwca 2016 r.

Według protokołu technicznego odbioru robót w dniu 5 lipca 2018 r. dokonano odbioru prac związanych z realizacją budowy przyłączy elektroenergetycznych dla ŚSM.

(akta kontroli: Tom VI str. 137-138)

Jak zeznał były Prezes Spółki (...) wcześniej G[...] nie zgłaszał takiego zapotrzebowania, gdzie poprzednia serwerownia nie została wypełniona w 20%. W 2009 była zrobiona ekspertyza, która wskazywała nośność. Ta druga ekspertyza była pomysłem G[...]. Na etapie planowania nie wynikało dodatkowe zapotrzebowanie na moc. D[...] nie była przygotowana w tym zakresie do rzetelnego wykonania umowy o czym świadczą takie następstwa.

(akta kontroli: Tom I str. 57-73)

Mając na uwadze powyższe należy uznać postępowanie byłego Prezesa za nierzetelne. Fakt, że Spółka nie była właścicielem obiektu, w którym miała powstać serwerownia spełniająca wymagania Projektu CUW, winien skutkować koniecznością uzgodnienia przebudowy czy dostosowania pomieszczeń serwerowni z właścicielem obiektu już na etapie planowania inwestycji, a nie założenia swobody w zakresie ingerencji w obcy środek trwały.

11. Niegospodarne postępowanie Zarządu ŚSM poprzez dokonanie niezasadnej zapłaty faktur VAT:

- FA/ITQ/1/12/2016 z dnia 1 grudnia 2016 r., w zakresie dostawy sprzętu na potrzeby wykonania pomieszczenia serwerowni ŚSM, które zostały wykonane w 2018 r.,
- nr 023/112017 z dnia 29 listopada 2017 r. na wartość: 77 000,00 zł tytułem dostawy materiałów budowlanych niezbędnych do modernizacji trafostacji,
- nr 2/072018 z dnia 24 lipca 2018 r. na wartość: 48 000,00 zł tytułem usługi wykonania instalacji elektrycznej zewnętrznej, modernizacji stacji transformatorowej oraz przyłącza agregatu prądotwórczego,
które obejmowały swym zakresem usługi i dostawy zapłacone na rzecz D[...] Sp. z o.o. w dniach 5 i 6 grudnia 2016 r.

W dniu 1 grudnia 2016 r. ówczesny Prezes ŚSM podpisał protokół częściowego odbioru etapu Projektu, zgodnie z którym odebrano zadanie związane z infrastrukturą sprzętową CUW, wynikające z rozdziału 2 ogólnych warunków zamówienia. Łączna wartość faktur VAT uregulowanych na rzecz Wykonawcy tytułem całego kontraktu o wyniosła brutto: 28 022 298,00 zł, co było wartością niższą o kwotę brutto: 9 402,00 zł.

(akta kontroli: Tom VI str. 448-450)

Faktycznej realizacji adaptacji serwerowni, poprzez dostawę infrastruktury sprzętowej CUW, dokonywał podwykonawca N[...] – firma IT (...) Sp. z o.o., który protokołem dostawy-odbioru z dnia 5 kwietnia 2018 r. zakończył zlecone mu prace, w tym m.in: dostawę zasilacza UPS i szaf serwerowych. Powyższe potwierdzone zostało również raportem z pierwszego uruchomienia zasilacza wraz z zestawem akumulatorów.

(akta kontroli: Tom I str. 519-533)

W dniu 3 stycznia 2018 r. podmiot IT (...) Sp. z o.o. skierowała do ŚSM pismo, w którym zgłosiła się jako podwykonawca w Projekcie CUW. Kolejnym pismem z dnia 25 lipca 2018 r. ww. podmiot., w związku z brakiem zapłaty za wykonane usługi przez N[...], wezwał ŚSM do zapłaty należnego wynagrodzenia jako współdłużnika solidarnego.

W wyniku powyższego Spółka w dniach 21 czerwca, 25 września oraz 10 października 2018 r. uregulowała należności wynikające z faktur VAT

nr 03/042018 z 6 kwietnia 2018 r.⁷⁵ i nr 04/072018 z 4 lipca 2018 r.⁷⁶, w łącznej kwocie 450,0 tys. zł. Wyżej wskazane faktury VAT zostały wystawione przez IT (...) Sp. z o.o. na rzecz N[...] S.A.

ŚSM zapłaciła zgodnie z ww. fakturami, ze środków pożyczki od AD (...) (...) S.A., w ramach faktury VAT wystawionej przez D[...] Sp. z o.o.⁷⁷.

(akta kontroli: Tom III str. 96-97, Tom IV str. 499-503, 516-523, Tom VI str. 586)

W odpowiedzi na pytanie, dlaczego drugi raz zapłacił innej firmie za usługę, która została opłacona wcześniej Wykonawcy, były Prezes Spółki zeznał, że: (...) *na ten moment nie mam pewności, że to była ta sama usługa.*

(akta kontroli: Tom I str. 67)

W dniu 30 listopada 2016 r. podpisano do umowy z Wykonawcą⁷⁸ aneks nr 5, z którego wynikało, że w ramach wynagrodzenia umownego Wykonawca zrealizuje prace polegające na przebudowie transformatora wraz z instalacją elektryczną okablowania⁷⁹.

Natomiast w dniu 20 lipca 2017 r. były Prezes Spółki zlecił ww. usługę⁸⁰ podmiotowi IT (...) Sp. z o.o. W związku z wykonaną usługą IT (...) Sp. z o.o. wystawiła fakturę VAT nr 023/112017 z dnia 29 listopada 2017 r. na wartość netto: 77 000,00 zł oraz fakturę VAT nr 2/072018 z dnia 24 lipca 2018 r. na wartość netto: 48 000,00 zł.

(akta kontroli: Tom III, str. 176-177, Tom IV str. 17-18, Tom VI str. 423-429, 576)

W odpowiedzi na pytanie, dlaczego zlecał wykonanie usług związanych z modernizacją stacji transformatorowej firmie IT (...) Sp. z o.o., skoro te usługi miała wykonać D[...] Sp. z o.o. oraz dlaczego zapłacił za wykonanie tych usług, skoro wchodziły one w zakres wcześniej uregulowanego wynagrodzenia dla D[...] Sp. z o.o. były Prezes zeznał, że z Wykonawcą nie było kontaktu wobec czego zaistniała konieczność zlecenia tych usług, poza umową, innej firmie.

(akta kontroli: Tom I str. 66)

Ponadto w odpowiedzi na pytanie na jakiej podstawie uregulowano w grudniu 2017 r. końcową część wynagrodzenia dla D[...] Sp. z o.o. Wykonawcy, skoro aneks nr 5 przewidywał, że uregulowanie 439 920,00 zł nastąpi po odbiorze końcowym (którego nigdy nie było), a zakończenie robót związanych z dostosowaniem serwerowni trwało jeszcze w 2018 r. były Prezes ŚSM nie potrafił tego wyjaśnić.

(akta kontroli: Tom I str. 67)

W odpowiedzi na pytanie dlaczego nie zrealizowaliście w ramach należnego wynagrodzenia prac polegających na wykonaniu stacji transformatorowej, Prezes D[...] Sp. z o.o. zeznał, że: (...) *trudno mi się do tego odnieść. Przyjmuję to jako wiedzę dla mnie dość nową.*

(akta kontroli: Tom I str. 108-115)

⁷⁵ Termin płatności 27 kwietnia 2018 r.

⁷⁶ Termin płatności 25 lipca 2018 r.

⁷⁷ Nr FA/ITQ/1/12/2016 z dnia 1 grudnia 2016 r. opiewającej na wartość: 4 646,1 tys. zł.

⁷⁸ Konsorcjum firm D[...] Sp. z o.o. i N[...] Sp. z o.o.

⁷⁹ W szczególności: rekonfigurację sieci zasilania związaną ze zmianą kabla zasilającego z rozdzielni głównej budynku z aluminiowego YAKXS na miedziany YKY, rekonfiguracji sieci zasilania związanej z wykonaniem dodatkowego przyłącza agregatu, kablem zasilającym YAKXS 4x120mm² oraz rekonfiguracji sieci zasilania związanej z wymianą transformatora o mocy 400kVA.

⁸⁰ Wykonanie instalacji elektrycznej zewnętrznej, modernizację stacji transformatorowej oraz przyłącza agregatu prądowórczego, w tym rozbudowę zabezpieczeń i układów pomiarowych w serwerowni ŚSM.

Jak zeznała była Główna księgowa Spółki, (...) Zarząd przedstawiał faktury potwierdzone za zgodność merytoryczną. Protokoły odbioru do tej umowy służyły dopiero po moich prośbach kierowanych do Prezesa [byłego Prezesa ŚSM – przyp. NIK] (...) przed wypłatą pieniędzy za faktury.

(akta kontroli: Tom I str. 80)

Zdaniem NIK, Prezes ŚSM dokonując zapłaty za usługi i dostawy w sposób opisany powyżej, postąpił niegospodarnie.

12. Zarząd Spółki 11 lipca 2016 r. zawarł umowę pożyczki z AD (...) z przekroczeniem zakresu upoważnienia określonego § 1 uchwał Rady Nadzorczej z 20 czerwca 2016 r.

Zarząd Spółki podpisał 11 lipca 2016 r. umowę pożyczki z podmiotem AD (...), której łączna kwota do zapłaty obejmująca kapitał wraz z oprocentowaniem wyniosła 31 311 823,03 zł. W dniu 25 listopada 2016 r. Zarząd Spółki zawarł aneks nr 2 podnoszący oprocentowanie o 437,5 tys. zł.

(akta kontroli: Tom IV str. 391-428)

Zgodnie z uchwałą Rady Nadzorczej⁸¹ Zarząd Spółki posiadał zgodę na zaciągnięcie zobowiązań, w tym zobowiązań o charakterze przyszłym lub warunkowym, do maksymalnej łącznej kwoty kredytu 29 130 405,00 zł, obejmującego pożyczkę na przedsięwzięcie inwestycyjne i finansowanie podatku VAT celem realizacji Projektu pn. Centrum Usług Wspólnych - platformy świadczenia dojrzałych e-usług publicznych oraz digitalizacji zasobów w celu zapewnienia otwartego dostępu do ich postaci cyfrowej.

Jak zeznała Członek Rady Nadzorczej ŚSM (...) nie miałam takiej wiedzy. Nie dostaliśmy takiej kalkulacji czy oferty pożyczki. Rada Nadzorcza ŚSM powinna podjąć uchwałę w zakresie zwiększającym zobowiązanie ponad ustalony w poprzedniej uchwale próg kwotowy.

(akta kontroli: Tom I str. 51,174-175)

Były Prezes ŚSM nie był w stanie wytłumaczyć dlaczego podpisał umowę pożyczki w wysokości przekraczającej ww. próg bez zgody Rady Nadzorczej.

(akta kontroli: Tom I str. 67)

13. Nierzetelnie i niezgodnie z art. 28 ust. 8 pkt 2 w związku z art. 10 ust. 2 ustawy o rachunkowości⁸², polityką rachunkowości⁸³ oraz pkt 6.58, 6.6, 6.64, 6.9, 6.61, 6.77 Krajowych Standardów Rachunkowości nr 11 „Środki trwałe”⁸⁴, dokonano wyceny przyjętych w latach 2019-2021 środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych zakupionych w związku z CUW.

Dla Projektu CUW Spółka prowadziła konto 080 „Środki trwałe w budowie - Centrum Usług Wspólnych”, na którym ujmowane były również odsetki od udzielonej pożyczki na zakup środków trwałych w Projekcie CUW.

(akta kontroli: Tom III str. 86, 143-144, Tom IV str. 1, 51-52, 89, 140-141)

⁸¹ Uchwała nr 8/2016 r. z dnia 20 czerwca 2016 r.

⁸² Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm., dalej: „ustawa o rachunkowości”.

⁸³ Polityka rachunkowości Zarządzenie Prezesa ŚSM nr SSM/14/2016/Z z 18 grudnia 2016 r. rozdz.1 podrozdz.1.1 za okres od 1 stycznia 2017 r do 31 grudnia 2019 r; Zarządzenie Prezesa ŚSM nr 35/2019 z 31 grudnia 2019 r za okres od 1 stycznia 2020 r. Załącznik nr 2 dalej polityka rachunkowości

⁸⁴ Dz. Urz. MR i F z 2017 poz. 105, dalej: „KSR”.

W trakcie realizacji Projektu Spółka dokonywała stopniowego przyjmowania do używania poszczególnych środków trwałych. Następowalo to w listopadzie 2019 r., grudniu 2020 r., lutym 2021 r., marcu 2021 r., kwietniu 2021 r. oraz wrześniu 2021 r. Z kolei w grudniu 2019 r. oraz w grudniu 2020 r. Spółka dokonała likwidacji zakupionego w ramach CUW oprogramowania odpowiednio na kwotę 975,7 tys. zł i 815,6 tys. zł.

(akta kontroli: Tom IV str.170, 524, 557-559, 561-590)

Definicja środków trwałych w budowie została określona w art. 3 ust. 1 pkt 16 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Natomiast zasady wyceny środków trwałych w budowie oraz wartości niematerialnych i prawnych uregulowano w art. 28 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 8 ww. ustawy. Zgodnie z polityką rachunkowości w sprawach nieuregulowanych w cytowanej ustawie Spółka zobowiązana była stosować Krajowe Standardy Rachunkowości. Według pkt 6.6, 6.9, 6.61, 6.77KSR, cena nabycia i koszt wytworzenia środków trwałych w budowie obejmuje koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich sfinansowania poniesionych za okres budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia do dnia przyjęcia do używania.

Pomimo przyjęcia do używania lub likwidacji oprogramowania Spółka w dalszym ciągu zaliczała w koszty budowy środka trwałego odsetki od pożyczki zaciągniętej na sfinansowanie przyjętego lub zlikwidowanego sprzętu i oprogramowania. Powyższe skutkowało zawyżeniem majątku Spółki przyjętego w ramach CUW w wartości przekraczającej 300 tys. zł.

(akta kontroli: Tom II str. 787-798, Tom III str. 37-47, 305-312, 407)

Główna księgowa Spółki w odpowiedzi na pytanie, czy zważywszy na fakt, że sprzęt komputerowy zakupiony w związku z CUW przyjmowany był sukcesywnie na stan środków trwałych odsetki od pożyczki, w tym od przyjętego już sprzętu, powinny zwiększać wartość pozostałego oczekującego na przyjęcie sprzętu zeznała: (...) *Powinny zwiększać wartość środka trwałego w całości.* Podobne stanowisko zajęła obecna Prezes ŚSM.

(akta kontroli: Tom I str. 132, 139)

Prezes Zarządu wyjaśnił: (...) *Zgodnie z art. 28 ust. 8 ustawy o rachunkowości, cena nabycia i koszt wytworzenia środków trwałych w budowie oraz środków trwałych obejmuje ogół ich kosztów poniesionych przez jednostkę za okres budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia, do dnia bilansowego lub przyjęcia do używania, w tym również koszt obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich finansowania i związane z nimi różnice kursowe, pomniejszony o przychody z tego tytułu. Koszty finansowania zewnętrznego obejmują odsetki, ujemne różnice kursowe, prowizje, opłaty i inne koszty poniesione w związku z zaciągnięciem kredytów, pożyczek i innych zobowiązań finansujących pozyskanie środków trwałych. W związku z powyższym do wartości początkowej zalicza się odsetki od zobowiązań zaciągniętych na nabycie lub budowę środka trwałego naliczone do dnia przyjęcia środka trwałego do używania. Zgodnie z pkt 6.71 Uchwały nr 4/2017 Komitetu Standardów Rachunkowości w sprawie przyjęcia Krajowego Standardu Rachunkowości nr 11 „Środki trwałe”, „jeżeli zaciągnięto kredyt, pożyczkę lub inne zobowiązanie w celu finansowania zbioru środków trwałych (np. wyposażenia hali w maszyny), wówczas poniesione koszty finansowania zewnętrznego dotyczą finansowania kilku różnych obiektów środków trwałych. Koszty te rozlicza się między finansowane obiekty inwentarzowe na zasadach ogólnych, stosując odpowiednie klucze rozliczeniowe (np. proporcjonalnie do planowanych nakładów na poszczególne środki trwałe, proporcjonalnie do wartości rzeczywiście poniesionych nakładów na poszczególne środki trwałe).* Zgodnie z przytoczonymi przepisami, Spółka odsetki od zaciągniętej pożyczki podzieliła na zasadach ogólnych proporcjonalnie na poszczególne środki trwałe.

Odsetki od zaciągniętej pożyczki powiększały wartość początkową środków trwałych do momentu ich przyjęcia.

(akta kontroli: Tom I str. 542-546)

Odnosząc się do przedstawionej powyżej argumentacji, NIK nie kwestionuje prawa zaliczania do wartości środków trwałych odsetek od pożyczki zaciągniętej na ich nabycie oraz rozliczania odsetek na podstawie kluczy rozliczeniowych na poszczególne obiekty inwentarowe. Zdaniem NIK odsetki od pożyczki począwszy od miesiąca następującego po przyjęciach do używania środków trwałych, sfinansowanych pożyczką powinny być zaliczane w części przypadającej na wartość przyjętych środków trwałych w koszty finansowe, a w pozostałej części w koszty środków trwałych w budowie. Tak jednak Spółka nie postępowała. ŚSM zaliczała całość zapłaconych odsetek do kosztów budowy środka trwałego, a następnie rozliczała je proporcjonalnie na pozostałe środki trwałe przyjmowane do używania. Powyższy sposób postępowania nie pozwalał na rzetelną i zgodną z brzmieniem przepisów ustawy rachunkowości oraz punktem 6.77 Krajowych standardów rachunkowości wycenę majątku Spółki. Zgodnie z punktem 6.77 KSR kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego zaprzestaje się w dniu udokumentowanego przyjęcia środka trwałego do użytkowania. Dlatego wycena zobowiązań finansujących środki trwałe następuje nie tylko na dzień bilansowy, ale również na dzień udokumentowanego przyjęcia do użytkowania środka trwałego sfinansowanego pożyczką. Zaliczanie całości płaconych odsetek w koszty budowy środków trwałych nie przyjętych jeszcze do używania powodowało nieproporcjonalne obciążenie wartości tych środków odsetkami. Środki przyjęte jako ostatnie kumulowały w swojej wartości całość zapłaconych odsetek, w tym również od przyjętego sprzętu i oprogramowania.

Spółka ujęła również w wartości środków trwałych wynagrodzenia za usługi doradcze związane z procedurą odwoławczą w RPO WSL, koszty pozyskiwania dofinansowania Projektu poniesione w związku ze staraniami o kredyt oraz analizą możliwości emisji obligacji (przygotowanie dokumentów do banków, instytucji finansowych itp.), doradztwa w zakresie projektu z udziałem funduszy europejskich, odnowienia promesy bankowej będącej załącznikiem do wniosku do RPO WSL.

(akta kontroli: Tom III str. 121-125, 132-143, 145-148, 152-163, 172-176, 186-189, 204-205, 211-254, 248-280)

Zgodnie z przepisami art. 28 ust. 8 pkt 2 ustawy o rachunkowości oraz pkt 6.58 i 6.64 KSR nr 11, koszty pozyskiwania dofinansowania nie są kosztami obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu sfinansowania środka trwałego. Podkreślenia wymaga również fakt, że kredyty bankowe, ani środki z RPO WSL nie zostały Spółce nigdy przyznane.

W ewidencji środków trwałych w budowie dwukrotnie ujęto fakturę w kwocie 21 tys. zł za usługi doradcze nr 05/03/2017 z 31 marca 2017 r.⁸⁵

Wartość zakupionych w ramach Projektu CUW środków trwałych została zawyżona również o usługi doradcze związane z innym projektem⁸⁶, a także o doradztwo techniczne i ekonomiczno-finansowe w obszarze zarządzania i realizacji projektu CUW. Łączna wartość kosztów ww. usług doradczych, o które zwiększono wartość środków trwałych, według wyliczeń NIK, wyniosła 341,5 tys. zł.

(akta kontroli: Tom III str. 143, 248-280)

⁸⁵ Dokument 31/09/2017/PK/ID i dokument 87/05/2017/K/633.

⁸⁶ Projekt Hali Podium w Gliwicach.

Jak wyjaśnił Dyrektor Działu IT, (...) *aktualnie sprzęt jest wykorzystywany w innym zakresie niż pierwotnie zakładano.*

(akta kontroli: Tom I str. 16)

W związku z niezakończeniem Projektu CUW i przeznaczeniem zakupionych w jego ramach środków trwałych na inne cele niż realizacja CUW, koszty te jako nie pozostające w bezpośrednim związku z nabyciem lub wytworzeniem, nie stanowiły środków trwałych w budowie i nie powinny zwiększać ich wartości. Podkreślenia wymaga również fakt, że środki te zostały wykorzystane do realizacji innych projektów w szczególności Data Center, o czym informował Zarząd na posiedzeniach Rady Nadzorczej w dniu 13 marca i 10 kwietnia 2019 r.

W odpowiedzi na pytanie czy koszty za usługi doradcze związane między innymi z pozyskaniem dofinansowania (kredyty w banku, obligacje), faktury związane z procedurą odwoławczą w UM WŚL dotyczącą Projektu CUW pozostają w związku przyczynowo - skutkowym z pozyskaniem środka trwałego, była Główna księgową zeznała, że nie. Wskazała, że: (...) *CUW rozliczał pan [doradca byłego Prezesa – przyp. NIK] i taki był pomysł pana [doradca byłego Prezesa – przyp. NIK] na rozliczanie tego Projektu.*

(akta kontroli: Tom I str. 78)

W powyższym zakresie doradca byłego Prezesa (biegły rewident) zeznał: (...) *Tak. Są to koszty związane z realizacją tego projektu (...) Moje doradztwo polegało głównie na doradztwie księgowym. Stworzenie systemu rozliczeń umów in-housowych z Urzędem Miasta, uczestniczenie w spotkaniach z przedstawicielami Urzędu Miasta związanych z świadczonymi usługami przez ŚSM na rzecz Miasta i wszystkich jego jednostek. Byłem również Głównym Księgowym Spółki przez dwa miesiące, a właściwie zastępowałem główną księgową po jej zwolnieniu. Mowa tu o (...) [byłej Głównej księgowej Spółki – przyp. NIK].* Odnośnie upoważnienia do wydawania poleceń głównej księgowej lub innemu personelowi Spółki doradca byłego Prezesa zeznał: (...) *Tak miałem takie upoważnienie od Prezesa Zarządu. Polegało to na tym, że jeżeli główna księgową nie była pewna jak zakwalifikować zdarzenia gospodarcze występujące w obrocie gospodarczym to pytała mnie o opinię jak ująć dane zdarzenie w księgach rachunkowych. Moja główna współpraca odbywała się z (...) [byłą Główną*

księgową Spółki – przyp. NIK]. Nie pamiętam czy wydawałem polecenia innemu personelowi. (...) Biorąc pod uwagę, że gdy pełniłem obowiązki głównego księgowego to wydawałem polecenia.

(akta kontroli: Tom I str. 121-122)

W powyższym zakresie zeznała Główna księgową (...) *Ja uważam, że tak. Powinno zwiększać wartość środka trwałego.*

(akta kontroli: Tom I str.139)

Prezes Zarządu wyjaśniła, że: (...) *zgodnie z interpretacją indywidualną Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 22 listopada 2019 r., nr 0111-KDIB1-3.4010.422.2019.1.JKU do wartości początkowej wytworzonego środka trwałego, w myśl art. 16g ust. 4 ustawy o CIT, zalicza się ogół kosztów poniesionych w związku z jego wytworzeniem od momentu rozpoczęcia inwestycji aż do momentu przekazania środka do używania. Użycie przez ustawodawcę zwrotu, że do kosztu wytworzenia środka trwałego zalicza się także »inne koszty dające się zaliczyć do wartości wytworzonych środków trwałych« oznacza, że katalog wydatków poniesionych w związku z wytworzeniem środka trwałego powiększających jego wartość początkową jest otwarty, co wskazuje na to, że mieszczą się w nim również inne, niewymienione wprost koszty, które będą miały wpływ na wartość początkową danego*

składnika majątku. Zatem, powyższy zwrot oznacza wydatki, które są ponoszone w wyniku podjęcia procesu wytwarzania środka trwałego. Wydatkami takimi są koszty, co do których nie ma wątpliwości, że nie wystąpiłyby, gdyby podatnik nie wytwarzał we własnym zakresie środka trwałego. W związku z powyższym w naszej ocenie wydatki dotyczące usług doradczych i inne koszty, które spółka ponosiła na realizację projektu pn. Utworzenie Centrum Usług wspólnych, należy zaliczyć do kosztów wytworzenia środków trwałych powstałych w ramach ww. projektu, gdyż pozostały one w związku przyczynowo - skutkowym. Wydatki, te nie wystąpiłyby, gdyby Spółka nie realizowała by wskazanego zadania.

(akta kontroli: Tom I str. 542-546)

Zdaniem NIK związku przyczynowo - skutkowego z pozyskaniem środka trwałego nie można rozpatrywać wyłącznie w kategoriach niewystępowania danego wydatku w przypadku braku realizacji inwestycji, ale również w kategorii niezbędności wydatku z punktu widzenia wytworzenia danego środka. Spółka zaliczyła do wartości środków trwałych koszty doradcze związane z procedurą dofinansowania z RPO WSL, które nigdy nie zostało Spółce przyznane oraz z emisją obligacji czy pozyskiwaniem kredytu, którego nie otrzymała. Pomimo tych działań Spółka zakupiła sprzęt, a więc trudno uznać wydatki z tym związane za niezbędne do nabycia czy wytworzenia środka trwałego. Również usługi doradcze związane z poszukiwaniem możliwości wykorzystania zakupionego w ramach Projektu sprzętu trudno rozpatrywać w kategoriach niezbędności wydatku z punktu widzenia wytworzenia czy nabycia środka trwałego. Były to koszty operacyjne polegające na poszukiwaniu alternatywnych rozwiązań zastosowania zakupionego sprzętu do innych celów. Zakupiony w ramach Projektu sprzęt, który miał służyć wykonywaniu e-usług wymienionych we wniosku do IZ PRO WSL znalazł inne zastosowanie, a ww. usługi nigdy nie były świadczone.

14. Zarząd Spółki w sposób niedostateczny zabezpieczył jej interesy bowiem nie wyegzekwował od Wykonawcy ciągłości polisy ubezpieczeniowej stanowiącej gwarancję należytego wykonania Kontraktu.

Zgodnie z ubezpieczeniową gwarancją należytego wykonania umowy, gwarancja obowiązywała w okresie:

- od 30 września 2015 r. do 18 maja 2016 r. do kwoty 1 880 670,00 zł w zakresie należytego wykonania umowy oraz

- od 19 maja 2016 r. do 2 czerwca 2017 r. do kwoty 564 201,00 zł w zakresie usunięcia wad i usterek.

Do ww. gwarancji został zawarty aneks nr 1 który wydłużał jedynie termin w zakresie usunięcia wad i usterek do 3 lipca 2017 r. W pozostałym zakresie nie wydłużono terminu.

(akta kontroli: Tom VI str. 226-228)

Pośród pozyskanej w trakcie kontroli dokumentacji znalazła się korespondencja (email z dnia 25 sierpnia 2016 r.) pomiędzy Prokurentem kancelarii prawnej N[...] a Kierownikiem Inżyniera Projektu, która była również kierowana do wiadomości byłego Prezesa Spółki. Korespondencja dotyczyła stanowiska ubezpieczyciela dotyczącego gwarancji CUW. W emailu ww. Prokurent wskazał, że zabezpieczenie należytego wykonania umowy powinno mieć ciągłość, a faktycznie pozostaje przerwa pomiędzy 18 maja 2016 r. a 19 lipca 2016 r.

Powyższe potwierdzała również wcześniejsza korespondencja kierowana przez Kierownika Inżyniera Projektu.

Pośród pozyskanej dokumentacji znajdował się wzór ubezpieczeniowej gwarancji należytego wykonania umowy wskazujący okres objęty gwarancją z tytułu należytego wykonania umowy do kwoty 1 880 670,00 zł w okresie od 19 lipca 2016 r. do 31 stycznia 2017 r. Polisa ta nie zawierała żadnych podpisów.

(akta kontroli: Tom V str. 102-109)

W odpowiedzi na pytania czy w związku z aneksami do umowy przedłużającymi termin wykonania umowy ŚSM posiadała stosowne przedłużenie gwarancji z tytułu należytego wykonania umowy oraz czy w jakikolwiek sposób ŚSM dochodziła roszczeń z tytułu należytego wykonania umowy przez Wykonawcę, Prezes Spółki zeznała, że: (...) *wszystkie dokumenty jakie ŚSM posiada zostały państwu przekazane w trakcie kontroli. Złożyliśmy przeciwko N[...] oraz Konsorcjum D[...] Sp. z o.o. dwa pozwy. Jeden pozew dotyczy braku oprogramowania e-portalu, a drugi pozew dotyczy podwójnej zapłaty N[...]owi i podwykonawcy IT (...) Sp. z o.o. zapłaty za tą samą usługę.*

(akta kontroli: Tom I str. 128)

Kierownik Inżyniera Kontraktu zeznał, że: (...) *z dokumentów jakie wtedy posiadałem gwarancja ta nie miała ciągłości. W odpowiedzi na pytanie, kto w ramach umowy miał pilnować ciągłości wyżej wskazanej gwarancji, ten zeznał, że: (...) do mnie ten temat został skierowany podczas spotkania projektowego przez (...) [byłego Prezesa ŚSM – przyp. NIK] stąd podjąłem próby rozwiązania tego problemu. Nie pamiętam kto miał pilnować ciągłości tej gwarancji.*

(akta kontroli: Tom I str. 41-42)

Mając na uwadze powyższe, zdaniem NIK, zaniechanie w zakresie zachowania ciągłości ubezpieczeniowej gwarancji należytego wykonania umowy, powodowało brak zabezpieczenia interesu ŚSM.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

Spółka podjęła się realizacji Projektu CUW bez należytego przygotowania pod względem finansowym i technicznym. ŚSM nie otrzymała zakładanego dofinansowania z UM RPO w konsekwencji czego zaciągnęła pożyczkę w AD (...) S.A., która następnie została aneksowana, co skutkowało podniesieniem jej kosztów. Na etapie przygotowanie Projektu Spółka nie uwzględniła konieczności przebudowy trafostacji oraz dokonania uzgodnień z właścicielem obiektu warunkujących przebudowę serwerowni. W wyniku działań byłego Zarządu dokonano niegospodarnego wydatkowania środków na zapłatę za oprogramowanie, które nie zostało dostarczone do Spółki bądź zostało zlikwidowane ze względu na bezużyteczność, a także podwójnie zapłacono za przebudowę serwerowni i trafostacji. Ponadto ŚSM zawarła umowy z trzema podmiotami na usługi, których zakresy częściowo się pokrywały co skutkowało niegospodarnymi wydatkami. Prezes Spółki potwierdzał wykonanie usług/dostaw, które nie zostały zrealizowane. Zarząd Spółki zawierał umowy z kontrahentami bez uzyskania zgody bądź z przekroczeniem zakresu upoważnienia ze strony Rady Nadzorczej. Spółka realizując Projekt CUW zawarła dwie umowy z pominięciem ustawy Prawo zamówień publicznych a także dokonała nierzetelnej i niezgodnie z obowiązującymi przepisami wyceny środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych związanych z Projektem CUW. Prezes Spółki w trakcie procedury o dofinansowanie Projektu CUW ze środków UM RPO podał nierzetelne informacje w zakresie procentowego udziału zadań zleconych przez Miasto Gliwice. Spółka nie dochowała również należytej staranności w zakresie utrzymania ciągłości polisy z tytułu należytego wykonania umowy przez Wykonawcę.

2. Wybrane zagadnienia związane z uczestnictwem Spółki w innych spółkach, sprawowaniem przez ŚSM nadzoru właścicielskiego nad nimi oraz udzielaniem im wsparcia, w tym pożyczek

Opis stanu faktycznego

Prezes Spółki wyjaśniła, że (...) *wszystkie dokumenty dotyczące spółki E[...] zostały przekazane Likwidatorowi.*

Ponadto Główna Księgowa Spółki wskazała, że obecny Zarząd nie posiada informacji dotyczących działań Zarządu funkcjonującego do dnia 30 kwietnia 2019 r. w stosunku do E[...].

(akta kontroli: Tom I str. 269, 271)

W pozyskanym z Urzędu Miasta w Gliwicach Biznesplanie⁸⁷ wskazano, że E[...] Sp. z o.o.⁸⁸ miała zostać powołana aby sprostać potrzebom rynku realizując zadania zbliżone zakresem do działalności ŚSM poza terenem Miasta Gliwice. E[...] miała realizować zadania zlecane przez inne samorządy lub firmy prywatne.

W Biznesplanie wskazano na długofalową umowę o współpracy w głównej mierze z ŚSM przy wykorzystaniu jej zasobów technicznych i kadrowych. W ramach opisu produktu wskazano, że E[...] będzie realizował produkty i usługi oferowane zarówno przez ŚSM jak i nowych kontrahentów możliwych do pozyskania na rynku. Przewidywano, że spółka E[...] będzie atrakcyjna na rynku ze względu na zakres działania, stabilność kapitału samorządowego oraz potencjalne możliwości pozyskania kontraktów rządowych. Skala działalności E[...] miała być oparta na rozpoznanych segmentach rynku, które były realizowane przez ŚSM w innym wymiarze.

W zakresie zarządzania personelem Biznesplan przewidywał zatrudnianie przez E[...] osób dedykowanych do poszczególnych celów, bądź też przekazywanie pracowników z ŚSM. W początkowym okresie działalności koszty związane z jej prowadzeniem miały być minimalne i związane z bieżącą obsługą E[...] przez pracowników ŚSM.

Koszty w pierwszym roku funkcjonowania E[...] miały być ponoszone przez ŚSM, a wszystkie zlecenia realizowane na rzecz innych podmiotów niż Miasto Gliwice oraz jego spółki i jednostki miejskie miały zostać przekazane do realizacji Spółce. Zgodnie z planowanym obrotem E[...], w pierwszym roku jej obrót powinien wynieść 3 411 000 zł, a wydatki 3 084 900 zł, co skutkowało miało wypracowanym zyskiem w wysokości 1 375 zł.

(akta kontroli: Tom IX str. 64-74)

W ramach uwag do Biznesplanu E[...], Naczelnik Wydziału Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta Gliwice wskazał, że: (...) *wychodząc naprzeciw potrzebom samorządów w ściąganiu należności opłat, nowy podmiot będzie wdrażał przygotowany przez Spółkę Matkę projekt Centrum Usług Wspólnych.*

(akta kontroli: Tom IX str. 84-85)

Pismem z dnia 27 stycznia 2016 r. Prezes ŚSM zwrócił się do I Zastępcy Prezydenta Miasta Gliwice poinformował, że w wyniku analizy prawnej Wydziału Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta w Gliwicach wskazane byłoby, aby ŚSM nie realizowała zadań poza terenem Gliwic, jak również aby zdecydowana większość przychodów Spółki pochodziła z zadań realizowanych w ramach Miasta Gliwice, jak również Grupy Kapitałowej Miasta Gliwice. Mając na uwadze powyższe Prezes ŚSM zwrócił się o wyrażenie zgody na utworzenie Spółki zależnej.

⁸⁷ Dalej: Biznesplan

⁸⁸ Dalej: E[...].

(akta kontroli: Tom IX str. 75-80)

W dniu 9 lutego 2016 r.⁸⁹ Naczelnik Wydziału Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta Gliwice pisemnie poinformował Zastępcę Prezydenta Miasta Gliwice, m.in., że E[...] ma być docelowo Spółką ze 100% udziałem ŚSM. Natomiast w związku z ograniczeniem, że spółka z o.o. nie może być zawiązana wyłącznie przez inną spółkę z o.o. planowane jest założenie E[...], przez ŚSM, która obejmie 99% udziałów oraz 1% udziałów obejmie Prezes ŚSM jako osoba fizyczna. Po zarejestrowaniu tej spółki Prezes ŚSM miał odsprzedać swój udział Spółce. Naczelnik Wydziału wskazał, że proponuje głosować za przyjęciem uchwały nr 1/2016 dotyczącej powołania E[...].

(akta kontroli: Tom IX str. 82-83)

Uchwałą nr 1/2016 z dnia 9 lutego 2016 r. Rada Nadzorcza pozytywnie zaopiniowała projekt powołania spółki z o.o. z wyłącznym udziałem ŚSM dla realizacji zadań poza granicami Miasta Gliwice.

(akta kontroli: Tom IX str. 61)

Z kolei uchwałą z dnia 11 lutego 2016 r. nr 1/2016, Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników ŚSM wyraziło zgodę na utworzenie spółki zależnej od ŚSM z siedzibą w Gliwicach pod nazwą E[...], w której ŚSM Sp. z o.o. obejmie 99% kapitału zakładowego.

(akta kontroli: Tom IX str. 81)

Przesłuchiwana w charakterze świadka Członek Rady Nadzorczej w odpowiedzi na pytanie w jaki sposób może wyjaśnić zasadność podjętej uchwały Rady Nadzorczej w zakresie powołania nowej spółki zależnej zeznała, że: (...) ŚSM mogła prowadzić działalność na terenie miasta Gliwice, natomiast taka spółka zależna mogłaby prowadzić działalność poza terenem miasta i również w formule komercyjnej. Tak to było prezentowane na Radzie Nadzorczej przez Prezesa. Uważam, że to było uzgodnione z władzami miasta i Wydziałem Nadzoru Właścicielskiego.

W odpowiedzi na pytanie o to czy wie jaki był zakres działalności E[...] zeznała, że: (...) moje obowiązki jako Członka Rady Nadzorczej dotyczyły wyłącznie ŚSM. Tamta Spółka miała swoją Radę Nadzorczą i Zarząd. My wprost nie sprawowaliśmy nadzoru nad E[...]. Prezes ŚSM sprawował jednoosobowo nadzór właścicielski nad E[...].

W odpowiedzi na okazany Biznesplan E[...], zeznała, że widzi go po raz pierwszy oraz że Zarząd ŚSM niczego jej w tym zakresie nie przedstawiał.

(akta kontroli: Tom I str. 45-53)

Sporządzony przez byłego Prezesa Spółki w dniu 20 lipca 2018 r. Plan naprawczy Zarządu ŚSM zawierał informacje, że rozpoczęto rozmowy na temat możliwości komercyjnego świadczenia usług w związku z Projektem CUW, gdzie miały być one świadczone z wykorzystaniem E[...].

(akta kontroli: Tom IV str. 619-620)

W trakcie składanych przed Radą Nadzorczą w dniu 17 maja 2019 r. wyjaśnień Prezes ŚSM wskazał, że ze strony ŚSM CUW miał ruszyć, aby działać na rynku samorządowym, a ze strony E[...], aby działać na rynku międzynarodowym. Infrastruktura CUW miała być wykorzystywana do świadczenia usług przez E[...] na rynku międzynarodowym i płacić ŚSM za wykorzystanie sprzętu zakupionego na CUW.

(akta kontroli: Tom IX str. 532-548)

⁸⁹ Pismo znak: NA.0232.7.3.2016.

Mając na uwadze powyższe, zapisy Biznesplanu i plany utworzenia spółki zależnej, która w założeniach miała zajmować się tym czym nie mogła się zajmować spółka-matka, pozostawały w sprzeczności z przepisami ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej⁹⁰. Zgodnie z art. 1 i 2 ww. ustawy, gospodarka komunalna - obejmująca w szczególności zadania o charakterze użyteczności publicznej, (których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych, może być prowadzona przez jednostki samorządu terytorialnego) w formie spółki z o.o. Od powyższych uregulowań ww. ustawa przewiduje wyjątki wskazane w art. 10⁹¹, które warunkują powstanie spółki z o.o. poza sferą użyteczności publicznej ze względu na istnienie niezaspokojonych potrzeb na rynku lokalnym oraz występujące w gminie bezrobocie albo ze względu na fakt, iż powstanie takiej spółki jest ważne dla rozwoju gminy.

Biorąc pod uwagę fakt zasilania takiej spółki środkami pochodzącymi pośrednio lub bezpośrednio z samorządu oraz to, że nowopowstała spółka:

- mogła wykonywać zadania zlecane m.in. przez podmioty prywatne;
- nie miała realizować zadań o charakterze publicznym na terenie Miasta Gliwice, można uznać, że powstanie E[...] w proponowanej formule pozostawało w sprzeczności z wyżej cytowanymi przepisami.

Działalność takiej spółki na rynku mogła faktycznie zaburzać zasady uczciwej konkurencji, a jej funkcjonowanie nie miało służyć zaspokajaniu potrzeb gminnej ludności. Biorąc pod uwagę argumentację przytaczaną przez byłego Prezesa ŚSM, że nie było wskazane realizowanie zadań przez ŚSM poza granicami Gminy, to tym bardziej tego ograniczenia nie powinna pomijać utworzona przez ŚSM spółka-córka. Dokonując analizy dostępnych w Sądzie Okręgowym Wydziale KRS w Gliwicach oraz dostępnych na stronie internetowej Ministerstwa Finansów informacji w zakresie sprawozdań finansowych E[...] ustalono, jak poniżej.

Założenia Biznesplanu były nierealne, gdyż E[...] osiągnęła przychód netto ze sprzedaży produktów i materiałów (głównie wodomierzy) w wysokości 178 562,34 zł, przy kosztach sięgających 262 088,57 zł, co skutkowało stratą w wysokości 83 499,00 zł.

Jak wskazano w informacji dodatkowej do sprawozdania za 2016 r., przychody zostały osiągnięte w wyniku sprzedaży wodomierzy i akcesoriów do ich montażu,

⁹⁰ Dz. U. z 2021 poz.679, dalej: „ustawa o gospodarce komunalnej”.

⁹¹ Zgodnie z którym ust. 1. Poza sferą użyteczności publicznej gmina może tworzyć spółki prawa handlowego i przystępować do nich, jeżeli łącznie zostaną spełnione następujące warunki: 1) istnieją niezaspokojone potrzeby wspólnoty samorządowej na rynku lokalnym; 2) występujące w gminie bezrobocie w znacznym stopniu wpływa ujemnie na poziom życia wspólnoty samorządowej, a zastosowanie innych działań i wynikających z obowiązujących przepisów środków prawnych nie doprowadziło do aktywizacji gospodarczej, a w szczególności do znacznego ożywienia rynku lokalnego lub trwałego ograniczenia bezrobocia. Ust. 2. Poza sferą użyteczności publicznej gmina może tworzyć spółki prawa handlowego i przystępować do nich również wówczas, jeżeli zbycie składnika mienia komunalnego mogącego stanowić wkład niepieniężny gminy do spółki albo też rozporządzenie nim w inny sposób spowoduje dla gminy poważną stratę majątkową. Ust. 3 Ograniczenia dotyczące tworzenia spółek prawa handlowego i przystępowania przez gminę do nich, o których mowa w ust. 1 i 2, nie mają zastosowania do posiadania przez gminę akcji lub udziałów spółek zajmujących się czynnościami bankowymi, ubezpieczeniowymi oraz działalnością doradczą, promocyjną, edukacyjną i wydawniczą na rzecz samorządu terytorialnego, a także innych spółek ważnych dla rozwoju gminy, w tym prowadzących działalność w zakresie budownictwa mieszkaniowego na wynajem, w tym również związany z uprawnieniem do nabycia przez najemcę własności lokalu w przyszłości, oraz klubów sportowych działających w formie spółki kapitałowej.

a przeciętne zatrudnienie w Spółce wyniosło dwie osoby. E[...] w 2016 r. zawarła umowę pożyczki z ŚSM, na mocy której E[...] otrzymała 100 000 zł.

W sprawozdaniu Zarządu E[...] za 2017 r. wskazano, że E[...] miał realizować projekt obejmujący dostawę sprzętu i oprogramowania wraz z wdrożeniem funkcjonalności dla rozbudowy Centrum Usług Wspólnych jako samorządowej platformy świadczenia dojrzałych e-usług zlokalizowanego w Gliwicach, o maksymalnej łącznej wartości 15 375,00 tys. zł, celem rozbudowy projektu związanego z Centrum Usług Wspólnych.

(akta kontroli: Tom IX str. 164-175, 193-196)

Informacje wykazane w sprawozdaniu finansowym E[...] za 2017 r. wskazywały, że E[...] w 2017 r. osiągnęła przychód netto ze sprzedaży w wysokości 448 553,36 zł, przy kosztach operacyjnych sięgających 404 964,39 zł, w wyniku czego osiągnięto zysk w wysokości 41 770,99 zł. Jak wskazano w informacji dodatkowej do sprawozdania przychody zostały osiągnięte w wyniku sprzedaży wodomierzy i akcesoriów do ich montażu oraz sprzedaży osprzętu komputerowego wraz z montażem i uruchomieniem, a przeciętne zatrudnienie w E[...] wyniosło dwie osoby. E[...] w roku obrotowym zawarła umowę pożyczki z ŚSM, na mocy której otrzymała 90 000 zł.

(akta kontroli: Tom IX str. 197-216)

W dniu 26 sierpnia 2019 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników podjęło uchwałę w sprawie rozwiązania E[...], otwarcia jej likwidacji, powołania likwidatora i ustalenia sposobu reprezentacji Spółki w likwidacji.

(akta kontroli: Tom IX str. 144-149)

Zgodnie z raportem Rady Nadzorczej E[...] z dnia 19 sierpnia 2019 r. *z uwagi na brak jakichkolwiek rejestrów dokumentacji Spółki, brak książki korespondencji Spółki (zarówno poczty przychodzącej jak i wychodzącej), brak sprawozdania finansowego za 2018 r., brak sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za 2018 r., brak sprawozdania Rady Nadzorczej za 2018 r. oraz brak szeregu dokumentów Spółki, w tym umów, etc. Raport niniejszy nie zawiera pełnych i rzetelnych informacji o sytuacji Spółki, a jedynie informacje, które z dużą dozą prawdopodobieństwa można uznać za częściowo rzetelne jedynie w oparciu o uzyskane dokumenty, jakie członkowie Rady Nadzorczej mogli pozyskać od lipca 2019 r. (...)*

W Raporcie Rada Nadzorcza wskazała, że ujawnione zobowiązania E[...] istotnie przekraczają wartość ujawnionego majątku, który nie wystarcza na ich zaspokojenie. Z uwagi na obiektywne uwarunkowania w nim przedstawione, w ocenie Rady Nadzorczej, rozwiązanie E[...] było jedyną racjonalną decyzją.

Zgodnie z Wstępnym Planem likwidacji E[...]. zakończenie funkcjonowania Spółki planowane było na 31 sierpnia 2021 r.

(akta kontroli: Tom IX str. 220-224)

Dopiero w dniu 17 grudnia 2019 r. likwidatorowi spółki sporządził sprawozdanie finansowe za 2018 r. w którym wykazano, że osiągnęła przychód netto ze sprzedaży w wysokości 120 031,32 zł przy kosztach działalności operacyjnej w wysokości 132 401,93 zł oraz pozostałych kosztach operacyjnych w wysokości 27 246 961,04 zł i kosztach finansowych 1 652 302,53 zł, co skutkowało stratą w wysokości 28 911 634, 18 zł.

(akta kontroli: Tom IX str. 225- 236)

Raport Rady Nadzorczej E[...] z dnia 19 sierpnia 2019 r. wskazywał na toczące się dwa postępowania sądowe z powództwa BF (...) S.A. (wcześniej Mag (...) S.A.) o zapłatę 5 000,0 tys. zł oraz I[...] na kwotę 22 189,20 tys. zł.

(akta kontroli: Tom IX str. 220-224)

Sprawozdanie likwidatora E[...] z likwidacji za 2019 r. wskazało, że od stycznia 2019 r. nie były prowadzone w tej spółce księgi rachunkowe. W dniu 30 września 2019 r. został złożony wniosek o ogłoszenie upadłości.

(akta kontroli: Tom IX str. 257-258)

Sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia do 25 sierpnia 2019 r. E[...] w likwidacji wykazało, że E[...] nie posiadała żadnych przychodów a jedynie koszty, co skutkowało kolejną stratą w wysokości 1 372 480,54 zł. Za pozostały okres sprawozdawczy 2019 r. E[...], przy zerowych przychodach, poniosła stratę w wysokości 655 308,71 zł. Powyższy trend był kontynuowany w 2020 r., gdzie E[...] poniosła stratę w wysokości 1 637 843,74 zł.

(akta kontroli: Tom IX str. 259-376)

Kapitał zakładowy E[...] w momencie rozpoczęcia działalności wyniósł 50 tys. zł. ŚSM utworzyła tę spółkę razem z osobą fizyczną, która objęła jeden udział w kapitale zakładowym o wartości 500 zł. Resztę, tj. 99 udziałów (o wartości 49 500 zł) objęła ŚSM.

W dniu 7 września 2016 r. Pan Marek P. sprzedał jedyny posiadany udział w E[...] na rzecz ŚSM.

(akta kontroli: Tom IX str. 110-125)

Uchwałą nr 15/2020 z dnia 7 grudnia 2020 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników wyraziło zgodę na zbycie przez wspólnika wszystkich 100 udziałów E[...] na rzecz likwidatora. – Pana Rafała W..

W dniu 8 grudnia 2020 r. ŚSM sprzedała wszystkie udziały E[...] za łączną kwotę 100 zł likwidatorowi.

Z umowy bezpłatnego użyczenia lokalu zawartej w dniu 23 maja 2016 r. wynika, że ŚSM oddała w bezpłatne użytkowanie E[...] część powierzchni biurowej lokalu o łącznej powierzchni 10 m², z przeznaczeniem na siedzibę E[...].

(akta kontroli: Tom IX str. 41-43)

Na podstawie umowy z dnia 20 lutego 2018 r. zawartej przez ówczesnego Prezesa ŚSM⁹² i G[...] Sp. z o.o. oddano, z dniem 1 marca 2018 r., w najem ŚSM m.in. lokal użytkowy o powierzchni 22,02 m². Umowa wskazywała, że Wynajmujący wyraził zgodę Spółce na współkorzystanie z niego przez E[...].

(akta kontroli: Tom IX str. 44-48)

W dniu 30 lipca 2019 r. ŚSM zawarła z E[...] umowę, w której Spółka zobowiązała się do ponoszenia kosztów związanych z likwidacją E[...] do łącznej kwoty 94 868, 00 zł. Umowa wskazywała, że ŚSM będzie pokrywała ww. koszty bezpośrednio na rachunki osób i instytucji uprawnionych do ich otrzymania.

Z rozrachunków z E[...] wynika, że w 2018 r. Spółka wystawiła w okresie od marca do kwietnia oraz w lipcu na rzecz E[...] cztery faktury VAT, których przedmiotem były usługi związane z najmem, tj. czynsz, energia cieplna i elektryczna, woda i odprowadzenie ścieków na łączną wartość netto: 5 280,21 zł.

(akta kontroli: Tom IX str. 36-40, 54-57)

W powyższym zakresie Główna księgową Spółki wskazała, że: (...) Zarząd funkcjonujący od 01.05.2019 r. nie posiada wiedzy, dlaczego faktury dot. najmu zostały wystawione tylko za 3 miesiące tj. w marcu, kwietniu i lipcu 2018 r.

(akta kontroli: Tom I str. 307)

W odpowiedzi na pytanie czy ŚSM wynajmowała E[...] powierzchnię biurową, były Prezes Spółki wyjaśnił, że: (...) *jakąś wynajmowaliśmy albo my albo G[...], ale mieli siedzibę w tym samym budynku co my.* Natomiast w odpowiedzi na pytanie czy ŚSM udostępniała E[...] pracowników lub inne zasoby w celu umożliwienia wykonywania przez tę spółkę usług, były Prezes zeznał, że: (...) *my im mieliśmy udostępniać nasze zasoby w ramach przetargów, że wykonamy to jako podwykonawca E[...]U.*

(akta kontroli: Tom I str. 57-73)

Były Prokurent ŚSM oraz Zastępca Dyrektora Wydziału IT Spółki wyjaśnił, że: (...) *biuro E[...]U znajdowało się w drugim skrzydle budynku przy Bojkowskiej 35A na pierwszym piętrze. Było to niewielkie pomieszczenie ok. 5-6 m kwadratowych. (...) Według mojej wiedzy w biurze E[...]u pracowała pani do spraw administracyjnych i była osoba na stanowisku kierowniczym, tj. Prezes.*

Wyjaśnił, że według jego wiedzy E[...] nie korzystała z zasobów ŚSM, w tym zasobów kadrowych, do wykonywania jakiegokolwiek usług oraz że nie ma wiedzy w temacie w jaki sposób i kto sprawował nadzór właścicielski nad E[...] z ramienia Spółki.

(akta kontroli: Tom I str. 19-21)

Zgodnie z wpisem do KRS E[...] posiadała w okresie od 23 maja 2016 r. do 4 lutego 2021 r. trzyosobową Radę Nadzorczą. Od 12 września 2017 r. do 20 września 2020 r. w Radzie Nadzorczej E[...] zasiadał były Wiceprezes Zarządu ŚSM.

(akta kontroli: Tom IX str. 109-127)

ŚSM nie sprawowała nadzoru właścicielskiego nad zależną spółką E[...], o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

W sprawozdaniu Zarządu z działalności E[...] za 2017 r. wykazano, że spółka ta miała realizować projekt obejmujący dostawę sprzętu i oprogramowania wraz z wdrożeniem funkcjonalności dla rozbudowy Centrum Usług Wspólnych jako samorządowej platformy świadczenia dojrzałych e-usług zlokalizowanego w Gliwicach o maksymalnej łącznej wartości 15 375,00 tys. zł celem rozbudowy projektu związanego z Centrum Usług Wspólnych.

(akta kontroli: Tom IX str. 193-196)

W dniu 20 czerwca 2017 r. E[...] zawarła z N[...] S.A. umowę, której przedmiotem była dostawa licencji oprogramowania wraz z wdrożeniem funkcjonalności typu Big Data – N[...] Cloud Computing Platform, w szczególności dostawa, uruchomienie funkcjonalności wraz z opracowaniem dokumentacji technicznej na całość zadania. Strony ustanowiły wynagrodzenie ryczałtowe za wykonanie przedmiotu umowy w łącznej kwocie brutto: 8 578 020 zł, na które składało się dostawa licencji w wysokości brutto 6 132 780,00 zł oraz wdrożenie i uruchomienie funkcjonalności oprogramowania w wysokości brutto 2 445 240,00 zł.

(akta kontroli: Tom IX str. 420-427)

W dniu 22 lutego 2017 r. ŚSM zawarła z E[...] umowę pożyczki w kwocie 20 500 tys. zł. Pożyczka miała być wykorzystana przez E[...] na sfinansowanie projektu związanego z Centrum Przetwarzania Danych dla Administracji Samorządowej pod nazwą Centrum Usług Wspólnych dla którego elementami składowymi są dostawy licencji oprogramowania wraz z wdrożeniem i uruchomieniem funkcjonalności typu Big Data-N[...] Cloud Computing Platform oraz funkcjonalności Centrum Usług Wspólnych jako samorządowej platformy świadczenia dojrzałych e-usług publicznych oraz digitalizacji zasobów w celu otwartego dostępu do ich cyfrowej postaci

(akta kontroli: Tom IX str. 377-379)

W dniu 26 czerwca 2017 r. N[...] S.A. wystawiła na rzecz E[...] fakturę VAT nr FS-29/06/2017 opiewającą na wartość netto: 4 986 000,00 zł⁹³ tytułem dostawy licencji oprogramowania. Powyższe zostało potwierdzone protokołami przekazania i odbioru licencji z dnia 26 czerwca 2017 r.

(akta kontroli: Tom IX str. 429)

W umowie faktoringowej datowanej na 26 lipca 2017 r. zawartej pomiędzy N[...] S.A. a MAG (...) S.A. jako jednostkę objętą faktoringiem do kwoty zobowiązań 5 000,00 tys. zł wskazano E[...]. N[...] S.A. w tym samym dniu zawiadomiła ŚSM o przelewie wierzytelności w wysokości brutto: 5 000,0 tys. zł wynikającej z faktury FS-29/06/2017 na rzecz MAG (...) S.A.

(akta kontroli: Tom IX str. 412-419)

Z dniem 27 lipca 2017 r. Prezes ŚSM podpisał oświadczenie o przyjęciu przekazu wierzytelności w wysokości 5 000,0 tys. zł firmie MAG (...) S.A., o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: Tom IX str. 434)

Korespondencja podmiotu MAG (...) S.A. i Prezydenta Miasta Gliwice⁹⁴ wskazywała, że pomiędzy E[...], określanym jako Inwestor, a podmiotem N[...] S.A. istnieje zobowiązanie opiewające na wartość 5 000,00 tys. zł z tytułu sfinansowania w formie faktoringu przez MAG (...) S.A. dostawę licencji oprogramowania wraz z wdrożeniem i uruchomieniem funkcjonalności typu Big Data - N[...] Cloud Computing, zgodnie z umową z dnia 20 czerwca 2017 r., w ramach Projektu Centrum Przetwarzania Danych dla Administracji Samorządowej jako Centrum Usług Wspólnych.

Zgodnie z korespondencją, ustanowienie zabezpieczenia udzielonego finansowania pozwalało na bezpośrednie dochodzenie przez M[...] należności od ŚSM (przekaz).

(akta kontroli: Tom IX str. 392-394)

Prezes ŚSM w piśmie kierowanym do Prezydenta Miasta Gliwice⁹⁵, zaprzeczył jakoby roszczenie MAG (...) S.A. było bezsporne i wymagalne, gdyż roszczenie wobec E[...] nie ma podstaw prawnych i faktycznych.

Analogiczne wyjaśnienie⁹⁶ do Naczelnika Wydziału Nadzoru Właścicielskiego skierował w imieniu Rady Nadzorczej ŚSM jej przewodniczący.

(akta kontroli: Tom IX str. 398-401)

W dniu 16 stycznia 2018 r. Prezes ŚSM skierował do MAG (...) S.A. pismo, w którym oświadczył, że uchyla się od skutków prawnych oświadczenia woli – oświadczenia o przyjęciu przekazu z dnia 27 lipca 2017 r. złożonego przez ŚSM, z uwagi na wprowadzenie Spółki w błąd, gdyż w chwili podpisania oświadczenia o przyjęciu przekazu została zapewniona przez MAG (...) S.A. i E[...], że wierzytelności z faktury istnieje i przysługuje MAG (...) S.A., co okazało się nieprawdą. Wskazał, że przedmiotem umowy przekazu miało być przekazanie środków z umowy pożyczki dla E[...] w kwocie 5 000 tys. zł na poczet faktury nr FS-29/06/2017 z dnia 26 czerwca 2017 r. na rzecz MAG (...) S.A., który miał być uprawniony z wierzytelności określonej tą fakturą. Wyżej wskazana faktura została wystawiona przez N[...] na rzecz E[...], zaś N[...] miał dokonać cesji wierzytelności z tej faktury na rzecz MAG (...) S.A. Prezes wskazał, że N[...] nie przekazał skutecznie wierzytelności wynikającej z tej faktury wystawionej na rzecz MAG (...) S.A. oraz że E[...] odstąpił od umowy z N[...].

⁹³ Brutto: 6 132 780,00 zł.

⁹⁴ Pismo z dnia 20 października 2017 r.

⁹⁵ Pismo z dnia 9 listopada 2017 r.

⁹⁶ Pismo z dnia 4 grudnia 2017 r.

(akta kontroli: Tom IX str. 408)

Pismem z dnia 20 marca 2018 r. Naczelnik Wydziału Nadzoru Właścicielskiego Miasta Gliwice odpowiedział MAG (...) S.A., że przedstawiona sprawa dotyczy umowy zawartej przez E[...], od której ta spółka skutecznie odstąpiła oraz że roszczenia MAG (...) S.A. nie mają podstaw prawnych i faktycznych.

(akta kontroli: Tom IX str. 407)

Były Prezes ŚSM w dniu 17 maja 2019 r. złożył przed Radą Nadzorczą ŚSM wyjaśnienia w których wskazał, że przekaz byłby ważny, gdyby zlecenie zostało zrealizowane. Stracił moc kiedy umowa została wypowiedziana. N[...] dostarczył licencję za 5 000,0 tys. zł i był to pierwszy etap. Drugim miało być dostarczenie sprzętu uruchomienie i wdrożenie. Nie zostały one wdrożone, bo nie było na czym ich zainstalować, więc zostały zwrócone.

Wskazał, że w związku z podpisaniem przekazu dopiero w sierpniu 2017 r. zorientował się, że umowa nie zostanie wykonana.

(akta kontroli: Tom IX str. 535-538)

Z pozwem o zapłatę w postępowaniu nakazowym z dnia 30 października 2017 r. MAG (...) S.A. zwrócił się do ŚSM o zapłatę 5 000,00 tys. zł. Pismem z dnia 29 grudnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach X Wydział Gospodarczy doręczył odpis nakazu zapłaty ŚSM, w odpowiedzi na co Spółka złożyła pismem z dnia 15 stycznia 2018 r. sprzeciw od nakazu zapłaty.

(akta kontroli: Tom IX str. 444-447)

Jak wskazała Główna księgowa oraz Dyrektor Działu IT ŚSM w przedmiotowej sprawie toczy się postępowanie sądowe, a w celu pokrycia ewentualnego zobowiązania w księgach Spółki została utworzona rezerwa.

(akta kontroli: Tom I str. 251)

Spółka zawarła z E[...] pięć umów pożyczek, tj. w dniach 31 sierpnia 2016 r., 12 grudnia 2016 r., 26 kwietnia 2017 r. oraz 4 grudnia 2018 r. zawarła umowy pożyczek pieniężnych w kwotach po 50 000,00 zł, a w dniu 24 lipca 2017 r. zawarła umowę pożyczki pieniężnej w wysokości 40 000 zł. Oprocentowanie pożyczek wynosiło 4% w skali roku.

Umowy pożyczki nie zawierały żadnych mechanizmów zabezpieczających interes pożyczkodawcy w celu terminowego i pełnego ich zwrotu. Ponadto Zarząd Spółki nie podejmował żadnych działań w celu wyegzekwowania wynikających z pożyczek należności, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: Tom IX str. 380-389)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. ŚSM nie sprawowała właściwego nadzoru właścicielskiego nad spółką zależną E[...], poprzez brak opracowania zasad monitorowania i dokonywania bieżących ocen działalności tej spółki, niezgodnienie zasad bieżącego przekazywania przez organy spółki, stosownych informacji, danych, raportów, sprawozdań, analiz, dokumentów lub ich projektów, a także brak dokonywania jakichkolwiek analiz działalności E[...].

Jak zeznał były Prezes, ŚSM jako wspólnik spółki zależnej nie korzystała z kontroli E[...]. Zeznał, że bieżącą kontrolą miała zajmować się Rada Nadzorcza, w tym Wiceprezes ŚSM.

W odpowiedzi na pytania:

- czy dokonywano okresowej oceny pracy członków organów (rady nadzorczej, zarządu) spółki zależnej, były Prezes Spółki wyjaśnił, że: (...) *jak wcześniej powiedziałem. Nadzór był wykonywany przez Radę Nadzorczą. Zeznał również, że w E[...] nie zapewniono określenia mierzalnych celów zarządczych.*
Były Prezes Spółki zeznał, że analizy sytuacji ekonomicznej E[...] miała dokonywać Rada Nadzorcza;
- czy Zgromadzenie Wspólników E[...] powzięło uchwałę o dalszym istnieniu E[...] w związku ze stratą jaką odnotowała ta spółka w 2016 r. w wysokości przewyższającej sumę kapitałów zapasowego i rezerwowych oraz połowę kapitału zakładowego, zeznał, że: (...) *nie pamiętam czy coś takiego było zrobione, wydaje mi się, że nie;*
- czy uzgodniono zasady bieżącego przekazywania przez organy E[...], w tym jej zarząd i radę nadzorczą, stosownych informacji, danych, raportów, sprawozdań, analiz, dokumentów lub ich projektów, były Prezes zeznał, że: (...) *tam w Radzie Nadzorczej był Wiceprezes ŚSM, który miał pilnować wszystkiego. My żadnych takich wymagań nie ustalaliśmy;*
- czy, jakie informacje (dane, dokumenty, w tym ich poświadczony kopie, raporty, sprawozdania itd.) i z jaką częstotliwością pozyskiwano od E[...] oraz kto je analizował i w jaki sposób wykorzystywano je do podejmowania decyzji w ramach sprawowanego nadzoru właścicielskiego, były Prezes zeznał, że: (...) *nie pamiętam. I tak jak powiedziałem wcześniej zasiadał tam Wiceprezes ŚSM (...).*

Były Prezes ŚSM zeznał również, że nie zostały opracowane zasady monitorowania i dokonywania bieżących ocen działalności spółki zależnej.

(akta kontroli: Tom I str. 57-73)

Mając na uwadze niekorzystną sytuację finansowo-ekonomiczną E[...] oraz brak skutecznych działań byłego Prezesa należy uznać, że nadzór właścicielski nad E[...] miał charakter jedynie pozorny.

2. Zarząd Spółki udzielił E[...] pożyczki w kwocie 20 500,00 tys. zł oraz podpisał oświadczenie o przyjęciu przekazu wierzytelności w wysokości 5 000,00 tys. zł, tj. o wartościach przekraczających 30 tys. euro bez wymaganej zgody Rady Nadzorczej, co było niezgodnie z § 19 pkt 4 lit. c aktu założycielskiego Spółki.

Zgodnie z § 19 pkt 4 lit. c aktu założycielskiego Spółki (w brzmieniu po 26 maja 2015 r.) rozporządzenie prawem o wartości przekraczającej 30 tys. euro wymagało uzyskania zgody Rady Nadzorczej.

W dniu 22 lutego 2017 r. ŚSM zawarła z E[...] umowę pożyczki w kwocie 20 500 tys. zł. Pożyczka miała być wykorzystana przez E[...] na sfinansowanie projektu związanego z Centrum Przetwarzania Danych dla Administracji Samorządowej pod nazwą Centrum Usług Wspólnych.

(akta kontroli: Tom IX str. 377-379)

Pismem z dnia 3 listopada 2017 r. Prezes ŚSM poinformował E[...], że odstępuje od umowy pożyczki ze względu na fakt, że zwrot pożyczki jest wątpliwy z powodu złego stanu majątkowego E[...] oraz zagrożenia jej niewypłacalności. W piśmie zawarto informację, że E[...] została pozwana przez MAG (...) S.A. na kwotę 5 000,0 tys. zł i w

sprawie został wydany nakaz zapłaty. Ponadto wskazał, że cel na jaki została udzielona pożyczka nie zostanie osiągnięty, ze względu na odstąpienie przez E[...] od umowy z N[...].

(akta kontroli: Tom IX str. 390)

W dniu 16 lipca 2019 r. ŚSM zawarła z E[...] porozumienie, w którym Strony potwierdziły m.in. skuteczne odstąpienie od umowy pożyczki z dnia 22 lutego 2017 r. na kwotę 20 500,0tys. zł

(akta kontroli: Tom IX str. 391)

Były Prezes ŚSM w zakresie umowy pożyczki na 20 500 tys. zł zawartej pomiędzy E[...] a ŚSM wyjaśnił Radzie Nadzorczej⁹⁷, że nie pamięta czy była wyrażona zgoda Rady Nadzorczej w zakresie jej udzielenia. Nie przypomina sobie, aby oficjalnie była taka zgoda wyrażona, uchwały w tej sprawie również nie pamięta. Wskazał, że w związku z umową nie zostały przekazane żadne środki, gdyż umowa nie została wykonana, pożyczka nie została uruchomiona i została rozwiązana. Ponadto wyjaśnił, że zamierzał sfinansować pożyczkę dla E[...] w ramach finansowania RPO otrzymanego z UM WŚL.

(akta kontroli: Tom IX str. 534, 536)

14 czerwca 2019 r. Rada Nadzorcza ŚSM zawnioskowała do Zgromadzenia Wspólników o nieudzielenie absolutorium, m.in. w związku z zawarciem umowy pożyczki na 20 500 tys. zł bez żadnego zabezpieczenia oraz udzielanie innych pożyczek na łączną kwotę 240 000 zł według stanu na 31 grudnia 2018 r.

(akta kontroli: Tom IX str. 475-489)

W zakresie udzielonej przez ŚSM w dniu 22 lutego 2017 r. E[...] pożyczki na 20 500 tys. zł, przesłuchiwana Członek Rady Nadzorczej zeznała, że o takiej pożyczce dowiedziała się, z tego co pamięta, w 2019 r. Prezes ŚSM nie wnioskował do Rady Nadzorczej o zgodę na udzielenie pożyczki w tym zakresie. *Zeznała, że (...) w mojej ocenie zrobił to bezprawnie.*

(akta kontroli: Tom I str. 45-53)

W odpowiedzi m.in. na pytanie dlaczego podpisał z E[...] umowę pożyczki na 20 500 tys. zł, skoro ŚSM nie dysponowała takimi środkami, były Prezes zeznał, że: *(...) nie miałem zgody Rady Nadzorczej na podpisanie takiej umowy. Nie powinienem był tego podpisywać. Te pieniądze miały pochodzić z dofinansowania z Urzędu Marszałkowskiego, miały zostać pożyczone E[...]OWI, a później E[...] po wygraniu przetargów miał tę pożyczkę splacać ŚSM, która splaciłaby pożyczkę [AD (...) – przyp. NIK].*

(akta kontroli: Tom I str. 57-73)

Prezes Zarządu Spółki w piśmie z dnia 28 kwietnia 2022 r. wskazała, że nie posiada dokumentacji wyrażającej zgodę na udzielenie ww. pożyczki.

(akta kontroli: Tom I str. 542)

W dniu 27 lipca 2017 r. Prezes ŚSM podpisał oświadczenie o przyjęciu przekazu wierzytelności w wysokości 5 000,00 tys. zł firmie MAG (...) S.A., w którym to oświadczył, że na podstawie umowy pożyczki zawartej z E[...] w dniu 22 lutego 2017 r. E[...] przysługuje wierzytelność w stosunku do ŚSM o wartości 5 000,00 tys. zł na zapłatę z tytułu faktury nr FS-29/06/2017 z dnia 26 czerwca 2017 r.

Były Prezes ŚSM w dniu 17 maja 2019 r. złożył przed Radą Nadzorczą wyjaśnienia w których wskazał, że w związku z podpisaniem przekazu dopiero w sierpniu

⁹⁷ W dniu 17 maja 2019 r.

zorientował się, że umowa pomiędzy E[...] a N[...] S.A. nie zostanie wykonana. Nie pamięta czy była zgoda Rady Nadzorczej na podpisanie tego przekazu.

W dokumentacji Spółki nie było uchwał Rady Nadzorczej w zakresie zgody na zaciągnięcie zobowiązania przez Spółkę w ww. formie.

(akta kontroli: Tom IX str. 434, 535-538)

Spółka w piśmie z dnia 28 kwietnia 2022 r. wskazała, że nie posiada dokumentacji wyrażającej zgodę na przyjęcie ww. przekazu.

(akta kontroli: Tom I str. 542)

3. W zawartych z E[...] pięciu umowach pożyczki, z których cztery zostały wypłacone w łącznej wysokości 190 000,00 zł, Zarząd ŚSM nie zabezpieczył należycie interesów Spółki, co uniemożliwiło skuteczne wyegzekwowanie ich zwrotu.

Pożyczki dla E[...] wypłacono w dniach:

- 9 września 2016 r. – 50 000,00 zł,

- 14 grudnia 2016 r. – 50 000,00 zł,

- 28 kwietnia 2017 r. – 50 000,00 zł,

- 27 lipca 2017 r. – 40 000,00 zł.

(akta kontroli: Tom IX str. 2-7, 380-389)

Były Prezes ŚSM w odpowiedzi na pytanie czy dokonywał jakichkolwiek analiz czy te pożyczki mają szansę spłaty, zeznał, że: (...) założenie było takie, że E[...] będzie większy od ŚSM i będzie realizował projekty nawet poza krajem. Tak więc w założeniu miał mieć możliwość spłaty pożyczek. W odpowiedzi na pytanie na jaki cel były udzielane faktycznie te pożyczki, dlaczego nie zawierały żadnych mechanizmów zabezpieczających interes pożyczkodawcy w celu terminowego i pełnego ich zwrotu, były Prezes zeznał, że: (...) miały umożliwić spółce funkcjonowanie w okresie startowym. ŚSM nie miała funduszy na dokapitalizowanie E[...] dlatego w ten sposób mieli to odpracować.

W zakresie działań jakie podejmował były Prezes w celu wyegzekwowania zwrotu pożyczek ten zeznał, że nieskutecznie próbował nawiązać kontakt z Prezesem.

(akta kontroli: Tom I str. 57-73)

Sprawozdanie finansowe za 2018 r. E[...] wskazywało, że łączne zobowiązania E[...] wobec jednostek powiązanych wyniosły 213 444,70 zł (w tym 190 000,00 zł z tytułu czterech udzielonych i niespłaconych pożyczek)

(akta kontroli: Tom IX str. 233)

Główna Księgowa ŚSM wyjaśniła, że w bilansie Spółki za 2018 r. zaktualizowano wartości niefinansowe poprzez dokonanie odpisu udziałów E[...] w wysokości 50 000,00 zł oraz z tytułu pożyczek udzielonych E[...].

(akta kontroli: Tom IV str. 549)

Zdaniem NIK, były Prezes Spółki postąpił nierzetelnie zawierając z E[...] umowy pożyczki bez zawarcia w nich mechanizmów zabezpieczających interes Spółki w zakresie terminowego i pełnego ich zwrotu.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

Spółka nie sprawowała faktycznego nadzoru nad spółką zależną E[...]. W wyniku nierzetelnych działań byłego Prezesa Spółki, który nie zabezpieczył należycie

interesów ŚSM, nie odzyskała pożyczonych pieniędzy. NIK negatywnie ocenia zawarcie, bez uprzedniej zgody Rady Nadzorczej, umowy pożyczki dla E[...] o wartości 20 500,00 tys. zł oraz podpisanie oświadczenia o przyjęciu przekazu wierzytelności w wysokości 5 000,00 tys. zł.

3. Sytuacja ekonomiczno-finansowa Spółki (w szczególności w kontekście wpływu, jaki wywarło na nią zaangażowanie Spółki w badane przedsięwzięcia inwestycyjne i kapitałowe) oraz podejmowane w związku z tym działania, a także współdziałanie z Miastem Gliwice jako właścicielem Spółki (jej wszystkich udziałów)

Opis stanu faktycznego

Ustalone na podstawie sprawozdań finansowych wielkości podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych w latach 2015-2021 przedstawiały się następująco:

Nazwa wskaźnika							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ⁹⁸
Struktura kapitału	2,31	0,56	0,67	0,50	0,63	1,46	8,93
Kapitał własny na 1 udział (zł)	427,85	452,94	420,4	271,18	296,55	340,02	375,72
Ogólne zadłużenie (%)	30,25	64,04	59,76	66,81	61,35	40,60	8,06
Zadłużenia długoterminowe	0,11	1,28	0,96	1,16	0,71	0,15	0
Zadłużenie kapitału własnego	0,43	1,78	1,49	2,01	1,59	0,68	0,11
Natychmiastowa płynność finansowa ⁹⁹	0,91	0,38	0,65	0,23	0,81	0,64	1,98
Ogólna płynność III	3,56	0,89	1,39	0,75	1,29	1,34	3,65
Rentowność aktywów ROA	-0,04	-0,04	0,00	-0,18	0,01	0,01	0,02
Rentowność kapitału ROE	-0,06	-0,11	0,01	-0,55	0,01	0,02	0,03
Rentowność sprzedaży netto ROS	-0,08	-0,10	0,01	-0,42	0,01	0,03	0,04

W okresie realizacji Projektu CUW Spółka utraciła równowagę i wiarygodność finansową oraz spadła jej zdolność do samofinansowania. Najgorsza sytuacja miała miejsce w 2018 r. kiedy Spółka finansowana była głównie zobowiązaniami, a wskaźniki: ogólnego zadłużenia, zadłużenia długoterminowego oraz zadłużenia kapitału wyniosły wtedy odpowiednio: aż 66,81%, 1,16 oraz 2,01. Powyższe świadczyło o utracie możliwości sfinansowania zobowiązań kapitałem własnym.

W 2018 r. wartość jednego udziału Spółki była najniższa i wynosiła 271,18 zł.

Wysokie zadłużenie Spółki przyczyniło się do pogorszenia sytuacji finansowej. Najgorsza sytuacja miała miejsce również w 2018 r., kiedy na 1 zł zobowiązań krótkoterminowych przypadło 0,75 zł wartości aktywów obrotowych, co świadczyło o braku możliwości pokrycia swoich bieżących zobowiązań płynnymi aktywami.

W okresie objętym kontrolą, za wyjątkiem 2018 r., wskaźniki natychmiastowej płynności finansowej kształtowały się na korzystnym poziomie. Wynikało to głównie z faktu utrzymywania w dniu bilansowym wysokiego stanu środków pieniężnych

⁹⁸ Dane pochodzą ze sprawozdania finansowego za 2021 r. przed weryfikacją przez biegłego rewidenta.

⁹⁹ Do obliczenia wskaźnika inwestycje krótkoterminowe skorygowano o środki z rachunków wadium ZFSS oraz rachunków strefy płatnego parkowania.

w kasie i na rachunkach bankowych. Zgodnie z sprawozdaniami finansowymi najwyższy stan środków pieniężnych wyniósł: 6 775,9 tys. zł¹⁰⁰.

Odniesienie w koszty 2018 r. skutków nieudanego Projektu CUW oraz zobowiązań z tytułu przyjęcia przekazu na rzecz spółki MAG (...) S.A. przyczyniły się do dużego spadku rentowności Spółki.

Praktycznie zerowa rentowność Spółki gwałtownie spadła w 2018 r., kiedy na każdą złotówkę wniesionego kapitału przypadało aż 0,55 zł straty.

W latach 2015 – 2017 realizacja Projektu CUW nie miała znacznego wpływu na wynik finansowy, ponieważ koszty związane z realizacją Projektu były aktywowane na koncie środki trwałe w budowie. Dowody księgowo związane z projektem CUW nie spełniały wymogów ustawy o rachunkowości o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Przyczyną straty w latach 2015-2016 była strata na sprzedaży spowodowana głównie wzrostem kosztów działalności operacyjnej. W 2015 r. wzrosły w stosunku do ubiegłego roku koszty amortyzacji o 207%, zużycie materiałów i energii o 72% oraz wynagrodzeń o 28%. W 2016 r. największy wzrost kosztów dotyczył usług obcych 85%, amortyzacji 44 %, a także zużycia materiałów i energii 40%. W 2017 r. Spółka wykazała zysk spowodowany spadkiem kosztów operacyjnych, głównie wynagrodzeń. Spadek wynagrodzeń o 21% w stosunku do roku ubiegłego podyktowany był redukcją zatrudnienia.

2018 r. Spółka zakończyła zyskiem ze sprzedaży, co oznaczało, że była rentowna na swojej podstawowej działalności. Jednakże na skutek dodatkowych zobowiązań związanych bezpośrednio i pośrednio z Projektem CUW (np. działalność spółki zależnej E[...]) w 2019 r. nowy Zarząd Spółki dokonał korekty sprawozdania finansowego za 2018 r.

W pierwszej wersji¹⁰¹ w sprawozdaniu Spółka prezentowała stratę za 2018 r. w wysokości 70,68 zł, a w drugiej wersji¹⁰² wykazała stratę w wysokości 7 243 173,74 zł.

Spółka nie uwzględniła w sprawozdaniu finansowym za 2017 r. zobowiązania wobec BF (...) S.A. (wcześniej MAG (...) S.A.) z tytułu przyjęcia przekazu o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: Tom III str. 556-573, 588-609, 649-674, 717-741,
Tom IV str. 213-251, 283-323, 560)

Różnica w wyniku finansowym za 2018 r. wynikała z korekty kosztów z tytułu utworzenia:

- 1) rezerwy na zobowiązanie wobec BF (...) S.A. (wcześniej MAG (...) S.A.) z tytułu przyjęcia przekazu w wysokości 5 502 080,01 zł (należność główna, koszty procesu wraz z odsetkami);
- 2) odpisów na długoterminowe aktywa finansowe związane z posiadanymi udziałami i udzielonymi pożyczkami spółce E[...] w wysokości 263 444,70 zł;
- 3) odpisu aktualizacyjnego wartość środków trwałych w budowie w wysokości 974 083,53 zł (w tym na brakujące w ramach realizowanego Projektu CUW oprogramowanie portal e-usług publicznych o wartości 807 956,10 zł¹⁰³);

¹⁰⁰ Sprawozdanie na 31 grudnia 2021 r.

¹⁰¹ Sporządzone dnia 29 marca 2019 r.

¹⁰² Sporządzone dnia 11 czerwca 2019 r.

¹⁰³ Całkowita wartość oprogramowania 815 600 zł netto.

4) odpisu należności od ZDM¹⁰⁴ w wysokości 301 809, 55 zł (dotyczy pełnienia funkcji operatora strefy płatnego parkowania).

Ponadto skorygowano przychody w wysokości 201 685,27 zł¹⁰⁵, które były związane z realizacją jednego z kontraktów¹⁰⁶.

Spółka niezgodnie z ustawą o rachunkowości prezentowała w sprawozdaniach finansowych należności od Spółki E[...], zobowiązania z tytułu pożyczki zaciągniętej na realizację projektu CUW oraz zastawy od ww. pożyczki i kredytu obrotowego o czym dalej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: Tom II str. 717-741, Tom III str. 313-314, Tom IV str. 549-556, 679)

Kolejne lata, tj. 2019-2020 Spółka zakończyła zyskiem, w tym zyskiem ze sprzedaży, co było efektem zmniejszenia kosztów operacyjnych, głównie kosztów usług obcych, które w 2019 r. spadły aż o 53% w stosunku do roku ubiegłego, a w 2020 r. o 24%. Prowadzona polityka redukcji kosztów pozwoliła w 2020 r., pomimo spadku przychodów ze sprzedaży o 13%, na uzyskanie zysku na sprzedaży.

(akta kontroli: Tom IV str. 213-251, 283-323)

Sprawozdania finansowe Spółki oraz sprawozdania Zarządu z działalności podlegały ocenie Rady Nadzorczej, a następnie rozpatrzeniu i zatwierdzeniu przez Zgromadzenie Wspólników. Rada Nadzorcza pozytywnie opiniowała sprawozdania finansowe oraz sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za lata 2015-2020. W 2019 r. Rada Nadzorcza negatywnie zaopiniowała sprawozdanie finansowe i sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za 2018 r. złożone przez poprzedni Zarząd. W ww. okresie Zgromadzenie Wspólników zatwierdzało sprawozdania finansowe i sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz udzielało absolutorium Zarządowi. W 2019 r. Zgromadzenie Wspólników nie udzieliło absolutorium byłemu Zarządowi Spółki.

W każdym z lat objętych kontrolą Zgromadzenie Wspólników udzielało absolutorium członkom Rady Nadzorczej.

(akta kontroli: Tom II str. 542-550)

Sprawozdania finansowe za lata 2015-2020 były składane w rejestrze sądowym.

(akta kontroli: Tom III str. 812, Tom IV str. 282, 388-390)

Sprawozdanie finansowe za rok 2015 nie podlegało badaniu. Sprawozdania finansowe za lata 2016-2020 przed zatwierdzeniem były badane przez biegłego rewidenta. Uchwałami nr: 5/2016 z dnia 24 czerwca 2016 r., 5/2017 z dnia 27 czerwca 2017 r., 10/2019 z dnia 27 czerwca 2019 r. Zgromadzenie Wspólników zadecydowało o pokryciu straty kolejno za 2015, 2016 i 2018 rok zyskami przyszłych okresów.

Uchwałami: 3/2018 z dnia 9 lipca 2018 r., 11/2020 z dnia 6 lipca 2020 r., 4/2021 z dnia 18 czerwca 2021 r. Zgromadzenie Wspólników zadecydowało o przeznaczeniu zysku kolejno za 2017, 2019 i 2020 rok na pokrycie straty z lat ubiegłych.

(akta kontroli: Tom II str. 542-550)

Spółka nie prowadziła na bieżąco ksiąg rachunkowych oraz nie dokonywała zamknięcia okresów sprawozdawczych zgodnie z ustawą o rachunkowości o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*

W kontrolowanych latach nie wystąpiła sytuacja określona w art. 233 Ksh wymagająca zwołania Zgromadzenia Wspólników w celu powzięcia uchwały dotyczącej dalszego

¹⁰⁴ Zarząd Dróg Miejskich w Gliwicach.

¹⁰⁵ Nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z 13 maja 2019 r. Sygn. akt X Gne 221/19.

¹⁰⁶ Kontraktu Hala Podium.

istnienia spółki¹⁰⁷. Najgorzej procentowa relacja określona w ww. artykule kształtowała się w 2018 r. kiedy skumulowana strata stanowiła 91,5% sumy kapitału zapasowego i połowy kapitału podstawowego.

(akta kontroli: Tom III str. 729-741)

Na podstawie zarządzeń Prezydenta Miasta Gliwice¹⁰⁸ Rada Nadzorcza miała obowiązek opiniowania planu finansowego i inwestycyjno-remontowego.

Z protokołów posiedzeń Rady Nadzorczej nie wynika, żeby za rok 2016 Rada Nadzorcza opiniowała czy omawiała ww. plany. Uchwałą nr 7/2016 z dnia 24 listopada 2016 r. Rada Nadzorcza przyjęła plan zadań inwestycyjnych oraz plan zadań remontowych na 2017 r., a na posiedzeniu, które odbyło się w dniu 6 marca 2018 r. Zarząd przedstawił plan rzeczowo-finansowy Spółki na 2018 r.

Od 2019 r. plany finansowe i remontowo-inwestycyjne były opiniowane przez Radę Nadzorczą.

(akta kontroli: Tom II str. 551-568)

Planowane inwestycje stanowiły uzasadnienie do wniosków o podwyższenie kapitału zakładowego kierowanych do Wydziału Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta Gliwice lub Prezydenta Miasta. W okresie objętym kontrolą Zarząd Spółki zwracał się do Miasta Gliwice o podwyższenie kapitału zakładowego na wydatki ujęte w planach zadań inwestycyjnych w poszczególnych latach.

Na prośbę o przedłożenie do kontroli wniosków o podwyższenie kapitału zakładowego w latach 2015-2021 kierowanych przez Zarząd ŚSM do Wydziału Nadzoru Właścicielskiego lub Prezydenta Miasta Główna Księgowa i Dyrektor Działu IT wyjaśnili, że (...) w siedzibie Spółki brak wniosków za okres od 2015 do 2017 (zmiany VI-IX). Obecny zarząd nie posiada informacji w jaki sposób zarząd funkcjonujący w spółce do dnia 30.04.2019 r. wnioskował o podwyższenia kapitału.

W załączniku do wniosku o podwyższenie kapitału zakładowego na 2016 r. ujęte było zadanie inwestycyjne pt. Utworzenie Centrum Usług Wspólnych na kwotę 20 500 tys. zł. W 2016 r. Spółka uzyskała podwyższenie kapitału zakładowego na realizację zadań inwestycyjnych na kwotę 2 500 tys. zł.

(akta kontroli: Tom I str. 260, Tom II str. 474-541, 568a-570)

Główna Księgowa i Dyrektor Działu IT przedstawili wykaz zadań remontowo-inwestycyjnych zrealizowanych w latach 2019-2021 oraz wyjaśnili, że: (...) Obecny zarząd nie posiada informacji czy zarząd funkcjonujący do dnia 30.04.2019 r. tworzył plany finansowe w latach 2015-2018 i plany remontowe i inwestycyjne Spółki w latach 2015, i 2017-2018, gdyż w siedzibie spółki nie ma ww. dokumentów. Główna Księgowa i Dyrektor Działu IT wyjaśnili również, że (...) zarząd nie posiada informacji jakie zadania zostały zrealizowane z planów remontowo-inwestycyjnych za lata 2015-2018, przez zarząd funkcjonujący do dnia 30.04.2019.

(akta kontroli: Tom I str. 256-261)

W okresie objętym kontrolą Spółka pozyskała następujące środki pieniężne na dofinansowanie inwestycji¹⁰⁹, w formie podniesienia kapitału podstawowego:

- 1 000 tys. zł na realizację planu w 2015 r. (planowana wartość inwestycji 8 299,7 tys. zł),

¹⁰⁷ O czym mowa w art. 233 Ksh

¹⁰⁸ <https://bip.gliwice.eu/rejestr-zarzadzen-prezydenta-miasta-gliwice> Załącznik nr.1 do Zarządzenia Nr PM-5405/13 z 5 grudnia 2013 r. t.j. pkt II 3.B, załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr PM-1308/19 z 9 października 2019 r. pkt II 3 B

¹⁰⁹ W 2020 r. na zadania inwestycyjno-remontowe

- 2 500 tys. zł w 2016 r. (planowana wartość inwestycji 58 156,3 tys. zł, w tym CUW 20 500 tys. zł),
- 4 700 tys. zł w 2017 r. (planowana wartość inwestycji 18 003,9 tys. zł),
- 5 850 tys. zł w 2020 r. (planowana wartość inwestycji i remontów 5 850 tys. zł)
- 4 500 tys. zł w 2021 r. (planowana wartość inwestycji 4 696,6 tys. zł).

Dodatkowo Spółka otrzymała:

- 2 500 tys. zł w 2015 r. na adaptację budynku przy ul. Tarnogórskiej 127,
- 2 500 tys. zł w 2019 r. na modernizację infrastruktury serwerowej, teletechnicznej, sieciowej, monitoringu i towarzyszącej,
- 114,5 tys. zł w 2020 r. na inwestycje w zakresie totemów,
- 268,5 tys. zł na budowę infrastruktury monitoringu związanego z budżetem obywatelskim.

Z uwagi na brak możliwości ustalenia wydatków Spółki za okres 2015-2018 w podziale na poszczególne zadania, poniżej zaprezentowano łączne wydatki inwestycyjne:

- 6 643,0 tys. zł w 2015 r.,
- 24 396,6 tys. zł w 2016 r., w tym CUW 23 548,8 tys. zł,
- 2 668,6 tys. zł w 2017 r., w tym CUW 1 371,0 tys. zł,
- 2 091,5 tys. zł w 2018 r., w tym CUW 1 162,7 tys. zł.

Na podstawie zapisów szczegółowych w księgach rachunkowych ustalono, że Spółka wydatkowała do 31 grudnia 2015 r. na adaptację budynku przy ul. Tarnogórskiej 127 łącznie 70,9 tys. zł z tego w 2015 r. 1 tys. zł.

(akta kontroli: Tom II str. 663-729)

W wyjaśnieniach Główna Księgowa i Dyrektor Działu IT przedstawili zakres rzeczowy zadań inwestycyjnych ujętych w swoich planach i realizowanych w latach 2020-2021 oraz wykazała, że Spółka wydatkowała na zadania inwestycyjne, na które otrzymała środki w postaci dokapitalizowania następujące kwoty: 340,3 tys. zł w 2020 r.¹¹⁰ oraz 940 tys. zł w 2021 r. Dodatkowo Spółka wydatkowała 173,6 tys. zł w 2019 r. na modernizację infrastruktury sieciowej i monitoringu, 89 tys. zł w 2020 r. na inwestycje w zakresie totemów oraz 131,9 tys. zł w 2021 r. na budowę infrastruktury monitoringu związanego z budżetem obywatelskim.

(akta kontroli: Tom I str. 256-260)

W latach 2019 – 2021 ŚSM nie realizowała wszystkich zadań, na które otrzymywała środki w postaci dokapitalizowania. W 2019 r nie przeprowadziła modernizacji infrastruktury serwerowej, teletechnicznej i towarzyszącej. W 2020 r. z 23 pozycji zadań, które znalazły się w planie remontowo-inwestycyjnym, na które otrzymała w całości środki, realizowała jedynie osiem zadań, a w 2021 r. z 27 zadań realizowała jedynie 15.

Jak wyjaśnili Główna Księgowa i Dyrektor Działu IT (...) *oszczędności w stosunku do planów inwestycyjnych powstały m.in. ze względu na przeciągające się postępowania o zamówienia publiczne, niższe ceny uzyskane w wyniku postępowań niż wstępnie oszacowane wartości inwestycji czy remontów, przesunięcia terminów realizacji ze względu na COVID-19, a także przesunięcia w zakresie realizacji zadań np. standaryzacja Miejskich Jednostek Organizacyjnych. Jednocześnie środki*

¹¹⁰ Plan obejmował inwestycje wraz z remontami

finansowe, które nie zostały wydatkowane znajdują się na rachunkach bankowych spółki celem zabezpieczenia przyszłych inwestycji i zadań statutowych.

(akta kontroli: Tom I str. 261)

Na podstawie zarządzeń Prezydenta Miasta Gliwice¹¹¹ do obowiązków członków Zarządu należało przedkładanie do Wydziału Nadzoru Właścicielskiego Urzędu informacji na temat aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów za każdy miesiąc objęty sprawozdaniem nie później niż do 22 dnia następującego po miesiącu sprawozdawczym. Kwestie przedkładania ww. informacji przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Wobec pogarszającej się sytuacji finansowej Spółki były Zarząd opracował w dniu 20 lipca 2018 r. plan naprawczy dotyczący wyjścia z zadłużenia z tytułu pożyczki. Założenia planu przewidywały w przypadku braku otrzymania dofinansowania z RPO WSL pozyskanie kredytu komercyjnego w banku celem spłaty pożyczki. Jednocześnie rozważano możliwość sprzedaży części stworzonego CUW klientom komercyjnym, z utrzymaniem tej infrastruktury przez ŚSM. Zarząd planował ustalenie możliwości komercyjnego świadczenia usług kolokacji zasobów, wirtualizacji zasobów teleinformatycznych, wykonywania archiwizacji danych na rzecz samorządów, które podpisały za Spółką listy intencyjne w ramach przygotowywanego projektu unijnego.

Spółka przygotowywała wycenę audytu jednostek budżetowych pod względem bezpieczeństwa teleinformatycznego, którego efektem miało być wykazanie na jakim poziomie infrastruktura wytworzona przez Spółkę w ramach Projektu CUW ograniczy koszty ponoszone przez jednostki Miasta Gliwice.

(akta kontroli: Tom IV str. 619-620)

Plan naprawczy ograniczał się do zastąpienia pożyczki innym źródłem finansowania i poszukiwania sposobów wykorzystania infrastruktury zakupionej w ramach CUW. Nie odnosił się do istotnych problemów dotyczących funkcjonowania Spółki, takich jak wysokie koszty działalności operacyjnej, a także konieczności zdiagnozowania nierentownych zadań realizowanych przez Spółkę oraz ustalenia przyczyny tego stanu.

Funkcjonujący od maja 2019 r. Zarząd przystąpił do analizy sytuacji Spółki i podjął m.in. następujące działania naprawcze:

- ograniczenie kosztów poprzez analizę zasadności zawartych umów na obsługę prawną i usługi doradcze,
- uporządkowanie i wstępną weryfikacja dokumentacji Spółki,
- ustalenie nowej strategii prowadzenia spraw sądowych,
- przeprowadzenie negocjacji z pożyczkodawcą,
- podjęcie decyzji o likwidacji Spółki E[...],
- przeprowadzenie inwentaryzacji sprzętu i oprogramowania zakupionego w ramach CUW oraz zagospodarowanie tego sprzętu do świadczenia usług Data Center dla jednostek miejskich,
- podjęcie decyzji o zaniechaniu realizacji niektórych projektów,
- wprowadzenie analiz miesięcznych wskaźników finansowych (przede wszystkim płynności i relacji określonej w art. 233 Ksh), przygotowanie planu finansowego i inwestycyjno-remontowego Spółki.

¹¹¹ Załącznik nr.1 do Zarządzenia Nr PM-5405/13 z 5 grudnia 2013 r. t.j. pkt II 4.B, załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr PM-1308/19 z 9 października 2019 r. pkt II 4 B

Najważniejsze założenia kontynuowanego planu naprawczego w latach 2020-2021 dotyczyły: utrzymania procesu reorganizacji zarządzania Spółką, uzyskania finansowania na realizację celów Spółki, zakończenia sporów sądowych, rozwijania działalności operacyjnej w roku 2020 i latach następnych oraz wytyczenia celów długookresowych. Zarząd planował m.in. takie działania jak: pozyskanie nowych kontraktów, podpisywanie istotnych umów przychodowych w trybie wieloletnim, pozyskanie środków w formie podwyższenia kapitału na realizację inwestycji dotyczących uruchomienia usług w ramach koncepcji Data Center, przegląd kontraktów pod kątem rentowności, zaplanowanie inwestycji dotyczącej budowy profesjonalnej serwerowni, optymalizację struktury organizacyjnej, wprowadzenie zasad wynagradzania w zamian za efektywność, standaryzację wywiadu technicznego, jako narzędzia, które umożliwi optymalną kalkulację ceny świadczonych usług, itp.

Ustalono następujące wskaźniki monitorowania planu naprawczego: podpisane kontrakty, spłata zobowiązania z tytułu pożyczki, zakończenie sporów prawnych i wskaźniki finansowe.

(akta kontroli: Tom IV str. 621-677)

Nadzór nad Spółką we wszystkich dziedzinach jej działalności sprawowała Rada Nadzorcza¹¹² składająca się z co najmniej trzech członków. Kadencja członków RN wynosiła trzy lata. Zgodnie z regulaminem obowiązującym do dnia 6 grudnia 2017 r. RN zobowiązana była odbywać posiedzenia co najmniej raz na trzy miesiące i nie rzadziej niż trzy razy w roku obrotowym¹¹³. W latach 2015-2021 RN odbyła kolejno dziewięć, sześć, 11, 11, 13, 14, dziewięć posiedzeń. Podczas posiedzeń RN omawiała realizację planów rzeczowo-finansowych, projekty realizowane przez Spółkę, wyniki finansowe, wpływające skargi na działalność Zarządu lub Spółki, opiniowała sprawozdania finansowe i sprawozdania Zarządu z działalności oraz omawiała inne problemy zgłaszane przez Zarząd lub przez Miasto Gliwice.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dziesięć zbadanych dowodów księgowych ujętych w księgach rachunkowych Spółki w 2016 i 2017 roku nie spełniało wymogów określonych w art. 22 ust. 1 w związku z art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości oraz w § 2 i 7 obowiązującej w Spółce instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych.

Zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości dowody księgowe powinny być m.in. kompletne tj. zawierające co najmniej dane określone w art. 21 ww. ustawy. W myśl art. 21 ust. 1 pkt 6 cytowanej ustawy dowód księgowy powinien zawierać co najmniej stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania.

W Spółce zasady kontroli wewnętrznej i obiegu dokumentów finansowo-księgowych regulowała *Instrukcja kontroli wewnętrznej i obiegu dokumentów finansowo-księgowych* wprowadzona zarządzeniem Prezesa nr SSM/6/16/Z z 15 kwietnia 2016 r.¹¹⁴ Przedmiotowa instrukcja¹¹⁵ wprowadzała następujące wymogi w zakresie kontroli dokumentów finansowo-księgowych:

¹¹² Dalej: „RN”.

¹¹³ Od 7 grudnia 2017 r. raz na kwartał.

¹¹⁴ Okres obowiązywania od 1 maja 2016 r. do 31 grudnia 2019 r. dalej Instrukcja

¹¹⁵ § 2 i 7 Instrukcji

a) kontrolę merytoryczną wraz z opisem operacji gospodarczej wykonanym przez pracownika odpowiedzialnego za dokonywanie zakupów z odniesieniem do dokumentu stanowiącego podstawę zaciągnięcia zobowiązania tj. umowy, zlecenia, wniosku zakupowego itp. Kontrolę merytoryczną wykonywał Prezes lub upoważniony pracownik. Dokumenty każdorazowo zatwierdzał Dyrektor Zarządzający;

b) sprawdzenie pod względem formalno-rachunkowym (uprawniona Główna Księgowa);

c) zatwierdzenie do wypłaty (uprawniony Prezes Zarządu).

Potwierdzeniem sprawdzenia powinny być czytelne podpisy lub składane wraz z odciskiem pieczęci imiennej i datą.

Uchwałą Zarządu ŚSM z dnia 31 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia zmian do struktury organizacyjnej, zostało zlikwidowane stanowisko Dyrektora Zarządzającego. Nie została wprowadzona w związku z tym zmiana do instrukcji kontroli wewnętrznej i obiegu dokumentów finansowo-księgowych.

(akta kontroli: Tom III str. 3-25)

Spośród dowodów dotyczących Projektu CUW wybranych do szczegółowego badania¹¹⁶ cztery nie posiadały opisu operacji. Żaden z poddanych badaniu dowodów nie był zatwierdzony przez Dyrektora Zarządzającego, co było niezgodne z § 7 Instrukcji

Spośród 10 kontrolowanych dowodów cztery nie były sprawdzone pod względem merytorycznym, dziewięć pod względem formalno-rachunkowym, cztery nie zatwierdzono do wypłaty, co było niezgodne z art. 21 ust. 1 pkt 6 i art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości oraz § 2 i 7 Instrukcji

(akta kontroli: Tom III str. 1-2, 80-81, 87-88, 96-97, 100-101, 106-111, 119-120, 126-129, 164-169)

Jak zeznała była Główna księgowa Spółki, (...) wielokrotnie zwracałam się do Zarządu, że do księgowości wchodzi dokumentacja niekompletna, Zarząd nie reagował na to i zawsze mówił, że pan [doradca byłego Prezesa – przyp. NIK] ze mną to wyjaśni co nigdy nie doszło do skutku.

Na pytanie, dlaczego w księgach rachunkowych ujmowano niezgodnie z obowiązującą instrukcją kontroli wewnętrznej i obiegu dokumentów finansowo-księgowych niesprawdzone i niezatwierdzone dowody doradca byłego Prezesa zeznał: *To pytanie nie do mnie tylko do Głównej księgowej Spółki.*

(akta kontroli: Tom I str. 77, 122)

Jak wyjaśniła Prezes Zarządu (...) Obecny Zarząd Spółki nie posiada informacji, dlaczego część dokumentów związanych z Projektem CUW nie zawiera informacji o sprawdzeniu ich pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym zgodnym z obowiązującą w Spółce w tamtym czasie instrukcją obiegu dokumentów finansowo-księgowych.

(akta kontroli: Tom I str. 223-224)

2. Brak prezentacji w sprawozdaniu finansowych za 2017 r. zobowiązania wobec BF (...) S.A. (wcześniej MAG (...) S.A.) z tytułu przyjęcia przekazu, co stanowiło naruszenie art. 4 ust. 1, 1a i 1b ustawy o rachunkowości.

Art. 4 ust. 1, 1a i 1b ustawy o rachunkowości regulują kwestie rzetelnego i jasnego przedstawiania sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego podmiotu.

¹¹⁶ Badaniu poddano 10 faktur VAT dotyczących Projektu CUW zaewidencjonowanych na koncie 080 Środki trwałe w budowie o jednostkowej wartości przekraczającej 100 tys. zł.

Postępowaniem upominawczym z dnia 4 grudnia 2017 r. sygn. Akt X GNc 534/17 został wydany przez Sąd Okręgowy w Gliwicach nakaz zapłaty na rzecz Spółki MAG (...) S.A. na kwotę 5 000 tys. zł.

(akta kontroli: Tom X str. 450-451)

Spółka pismem z dnia 15 stycznia 2018 r. złożyła sprzeciw od tego nakazu i wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego za 2017 r. Spółka dysponowała wiedzą o istnieniu zobowiązania z tytułu przyjęcia przekazu, mimo tego nie utworzyła rezerwy określonej w art. 35d ust. 1 ustawy o rachunkowości ani nie zaprezentowała ww. zobowiązania w informacji dodatkowej w sposób określony w art. 48 ust. 1 i 2 cytowanej ustawy.

(akta kontroli: Tom X str. 454-461)

Jak zeznała była Główna księgowa Spółki (...) dokumenty były przede mną ukrywane. Wiedziałam o nich z innych źródeł, tj. z Urzędu Miasta w Gliwicach.

Jak zeznał doradca byłego Prezesa (...) trudno mi powiedzieć, dlaczego nie zostało to ujęte. Ja dowiedziałem się o tej sytuacji z MAG (...) od Pani Prezes (...) w maj/czerwiec 2019 r.

(akta kontroli: Tom I str. 78, Tom III str.673, 730-741)

Obecna Główna księgowa ŚSM zeznała, że nie wie, dlaczego w sprawozdaniach finansowych nie były prezentowane sprawy sądowe dotyczące ŚSM, ponieważ nie

pełniła wtedy funkcji głównego księgowego. Natomiast na pytanie, dlaczego w informacji dodatkowej za 2017 r. nie wykazywano spraw sądowych Spółka udzieliła odpowiedzi (...) *obecny Zarząd nie posiada takiej informacji.*

(akta kontroli: Tom I str. 141)

Mając na uwadze powyższe Spółka zgodnie z art. 35d ust. 1 ustawy o rachunkowości mogła była utworzyć w księgach za 2017 r. rezerwę na kwotę 5 152,1 tys. zł¹¹⁷ i zaliczyć ją do kosztów operacyjnych i kosztów finansowych w części dotyczącej odsetek za opóźnienie zgodnie z art. 3 ust.1 pkt 32 lit. e ustawy o rachunkowości. Spółka utworzyła rezerwę z tego tytułu w księgach 2018 r. W sytuacji, gdy nie utworzono rezerwy wykaz toczących się przeciwko Spółce postępowań sądowych powinien zostać zaprezentowany w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego 2017 r. Tym samym nieujęcie w sprawozdaniu finansowych za 2017 r. zobowiązania z tytułu przyjęcia przekazu powodowało nierzetelne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej Spółki.

3. Nierzetelna i niezgodna art. 46 ust. 5 ustawy o rachunkowości, prezentacja w sprawozdaniach finansowych za lata 2016 i 2017 należności z tytułu udzielonych spółce zależnej pożyczek w wysokości odpowiednio 100 tys. zł i 190 tys. zł.

W 2016 r. ŚSM udzieliła spółce E[...] dwie pożyczki na łączną kwotę 100 tys. zł z terminem spłaty do 31 grudnia 2018 r. Zostały one wykazane w sprawozdaniu finansowym za 2016 r. jako długoterminowe aktywa finansowe w pozostałych jednostkach, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale.

(akta kontroli: Tom III str. 588-590, Tom IX str. 380-383)

¹¹⁷ 119,9 tys. zł odsetki za opóźnienie naliczone do 31 grudnia 2017 r. oraz koszty sądowe 32,2 tys. zł.

Ponieważ operacje zawiązane z pożyczkami dotyczyły podmiotów powiązanych, na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 37, 43 i 44 ustawy o rachunkowości powinny być wykazane w sprawozdaniu finansowym za 2016 r. w pozycji długoterminowe aktywa finansowe w jednostkach powiązanych.

W 2017 r. ŚSM posiadała wierzytelność wobec spółki E[...] z tytułu udzielonych pożyczek na łączną kwotę 190 tys. zł z terminem zapadalności 31 grudnia 2018 r. Wierzytelności te zostały wykazane w pozycji długoterminowe aktywa finansowe w pozostałych jednostkach, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale.

(akta kontroli: Tom IX str. 384-387)

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 18 lit. b ustawy o rachunkowości takie wierzytelności powinny zostać wykazane w pozycji krótkoterminowe aktywa finansowe w jednostkach powiązanych.

W odpowiedzi na pytanie, dlaczego należności od E[...] były ujmowane w bilansie w należnościach od jednostek, w których ŚSM posiada zaangażowanie w kapitale była Główna księgowa Spółki zeznała, że nigdy nie widziała umowy E[...], bo nikt tej umowy jej nie przedłożył. Ponadto zeznała, że: (...) *jeżeli chodzi o pożyczki dla E[...] to w momencie, gdy orientowałam się o wypływie pieniędzy ze Spółki prosiłam o dokumentację w tym zakresie. Pan [doradca byłego Prezesa – przyp. NIK] zapewniał mnie, że takie umowy będą dostarczone. I na koniec roku bilansowego widziałam jak [doradca byłego Prezesa – przyp. NIK] sporządzał umowy pożyczki dla*

E[...], które mi przynosił podpisane. Nie pamiętam, dlaczego należności z tytułu tych pożyczek były prezentowane w ten sposób.

(akta kontroli: Tom I str. 77-78)

W powyższej sprawie doradca byłego Prezesa zeznał, że: (...) *Nie pamiętam czy przekazywałem je [Umowy pożyczki udzielone przez ŚSM spółce E[...] - przyp. NIK] (...) [Główniej księgowej Spółki - przyp. NIK]. Na prośbę Pana Prezesa [byłego Prezesa – przyp. NIK] [udostępniłem mu wzór takiej umowy. Na pytania, dlaczego pożyczki były nieprawidłowo prezentowane w sprawozdaniu finansowym doradca byłego Prezesa odpowiedział: (...) Nie chwilę obecną nie jestem w stanie odpowiedzieć na to pytanie. (...) Nie pamiętam na dzień dzisiejszy.*

(akta kontroli: Tom I str. 122)

Mając na uwadze powyższe w sprawozdaniach finansowych za lata 2016-2017 nierzetelnie prezentowano należności Spółki z tytułu udzielonych spółce - córce pożyczek.

4. Nierzetelna i niezgodna z art. 3 ust. 1 pkt 22 ustawy o rachunkowości prezentacja w sprawozdaniach finansowych za poszczególne lata w okresie 2016-2018 oraz 2020 r. zobowiązań z tytułu otrzymanej pożyczki na sfinansowanie realizacji Projektu CUW.

W sprawozdaniach finansowych za:

– 2016 r. Spółka prezentowała zobowiązania krótkoterminowe z tytułu pożyczki w wysokości 4 003,5 tys. zł, a długoterminowe w kwocie 18 915,3 tys. zł.

Natomiast faktycznie w tym okresie obowiązywał do umowy pożyczki aneks nr 2 z dnia 25 listopada 2016 r., według którego wysokość rat stanowiących zobowiązania krótkoterminowe z tytułu pożyczki, tj. z terminem płatności przypadającym do 31 grudnia 2017 r. wynosiła 3 091,7 tys. zł, natomiast zobowiązania długoterminowe z ww. tytułu stanowiły kwotę 19 827,1 tys. zł;

– 2017 r. Spółka prezentowała zobowiązania krótkoterminowe z tytułu pożyczki w wysokości 1 862,7 tys. zł, a długoterminowe w kwocie 19 650,0 tys. zł.

Natomiast faktycznie w tym okresie obowiązywał aneks nr 2 z harmonogramem z dnia 23 czerwca 2017 r., według którego kwota rat przypadających do zapłaty do 31 grudnia 2018 r. wynosiła 5 190,1 tys. zł, a pozostałą kwotę, tj. 16 835,4 tys. zł stanowiły zobowiązania długoterminowe;

– 2018 r. jednostka prezentowała zobowiązania krótkoterminowe z tytułu pożyczki w wysokości 2 641,1 tys. zł, a długoterminowe w kwocie 15 322,0 tys. zł.

Faktycznie w tym okresie obowiązywało porozumienie dodatkowe z 20 czerwca 2018 r., zgodnie z którym wysokość rat z terminem płatności do 31 grudnia 2019 r. wynosiła 6 551 tys. zł¹¹⁸, a pozostałą kwotę, tj. 11 712,1 tys. zł stanowiły zobowiązania długoterminowe;

– 2020 r. jednostka prezentowała zobowiązania krótkoterminowe z tytułu pożyczki w wysokości 2 445,0 tys. zł, a długoterminowe w kwocie 3 229,9 tys. zł.

Faktycznie w tym okresie obowiązywał aneks nr 5 z 8 lutego 2021 r., zgodnie, z którym raty przypadające do zapłaty do 31 grudnia 2021 r. wynosiły 1 809,7 tys. zł, a pozostałą kwotę 3 865,1 tys. zł stanowiły zobowiązania długoterminowe.

Definicja zobowiązań krótkoterminowych została określona w art. 3 ust.1 pkt 22 ustawy o rachunkowości.

(akta kontroli: Tom II str. 793-797, Tom IV str. 391-428)

Jak zeznała była Główna księgowa Spółki (...) ja wyliczałam zobowiązania krótkoterminowe i długoterminowe w związku z pożyczką jednak pan Prezes [były Prezes – przyp. NIK] i pan [doradca byłego Prezesa - przyp. NIK] nakazali prezentację tych zobowiązań w inny sposób. Przypuszczam, że było to związane z możliwościami pozyskania kredytu z banku, gdzie te zobowiązania mają znaczenie.

Obecna Główna księgowa zeznała, że: (...) Przez niedopatrzenie ujęto ratę ze stycznia 2021 r. w zobowiązaniach krótkoterminowych. Pożyczka została całkowicie spłacona w czerwcu 2021 r. Natomiast Prezes Zarządu w powyższym zakresie udzieliła następujących wyjaśnień: W wyniku weryfikacji ksiąg rachunkowych w 2020 roku przez nowego Prezesa, a także ówczesnego dyrektora Wydziału Finansowo-Kadrowego (...) stwierdzono rozbieżności pomiędzy zapisami na kontach księgowych a sprawozdaniem finansowym za 2018 rok, w wyniku czego w dniu 20.09.2019 r. przesłano maila do osoby odpowiedzialnej za złożenie sprawozdania finansowego [doradca byłego Prezesa – przyp. NIK] i nie otrzymano odpowiedzi w tym zakresie (...) W związku ze spłatą raty wymagalnej na 01.01.2021 r. w dniu 31.12.2020 r. zobowiązanie zostało ujęte w krótkoterminowych. Jednocześnie chcemy zaznaczyć, że z dniem 23 czerwca 2021 r. zobowiązanie z tytułu pożyczki zostało całkowicie spłacone przez Śląską Sieć Metropolitalną Sp. z o.o.

(akta kontroli: Tom I str. 77-78, 135-141, 542-548)

W odpowiedzi na pytanie, dlaczego prezentacja w sprawozdaniu finansowym zobowiązań z tytułu pożyczki była niezgodna z obowiązującymi harmonogramami spłat doradca byłego Prezesa zeznał, że nie pamięta.

(akta kontroli: Tom I str. 122)

Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia NIK stwierdza, że zobowiązania z tytułu otrzymanej na zakup sprzętu CUW pożyczki były nierzetelnie prezentowane w sprawozdaniach finansowych. Ww. zobowiązania służyły do wyliczenia wskaźników ekonomicznych np. wskaźnika zadłużenia długoterminowego czy

¹¹⁸ W kwocie uwzględniono zobowiązania z tytułu karty kredytowej.

wskaźnika natychmiastowej płynności finansowej, które są podstawowymi miernikami sytuacji finansowej podmiotów.

5. Brak prezentacji zastawów na majątku w sprawozdaniach finansowych za poszczególne lata w okresie 2015-2019. z tytułu otrzymanej pożyczki na sfinansowanie projektu CUW oraz kredytu obrotowego, co było niezgodne z art. 48 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości.

W dniu 11 lipca 2016 r. Spółka reprezentowana przez ówczesnego Prezesa podpisała z AD (...) umowę pożyczki na realizację Projektu CUW w łącznej kwocie (wraz z odsetkami) 31 311,8 tys. zł¹¹⁹. Umowa pożyczki była obciążona licznymi zabezpieczeniami w tym zastawami¹²⁰ na sprzęcie komputerowym i oprogramowaniu. W dniu 19 sierpnia 2015 r. Spółka zawarła umowę o kredyt

obrotowy w wysokości 1 000 tys. zł. Zabezpieczeniem kredytu był również zastaw rejestrowy na środkach trwałych¹²¹.

(akta kontroli: Tom II str. 610-645, Tom IV str. 391-484)

W trakcie badania sprawozdania finansowego za 2016 r. przez biegłego rewidenta Prezes Zarządu złożył w dniu 31 marca 2017 r oświadczenie, w którym stwierdził, że w Spółce nie wystąpiły żadne zastawy lub obciążenia majątku, poza wykazanymi w informacji dodatkowej oraz że zostały ujęte i wykazane wszystkie zobowiązania bieżące, a w informacji dodatkowej wszystkie zobowiązania warunkowe i wszystkie gwarancje udzielone osobom trzecim.

(akta kontroli: Tom III str. 612)

W informacjach dodatkowych do sprawozdań finansowych za lata 2015-2019 Spółka nie wykazywała żadnych zobowiązań zabezpieczonych na majątku jednostki.

(akta kontroli: Tom III str. 602, 667, 735, Tom IV str. 230-251)

Główny Księgowy oraz Dyrektor Dział IT wyjaśnili, że: *obecny zarząd nie posiada informacji jakie inne zastawy ustanowiono na majątku należącym do Spółki za lata 2015-2018 przez zarząd funkcjonujący do dnia 30 04 2019 (...). Za okres do 30.04.2019 r. brak informacji o poręczeniach, od 1.05.2019 r. spółka nie udzielała żadnych poręczeń.*

(akta kontroli: Tom I str. 261)

Analiza umowy kredytu z dnia z dnia 19 sierpnia 2015 r., zawartej z bankiem oraz umowy pożyczki z dnia 11 lipca 2016 r. na realizację CUW wykazała, że wartość zastawionego sprzętu w poszczególnych latach wynosiła: 2 736,1 tys. zł w 2015 r.,

¹¹⁹ Kwota pożyczki 28 031,7 tys. zł.

¹²⁰ zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy i oprogramowania chociażby jego skład był zmienny oznaczonym jako rozwiązanie systemowe pod nazwą HP Enterprise Cloudsystem; zastaw na zbiorze rzeczy (praw) stanowiących organizacyjną całość chociażby jego skład był zmienny oznaczonym jako infrastruktura teletechniczna stanowiąca zbiór elementów technicznych (rur, studni kablowych, kabli światłowodowych i innych urządzeń) zlokalizowanych na terenie miasta Gliwice; zastaw na mieniu ruchomym ŚSM ujawnionym w ewidencji środków trwałych.

¹²¹ Zastaw na parkomatach, ekranach diodowych i LED, systemach komputerowych do nadzoru i bezpieczeństwa danych, zestawie monitoringu miejskiego i wyposażeniu serwerowni.

36 197,4 tys. zł w 2016 i 2017 r.¹²², 37 156,9 tys. zł w 2018 r., 37 097,6 tys. zł w 2019 r. i 33 461,3 tys. zł w 2020 r.

(akta kontroli: Tom II str. 730-741)

W odpowiedzi na pytanie, dlaczego w złożonym oświadczeniu wskazał, że nie wystąpiły żadne zastawy lub obciążenia majątku Spółki w 2016 r. poza wykazanymi w informacji dodatkowej, były Prezes Spółki zeznał, że: (...) *myślałem, że w informacji dodatkowej takie dane są wpisane. Nie miałem świadomości tej nieścisłości.*

(akta kontroli: Tom I str. 68)

Na pytanie, dlaczego w sprawozdaniach finansowych w informacji dodatkowej nie były prezentowane zobowiązania zabezpieczone na majątku jednostki, była Główna księgowa Spółki zeznała: (...) *Nie miałam o tym wiedzy w latach 2016-2017.*

(akta kontroli: Tom I str. 79)

W powyższej sprawie doradca byłego Prezesa zeznał, że: (...) *Dowiedziałem się o tym dopiero w 2019 r. od Pani (...) [byłej Prezes ŚSM – przyp. NIK]. Przeoczyłem to, że po uzyskaniu informacji w 2019 r. nie poprawiłem w informacji dodatkowej o zabezpieczeniach na majątku Spółki za 2018 r. Mój błąd.*

(akta kontroli: Tom I str. 123)

Natomiast obecna Główna księgowa zeznała: (...) *Nie wiem, dlaczego poprzedni księgowi nie ujmowali tego w latach 2015-2018. W 2020 r. była dokonywana weryfikacja dokumentów i zostało to dopiero wychwycone i pokazane w sprawozdaniu za 2020 r.*

(akta kontroli: Tom I str. 141)

Mając na uwadze powyższe NIK stwierdza, że brak wykazanych w informacjach dodatkowych zobowiązań zabezpieczonych na majątku jednostki, stanowi naruszenie art. 48 ust. 2 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym minimalny zakres informacji dodatkowej określa załącznik nr 1 do ustawy.

6. Przekazywanie nierzetelnych miesięcznych informacji Miastu Gliwice na temat aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów Spółki w latach 2016 i 2017 oraz nieterminowe przekazywanie tych informacji w okresie od 2015 r. do lutego 2019 r.

Na prośbę o przedłożenie do kontroli ww. informacji¹²³ składanych w latach 2015-2021 Główna Księgowa wyjaśniła, że: (...) *zarząd nie posiada informacji czy bilans i rachunek zysków i strat za lata 2015-2019 były przekazywane przez zarząd funkcjonujący do dnia 30.04.2019.*

(akta kontroli: Tom I str. 264)

Z dokumentów uzyskanych z Wydziału Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta w Gliwicach za lata 2015 -2019 oraz przedłożonych do kontroli dokumentów za okres od maja 2019 r. do grudnia 2021 r. wynikało, że Zarząd funkcjonujący do 30 kwietnia 2019 r. przedkładał ww. informacje z przekroczeniem terminu wyznaczonego w Zarządzeniu Prezydenta Miasta Gliwice z dnia 5 grudnia 2013 r. w sprawie

¹²² Wartość zastawionych środków trwałych w latach 2015-2017 dotyczących umowy o kredyt odnawialny wyceniono według wartości księgowej brutto, ze względu na brak w Spółce umów zastawu rejestrowego oraz fakt, że zastawy dotyczyły nowych środków trwałych. System komputerowy do nadzoru i bezpieczeństwa danych, zestaw do monitoringu miejskiego, wyposażenie serwerowni oddane do użytkowania w 2015 r., monitory LED w 2010 r., LED mobilny w 2012 r.

¹²³ Informacje za styczeń, kwiecień, sierpień, grudzień każdego roku okresu 2015-2021

ustalania zasad nadzoru właścicielskiego nad spółkami prawa handlowego dział II rozdział 4 pkt B ppkt 3 lit. a

Spośród wybranych do kontroli 28 informacji 16¹²⁴ zostało złożonych po terminie z największym opóźnieniem (65 dni) została złożona informacja za styczeń 2016 r., a z najmniejszym informacja za kwiecień 2018 r. (8 dni).

(akta kontroli: Tom II str. 766-780, Tom III 316a- 371, Tom III 382-383)

Na pytanie, dlaczego przekazywała do Wydziału Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta Gliwice ww. informacje bez zachowania terminu, tj. do 22 dnia następującego po miesiącu sprawozdawczym, była Główna księgową zeznała: (...) *trudno mi powiedzieć czemu, Zarząd to miał zawsze podpisać przed wysyłką.*

(akta kontroli: Tom I str. 79)

Obecna Prezes Spółki zeznała, że (...) *ani ja ani Główny księgowy nie jesteśmy w stanie ustalić sposobu księgowania za okres 2016 do kwietnia 2019 r. To nie jest spowodowane naszą złą wolą, po prostu nie jesteśmy w stanie ustalić sposobu księgowania operacji gospodarczych w tym okresie.*

(akta kontroli: Tom I str. 130)

Szczegółowemu badaniu poddano rzetelność składanych do Wydziału Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta w Gliwicach informacji za sierpień 2016 r. oraz kwiecień i sierpień 2017 r., które skonfrontowano z zestawieniami obrotów i sald utworzonymi na podstawie ksiąg rachunkowych. Badanie wykazało, że.

- w informacji za sierpień 2016 r.:

zaniżono:

- rzeczowe aktywa trwałe o 17 836 tys. zł,
- zapasy o 2 tys. zł,
- należności krótkoterminowe o 3 433 tys. zł,
- inwestycje krótkoterminowe o 102 tys. zł,
- kapitał własny o 297 tys. zł,
- zobowiązania długoterminowe o 15 242 tys. zł;

zawyżono:

- wysokość inwestycji długoterminowych o 17 784 tys. zł,
- zobowiązania krótkoterminowe o 11 950 tys. zł¹²⁵,
- wynik finansowy o 1 299 tys. zł.

- w informacji za kwiecień 2017 r.:

zaniżono:

- rzeczowe aktywa trwałe o 35 tys. zł,
- należności krótkoterminowe o 6 tys. zł,
- kapitał własny o 12 tys. zł,
- zobowiązania krótkoterminowe o 3 182 tys. zł,
- wynik finansowy o 11 tys. zł;

¹²⁴ Informacje za styczeń, kwiecień, sierpień, grudzień 2015 r., 2016 r. 2017 r.; styczeń, kwiecień, grudzień 2018 r. oraz styczeń 2019 r.

¹²⁵ Ze względu na brak analityki na zobowiązania krótkoterminowe i długoterminowe do rozrachunków z tytułu umów leasingowych oraz z uwagi na małą skalę błędów, wartość zobowiązań krótkoterminowych z tego tytułu określono jako różnicę zapłat dokonanych w roku kalendarzowym i zapłat do miesiąca, za który sporządzana była informacja, a pozostałą część salda zaliczono do zobowiązań długoterminowych. Podział zobowiązania z tytułu pożyczki na krótkoterminowe i długoterminowe ustalono na podstawie aktualnego harmonogramu spłaty do umowy pożyczki.

zawyżono:

- zobowiązania długoterminowe o 3 152 tys. zł;

- w informacji za sierpień 2017 r.:

zaniżono:

- rzeczowe aktywa trwałe o 35 tys. zł,
- zobowiązania krótkoterminowe o 103 tys. zł,
- rozliczenia międzyokresowe o 24 tys. zł;

zawyżono:

- należności krótkoterminowe o 1 703 tys. zł,
- kapitał własny o 1 641 tys. zł,
- zobowiązania długoterminowe o 153 tys. zł,
- wynik finansowy o 1 678 tys. zł.

(akta kontroli: Tom II str. 766-780, Tom III 384-404, 493-455)

Na pytanie, dlaczego są takie rozbieżności pomiędzy danymi wynikającymi z ksiąg, a danymi wykazanymi w informacjach była Główna księgową udzieliła odpowiedzi: *(...) Jakbym miała dojść do ksiąg to bym potrafiła to wyjaśnić. Ja chciałam zamykać księgi rachunkowe za miesiąc czy rok dla swojego bezpieczeństwa. [doradca byłego Prezesa – przyp. NIK] wskazał, że nie będziemy zamykać tych ksiąg stąd można było dokonywać w nich zmian. Zgłaszałam to Prezesowi wielokrotnie, a on powiedział, że Pan [doradca byłego Prezesa – przyp. NIK] jest moim nadzorcą i mam wykonywać jego polecenia.*

(akta kontroli: Tom I str. 79)

Doradca byłego Prezesa zeznał, że powyższe informacje sporządziła Główna księgową i nie potrafi wyjaśnić tych rozbieżności.

Obecna Główna księgową ŚSM, na pytanie, dlaczego Spółka posiadając księgi rachunkowe za okres od 2016 r. nie była w stanie na podstawie tych ksiąg odnieść się do zidentyfikowanych przez kontrolerów rozbieżności w informacjach przekazywanych do Wydziału Nadzoru Właścicielskiego za sierpień 2016 r. oraz za kwiecień i sierpień 2017 r. zeznała, że: *(...) Dla mnie zapisy na kontach zespołu 7 za 2016 były prowadzone w sposób nieczytelny. Ja nie rozumiałam co poprzedni księgowy miał na myśli ich dokonując. Stąd trudno mi się odnieść do zapisów, których nie jestem w stanie zrozumieć.*

(akta kontroli: Tom I str. 123, 139)

Mając na uwadze powyższe należy uznać, że przekazywane do Wydziału Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta w Gliwicach informacje finansowo-ekonomicznie były nierzetelne, czym uniemożliwiały wiarygodną i bieżącą ocenę sytuacji ekonomicznej Spółki.

7. Prowadzenie ksiąg rachunkowych Spółki w okresie objętym kontrolą z naruszeniem przepisów art. 23 ust. 1 i 5 oraz art. 24 ust. 1 i 5 ustawy o rachunkowości.

W okresie objętym kontrolą nie prowadzono ksiąg rachunkowych na bieżąco i nie dokonywano zapisów operacji gospodarczych w księgach rachunkowych Spółki w sposób trwały (nieusuwalny) do kilkudziesięciu miesięcy po zakończeniu poszczególnych okresów sprawozdawczych. Na podstawie formularza okresu obrachunkowego ustalono, że wszystkie zapisy dotyczące lat 2015 - 2017 miały datę księgowania 27 czerwca 2019 r., roku 2018 miały datę księgowania 28 czerwca 2019 r., roku 2019 miały datę księgowania 29 stycznia 2021 r., a 2020 r. zostały zaksięgowane 15 kwietnia 2022 r. Dowody księgowe dotyczące roku obrotowego 2021 na dzień 19 kwietnia 2022 r. nie były jeszcze zaksięgowane.

(akta kontroli: Tom I str. 82-95)

W odpowiedzi na pytanie czy, kiedy i jak często były przenoszone dowody księgowo z bufora do ksiąg rachunkowych, obecna Prezes Spółki zeznała, że: (...) *to jest pytanie do głównej księgowo, a nie do Prezesa Zarządu. W okresie, kiedy ja byłam Dyrektorem była od tego pracownica [obecnie specjalista ds. finansowo-księgowych], która się tym zajmowała.*

(akta kontroli: Tom I str. 128)

Jak wyjaśniła specjalista ds. finansowo-księgowych Śląskiej Sieci Metropolitalnej Sp. z o.o. (...) *miesiące nie były w ogóle zamykane (...) Poszczególne miesiące 2020 r. nie były zamykane.*

(akta kontroli: Tom I str. 84)

W powyższym zakresie zeznała była Dyrektor Działu Finansowo-Księgowo obecnie Prezes Spółki, która w odpowiedzi na pytanie czy jej zdaniem przetrzymywanie zapisów księgowych w buforze, a następnie ich przenoszenie do ksiąg rachunkowych dopiero w momencie zamknięcia roku obrotowego było zgodne z przepisami ustawy o rachunkowości, wskazała że (...) *w mojej ocenie, opinii dokonujemy zamknięcia roku poprzez sporządzenie sprawozdania finansowego za dany rok. Dodatkowo nas co roku bada biegły rewident i nigdy nas w tym zakresie nie korygował.*

W odpowiedzi na pytanie czy Spółka postępowała w sposób prawidłowy nie zamykając miesięcznych okresów sprawozdawczych w trakcie roku, obecna Prezes zeznała, że: (...) *miesięczne zamykanie tych okresów odbywa się poprzez składanie miesięcznych plików jpk, deklaracji VAT-7 oraz miesięcznych informacji w formie uproszczonego bilansu i rachunku zysków i strat do Wydziału NA Urzędu Miasta w Gliwicach. Do tych informacji od lipca 2019 drukujemy na własne potrzeby pełny miesięczny rachunek zysków i strat. Jak zeznała Prezes Spółki (...) Uważam, że miesięcznie Spółka nie ma obowiązku technicznego zamykania ksiąg w systemie księgowym.*

(akta kontroli: Tom I str. 128-130)

W powyższym zakresie wypowiedziała się również obecna Główna księgowa Spółki, która przyznała, że ŚSM dokonuje zapisów księgowych w buforze, które następnie w momencie ostatecznego zamknięcia ksiąg są przenoszone do ksiąg rachunkowych oraz że zapis umieszczony w buforze może zostać zmieniony. Zeznała również, że: (...) *Powyższe stanowi funkcje systemową programu finansowo-księgowo Spółki. Główna księgowa zeznała również, że: (...) Za lata 2015-2018 księgi zostały ostatecznie zamknięte przez [doradca byłego Prezesa – przyp. NIK] w czerwcu 2019 r., za 2019 r. my zamknęliśmy, z tego co pamiętam, w styczniu 2021 r., za 2020 r. zamknięcie ksiąg nastąpiło w kwietniu 2022 r., księgi za 2021 r. od stycznia do listopada 2021 r. zostały przeniesione z bufora do księgi głównej kilka dni temu. (...) Księgi te zostały zamknięte w wyniku tego, że państwo poprosili o rzuty ekranu z systemu księgowo i wtedy na to zwrócono uwagę i dokonano zamknięcia ksiąg. W odpowiedzi na pytanie, czy zgodnie z ustawą o rachunkowości, dokonywano przenoszenia zapisów księgowych z bufora do ksiąg rachunkowych w momencie zamknięcia roku obrotowego Główna księgowa zeznała: (...) My zamykaliśmy księgi rachunkowe w momencie sporządzenia zestawienia obrotów i sald, częściowych sprawozdań finansowych (bilansu i rachunku zysków i straty) sporządzania deklaracji podatku CIT i VIT oraz plików jpk, które były przekazywane do urzędu skarbowego w wyznaczonych terminach. Księgi zawierały wszystkie prawidłowe dane do sporządzenia ww. dokumentów.*

(akta kontroli: Tom I str. 137-139)

Na pytanie w zakresie przenoszenia dowodów księgowych z bufora do ksiąg rachunkowych dopiero w momencie zamknięcia roku oraz niezamykania miesiący Prezes Spółki odniosła się następująco (...) *W zakresie „miesięcznego zamykania ksiąg rachunkowych” informuję, iż miesięczne księgi rachunkowe od maja 2019 r. były zamykane zgodnie z ustawą o rachunkowości poprzez sporządzanie zestawienia obrotów i sald na koniec miesiąca (art. 24 ust. 5 UoR), bilansu i rachunków zysków i strat za miesiąc, deklaracji podatku dochodowego, deklaracji podatku od towarów i usług oraz jednolitego pliku kontrolnego. Sporządzone dokumenty były w oparciu o wprowadzone zapisy do ksiąg rachunkowych, które definiowały każde zdarzenia gospodarcze, co pozwoliło na rzetelne i zgodne z wymogami zamknięcie miesiąca. Jednocześnie informujemy, że technicznie księgi rachunkowe Śląskiej Sieci Metropolitalnej Sp. z o.o. za rok obrachunkowy 2021 zostały zamknięte do miesiąca listopada, gdyż spółka jest w trakcie weryfikacji i badania ksiąg przez biegłego rewidenta. Za rok 2022 księgi technicznie zostały zamknięte od stycznia do marca.*

(akta kontroli: Tom I str. 542-548)

Na pytanie czy w momencie zamykania ksiąg za rok dokumenty księgowe z całego roku były przenoszone z bufora do ksiąg rachunkowych doradca byłego Prezesa odpowiedział, że: (...) *nie sprawdzałem tego. Nie wiem. Normalnie powinno tak być. Natomiast odnośnie zamykania miesiący sprawozdawczych oraz w odpowiedzi na pytanie czy wydawał dyspozycje w tym zakresie doradca byłego Prezesa zeznał: (...) to nawet nie były moje kompetencje.*

(akta kontroli: Tom I str. 120)

Zgodnie z art. 24 ust. 1 i 5 ustawy o rachunkowości, księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeśli m.in. zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej są sporządzane na podstawie zapisów na kontach¹²⁶ przynajmniej za poszczególne okresy sprawozdawcze, nie rzadziej niż na koniec miesiąca. Okresem sprawozdawczym zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 8 ustawy o rachunkowości jest okres, za który sporządza się sprawozdanie finansowe lub inne sprawozdania sporządzane na podstawie ksiąg rachunkowych. Stosownie do art. 25 ust. 2 ustawy o rachunkowości w przypadku stwierdzenia błędów w zapisach po zamknięciu miesiąca lub prowadzenia ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera dozwolone są korekty błędnych zapisów dokonywane tylko zapisami dodatnimi lub ujemnymi. Zamykanie poszczególnych miesięcy pozwala na stałą kontrolę prawidłowości prowadzenia rachunkowości podmiotu.

Zdaniem NIK powyższy sposób postępowania był niezgodny z art. 23 ust. 1 i 5 oraz art. 24 ust. 5 ustawy o rachunkowości. Spółka zobowiązana do prowadzenia ksiąg rachunkowych księgowała zdarzenia dopiero po kilkunastu lub kilkudziesięciu miesiącach. ŚSM przechowywała wprowadzone dokumenty księgowe w buforze i przenosiła je do księgi z chwilą zamknięcia roku. W ocenie NIK, przeniesienie dokumentu z bufora do księgi głównej jest czynnością wymaganą przepisami ustawy o rachunkowości oraz niezbędną do wprowadzenia dokumentów do ksiąg rachunkowych. Natomiast zapis umieszczony w buforze może być modyfikowany i nawet jeśli jego modyfikacja dokonywana jest w sposób kontrolowany lub poprzez pozostawienie śladu rewizyjnego i dostępna tylko dla wyznaczonych osób, jest niezgodna z art. 23 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Zgromadzenie w buforze zapisów zakwalifikowanych do zaksięgowania nie może być uznane za tożsame z ich ujęciem w księgach rachunkowych.

¹²⁶ Art.18 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Spółka powinna w trakcie roku, w określonym terminie umożliwiającym dotrzymanie obowiązujących terminów sprawozdań, zamykać miesiąc. Zamknięcie miesiąca polega na uniemożliwieniu dokonywania kolejnych zapisów lub korekty zapisów w danym miesiącu. Każdy miesiąc należy zatem skompletować (objąć nim wszystkie dokonane w tym miesiącu operacje) rozliczyć i zamknąć, a po wykonaniu tych czynności nie można już wprowadzać żadnych zapisów do ksiąg zamkniętego miesiąca. Moment zamknięcia miesiąca jednostka wyznacza sama. Zazwyczaj granicą jest termin sporządzenia deklaracji podatkowych. Przyjmuje się, że jest to ostateczny termin wprowadzenia do ksiąg rachunkowych wszystkich zapisów dotyczących minionego miesiąca oraz zamknięcia tego miesiąca. Konsekwencją utrzymywania dowodów księgowych w tzw. buforze było sporządzanie zestawień obrotów i sald z danymi z bufora, co należy traktować jako zestawienia robocze. Tym samym ksiąg rachunkowych Spółki nie można uznać za prowadzone prawidłowo, w tym prowadzone na bieżąco. Nie spełniały one bowiem wymogów określonych w art. 24 ust. 5 ustawy o rachunkowości, a sprawozdania finansowe i inne sprawozdania nie były sporządzane na podstawie ksiąg rachunkowych.

8. Niezgodne z art. 12 ust. 2 pkt 1, ust. 4 i ust. 5 oraz art. 45 ust.1 ustawy o rachunkowości zamykanie ksiąg rachunkowych i sporządzanie sprawozdań finansowych.

Księgi Spółki za:

- lata 2015-2018 były zamknięte dopiero w czerwcu 2019 r.,
- 2019 r. były zamknięte w styczniu 2021,

- 2020 r. były zamykane w trakcie prowadzonej kontroli, tj. w kwietniu 2022 r.,
- 2021 r. – nie zostały zamknięte.

(akta kontroli: Tom I str. 82-92)

W okresie objętym kontrolą zatwierdzenia sprawozdania finansowego za poszczególne lata w okresie 2015-2020 dokonano odpowiednio: 24 czerwca 2016 r., 27 czerwca 2017 r., 9 lipca 2018 r., 27 czerwca 2019 r., 6 lipca 2020 r. i 18 czerwca 2021 r., a ostatecznego zamknięcia ksiąg rachunkowych Spółki dokonano odpowiednio: 27 czerwca 2019 r. za poszczególne lata w okresie 2015-2017, 28 czerwca 2019 r. za 2018 rok, 29 stycznia 2021 r. za 2019 rok, 15 kwietnia 2022 r. za 2020 rok.

Księgi rachunkowe Spółki za 2021 r. na dzień prowadzenia kontroli pozostawały otwarte.

(akta kontroli: Tom I str. 82-92, Tom II str. 542-550)

Jak wyjaśniła specjalista ds. finansowo-księgowych ŚSM (...) [doradca byłego Prezesa – przyp. NIK] *miał pełny dostęp do systemu finansowo-księgowego Spółki. Nie pamiętam jednak od kiedy miał takie uprawnienia. Chyba od lutego 2019 r. pełnił obowiązki Głównego księgowego Spółki. W odpowiedzi na pytanie, kiedy były zamykane w księgach rachunkowych miesiące i lata sprawozdawcze za okres od 2015 r. do 2019, wyjaśniła, że (...) Były zamykane jedynie lata. Od 2015 – 2018* [[doradca byłego Prezesa – przyp. NIK] *zamknął księgi Spółki w 2019 r. Ja zamknęłam księgi rachunkowe Spółki za 2019 r. 29 stycznia 2021 r. Wskazała, że: (...) księgi Spółki za 2020 r. zostały zamknięte po rozmowie z państwem w dniu 15 kwietnia 2022 r. Wtedy zadzwoniłam do Głównej księgowej informując ją o sytuacji a ona poleciła mi tego dokonać. Jak wyjaśniła księgi Spółki za 2020 r. zostały*

zamknięte dopiero w kwietniu 2022 r. m. in. przez jej niedopatrzanie. Przed zamknięciem ksiąg istniała możliwość dokonywania w nich zamian/modyfikacji.

(akta kontroli: Tom I str. 84-92)

Prezes Spółki zeznała, że: (...) według mnie zamykanie ksiąg rachunkowych dokonywane jest faktycznie poprzez złożenie rocznego sprawozdania finansowego i to było i jest robione na bieżąco zgodnie z terminami. Uważam, że miesięcznie Spółka nie ma obowiązku technicznego zamykania ksiąg w systemie księgowym. To ja poprosiłam pana [doradca byłego Prezesa – przyp. NIK] aby dokonał zamknięcia ksiąg rachunkowych Spółki za okres od 2009 do 2018 gdyż wcześniej te księgi nie były zamykane.

(akta kontroli: Tom I str. 128)

Odnosząc się do braku zamykania ksiąg rachunkowych Prezes Spółki wyjaśniła (...) Zamknięcie roku obrachunkowego zgodnie z ustawą o rachunkowości powinno nastąpić na dzień kończący rok obrotowy, nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia zaistnienia tych zdarzeń (art. 12 ust. 2 pkt 1 ustawy o rachunkowości), poprzez sporządzenie sprawozdania finansowego, wydrukowanie zestawienia obrotów i sald i przeprowadzenia wymaganej inwentaryzacji. Informuję, iż Spółka realizowała ww. procedurę zamknięcia roku obrachunkowego od roku 2019. Za lata 2015 - 2018 aktualny Zarząd i Główny Księgowy nie posiada tej wiedzy (...) Księgi rachunkowe za okres 2009 - 2018 zostały technicznie zamknięte (operacja w systemie księgowym) w czerwcu 2019 r. przez pana [doradca byłego Prezesa – przyp. NIK] w wyniku weryfikacji ksiąg rachunkowych przez panią (...) [była Prezes Spółki – przyp. NIK] jako Prezesa Spółki oraz prośby pani (...) [obecna Prezes Spółki – przyp. NIK]

przejmującej z dniem 01.07.2019 r. obowiązki Głównego Księgowego. Kolejne lata tj. 2019 - 2020 były zamykane technicznie (w systemie księgowym) po zatwierdzeniu sprawozdań finansowych przez organy spółki.

(akta kontroli: Tom I str. 542-548)

W powyższym zakresie wypowiedział się także doradca byłego Prezesa, który w odpowiedzi na pytania czy dokonywał zamknięcia ksiąg Spółki za lata 2015-2018 dopiero w 2019 r. zeznał: (...) Nie pamiętam tego zdarzenia natomiast z przedłożonych mi dokumentów wynika, że tak. Czy przekazywał biegłemu rewidentowi, który dokonywał badania sprawozdania finansowego Spółki jako biegły rewident, w zakresie tego, że księgi ŚSM, które badał nie zostały zamknięte zeznał: Nie, ponieważ nie wiedziałem do dnia dzisiejszego, że tak to było. W zakresie swoich uprawnień w systemie finansowo-księgowym doradca byłego Prezesa zeznał, że (...) Nie mam bladego pojęcia jakie miałem uprawnienia do roku 2019. W 2019 r. mogłem wysłać deklaracje a innych uprawnień nie pamiętam.

(akta kontroli: Tom I str. 120)

Zdaniem NIK, powyższe działania były niezgodnie z art. 12 ust. 4 i ust. 5 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że ostateczne zamknięcie i otwarcie ksiąg rachunkowych jednostki kontynuującej działalność powinno nastąpić najpóźniej w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy. Ponadto Spółka dokonywała zamknięcia ksiąg rachunkowych niezgodnie z art. 12 ust. 2 pkt 1 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że księgi rachunkowe zamyka się na dzień kończący rok obrotowy - nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia zaistnienia tych zdarzeń. W przypadku Spółki zamknięcie roku obrotowego powinno

nastąpić do 31 marca roku następnego¹²⁷. Powyższe działania zapewniają sporządzenie sprawozdania finansowego na podstawie ksiąg rachunkowych zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

W ocenie NIK brak zamykania ksiąg Spółki za okres roczny, jak również miesięczny jest niedopuszczalny i skutkowało możliwością ich modyfikacji nawet przez kilka lat po sporządzeniu sprawozdania finansowego.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

W sprawozdaniach finansowych stwierdzono nierzetelne informacje, co utrudniało prawidłową analizę sytuacji finansowej jednostki. Badane w latach 2016-2017 dowody księgowe dotyczące zakupów dokonywanych w ramach Projektu CUW, ujmowane były w księgach bez wymaganego ustawą o rachunkowości sprawdzenia. W okresie objętym kontrolą księgi rachunkowe nie były prowadzone na bieżąco, a dowody były księgowane dopiero w momencie zamknięcia roku obrotowego i po sporządzeniu sprawozdania finansowego. Przechowywanie zapisów księgowych w buforze umożliwilo ich modyfikację w niektórych przypadkach nawet do kilku lat po sporządzeniu sprawozdania finansowego.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Przekazywanie do UM w Gliwicach rzetelnych informacji o stanie finansowym Spółki.
2. Prowadzenie ksiąg rachunkowych na bieżąco i dokonywanie w nich zapisów w sposób trwały.
3. Zamykanie ksiąg rachunkowych za okresy sprawozdawcze (miesięczne i roczne) zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości.
4. Dokonanie korekty wartości początkowej środków trwałych nabytych w ramach Projektu CUW.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

¹²⁷ Za lata 2019-2021 do 30 czerwca roku następnego § 3a ust.1 pkt 1 oraz § 10a i § 10aa rozporządzenia Ministra Finansów z 31 marca 2020 r. w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji Dz. U. z 2021 poz.1832 ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 28 października 2022 r.

Kontrolerzy:

Jacek Kordanowski
specjalista kontroli państwowej

/-/

Renata Gigoń
gł. specjalista kontroli państwowej

/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:

Piotr Miklis
Dyrektor Delegatury NIK
w Katowicach